

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΚΗΡΥΞ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΙΕΡΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1964 • ΤΡΙΤΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ • ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2009 • ΑΡ. ΤΕΥΧΟΥΣ 254-255

ORTHODOXOS KERYA
PROCESSED
MAR 07 2010
GTU LIBRARY

ΘΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑΝ ΤΗΣ ΟΜΟΓΕΝΕΙΑΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ
5 Craven Hill, London W2 3EN • Telephone: 020-7723 4787 • Fax: 020-7224 9301
Website: www.thyateira.org.uk • e-mail: mail@thyateira.org.uk

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ

ΚΗΡΥΞ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1964

ΤΡΙΤΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΕΥΧΟΥΣ 254-255

Νοέμβριος - Δεκέμβριος 2009

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ £15

ΠΛΗΡΩΤΕΑ: GREEK ARCHDIOCESE OF
THYATEIRA AND GREAT BRITAIN

5 CRAVEN HILL, LONDON W2 3EN

TEL.: 020-7723 4787

FAX: 020-7224 9301

ORTHODOX

HERALD

OFFICIAL PUBLICATION OF THE ARCHDIOCESE

OF THYATEIRA AND GREAT BRITAIN

5 CRAVEN HILL, LONDON W2 3EN

TEL.: 020-7723 4787

FAX: 020-7224 9301

YEARLY CONTRIBUTION £15

PAYABLE TO: GREEK ARCHDIOCESE OF
THYATEIRA AND GREAT BRITAIN

First Published 1964

Third Period

November - December 2009

No.: 254-255

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Οικουμενικού Πατριάρχου:

3.....Εγκύκλιος Χριστουγέννων.

Αρχιεπισκόπου Γρηγορίου:

4.....Εγκύκλιος Χριστουγέννων.

5.....Εγκύκλιος Περιόδου Χριστουγέννων.

Επισκόπου Τροπαίου κ. Αθανασίου:

6.....Λόγος γενόμενος τη 31η Δεκεμβρίου 2009.

Πρωτοπρεσβυτέρου Γεωργίου Ζαφειράκου:

10.....Συναυλία Βυζαντινής Μουσικής.

Χάρη Μεττή:

11.....Νικόλαος Ιωάννου Χατζηπατέρας (συνέχεια).

16.....Επαφές του Σεβασμιωτάτου.

Oecumenical Patriarch:

18.....Christmas Encyclical.

Archbishop Gregorios:

19.....Encyclical on entering the Christmas Season.

20.....Christmas Encyclical.

Archimandrite Vassilios Papavassiliou:

21.....Original Sin: Orthodox Doctrine or Heresy?

Hierodeacon Vartholomaeos:

24.....The Heart according to St. Gregory Palamas.

29.....Archbishop Gregorios' Diary.

Από το κόψιμο της Αγιοβασιλόπιττας στο
παρεκκλήσι της Αρχιεπισκοπής 31.12.2009

Εικόν εξωφύλλου

Ο νεοϊερομάρτυς Φιλούμενος ο εξ Ορούνης της
Κύπρου, ο μαρτυρήσας πλησίον του Φρέατος του
Ιακώβ (+16/29 Νοεμβρίου 1979).

**ΠΑΡΑΚΑΛΕΙΣΘΕ Ν' ΑΝΑΝΕΩΣΕΤΕ ΤΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΣΑΣ ΣΤΟΝ ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΚΗΡΥΚΑ
ΟΙ ΕΠΙΤΑΓΕΣ ΣΑΣ ΣΤΟ ΟΝΟΜΑ ΜΟΝΟ: GREEK ARCHDIOCESE OF THYATEIRA AND GREAT BRITAIN**

Ἀριθμ. Πρωτ. 1237

ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ

ΕΛΕΩΙ ΘΕΟΥ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ

ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΧΑΡΙΝ, ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝ ΒΗΘΛΕΕΜ

ΓΕΝΝΗΘΕΝΤΟΣ ΣΩΤΗΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

Ἀδελφοὶ συλλειτουργοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ εὐλόγημένα,

«Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ σήμερον ἠνώθησαν, τεχθέντος τοῦ Χριστοῦ.

Σήμερον Θεὸς ἐπὶ γῆς παραγένετο, καὶ ἄνθρωπος εἰς οὐρανοὺς ἀναβέβηκε!»

(Ἰδιόμελον Διτῆς Χριστουγέννων)

Ἡ ἀπόστασις καὶ πόλωσις ἀνάμεσα εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὸν ἄνθρωπον, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἐπιφέρει ἡ ἁμαρτία τοῦ ἀνθρώπου, κατηργήθη μετὰ τὴν προσόληψιν ἀκεραίας τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἀπὸ τὸν Μονογενῆ Υἱὸν καὶ Προαιώνιον Λόγον τοῦ Θεοῦ. Ἡ κατὰ τὴν «εὐδοκίαν» τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὸ πρῶτον δηλαδὴ καὶ ὁλόθυμον θέλημά Του, Σάρκωσις τοῦ Υἱοῦ Του, καταργεῖ κάθε ἀπόστασιν, ἐνώνει τὸν οὐρανὸν μετὰ τὴν γῆν καὶ συνάπτει τὸ δημιουργημα μετὰ τὸν Δημιουργόν!

«Σήμερον τῆς εὐδοκίας Θεοῦ τὸ προοίμιον καὶ τῆς τῶν ἀνθρώπων σωτηρίας ἡ προκήρυξις», ἔψαλεν ἡ Ἐκκλησία κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, ἡ ὁποία, διὰ τῆς ἀφιερώσεως τῆς μακαρίας Μαρίας εἰς τὸν Ναὸν καὶ τῆς ἐκεῖ προετομιασίας τῆς διὰ τὴν γίνῃ χωρίον τοῦ Ἀχωρήτου Θεοῦ, ἤνοιγε τὸν δρόμον τῆς Ἑνσάρχου Οἰκονομίας τοῦ Θεοῦ καὶ προεκήρυτε τὴν σωτηρίαν μας.

«Σήμερον τῆς σωτηρίας ἡμῶν τὸ κεφάλαιον καὶ τοῦ ἀπ' αἰῶνος μυστηρίου ἡ φανέρωσις ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ Υἱὸς τῆς Παρθένου γίνεται», ἔψαλε πάλιν ἡ Ἐκκλησία κατὰ τὴν ἐορτὴν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, τότε ποὺ συνετελέσθη ἐκ Πνεύματος Ἁγίου ἡ ἄσπορος σύλληψις τοῦ Ἀσυλλήπτου εἰς τὴν ἁγίαν κοιλίαν τῆς Θεοτόκου καὶ ἤρχισε νὰ «συνυφαίνεται», ἡ θεία μετὰ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, καὶ ὁ Θεὸς ἄνθρωπος γέγονεν, «ἵνα ἡμεῖς θεοποιηθῶμεν», κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ Μ. Ἀθανασίου. Ἡ «εὐδοκία», λοιπόν, ἡ ὁποία ἐχαιρετίσθη κατὰ τὰ Εἰσόδια, καὶ ἡ σωτηρία, ἡ ὁποία «ἐκεφαλαιώθη» καὶ ἐφανερώθη κατὰ τὸν Εὐαγγελισμόν, σήμερον, κατὰ τὴν μεγάλην καὶ ἁγίαν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων, καθίσταται ἀπὸ τὴν πραγματικότητ'! Σήμερον «ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν»,¹ καὶ οἱ ἄγγελοι ἐπανηγγύρισαν τὸ γεγονός ψάλλοντες: «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία»!²

Μετὰ τὴν Σάρκωσιν, τὴν Ἑνανθρώπησιν τοῦ Λόγου, ἥδη ἡ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπινου γένους ἔχει δυνάμει συνετελεσθῇ. Διότι,

ἐκείνοι οἱ ὅποιοι, ἀφοῦ πιστεύσουν εἰς τὸν Ἰησοῦν, ζήσουν ζωὴν σύμφωνα μετὰ τὴν πίστιν αὐτὴν, σύμφωνα μετὰ τὰς ἐντολὰς καὶ τὴν ὅλην διδασκαλίαν τοῦ Ἰησοῦ, ὑψώνονται μετὰ τὴν τοιαύτην θεάρεστον βιοτὴν καὶ καθίστανται φίλοι καὶ κοινωνοὶ τοῦ Θεοῦ! Γίνονται «θείας κοινωνοὶ φύσεως»,³ θεοὶ κατὰ χάριν! Τοῦτο συνετελεῖται ἀποκλειστικῶς μέσα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ὅπου ὁ ἄνθρωπος ἀναγεννᾶται ἐν Χριστῷ καὶ υἱοθετεῖται ὑπὸ τοῦ Πατρὸς διὰ τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος, καί, ἐν συνεχείᾳ, διὰ τῶν ἁγίων Μυστηρίων καὶ τῆς καλλιιεργείας τῆς ἀρετῆς, πληροῦται θείας χάριτος καὶ Πνεύματος Ἁγίου καὶ αὐξάνει «εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ»,⁴ μέχρις ὅτου φθάσει νὰ λέγῃ μετὰ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου: «ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός». ⁵ Τοὺς οὕτω τελειομένους ὁ Χριστὸς δὲν τοὺς θεωρεῖ ἀπλῶς φίλους Του ἢ ἀδελφούς Του, ἀλλὰ τοὺς ἀναγνωρίζει ὡς μέλη τοῦ Σώματός Του. Διὰ τοῦτο καὶ ἔλεγεν ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ Σταυροῦ πρὸς τὴν Παναγίαν Μητέρα Του περὶ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου: «Γύναι, ἴδε ὁ υἱός σου» καὶ εἰς τὸν Ἰωάννην «ἴδου ἡ μήτηρ σου». ⁶ Τὰ Χριστούγεννα, λοιπόν, ἀνοίγουν διὰ πλάτα τὴν θύραν τῆς κατὰ χάριν χριστοποιήσεως καὶ θεοποιήσεως τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἔνεκα τούτου ἀκριβῶς «ἄγει ἐορτὴν, ἐν χαρᾷ πᾶσα ἡ κτίσις, καὶ οἱ οὐρανοὶ σὺν ἡμῖν ἀγαλλιώνται» κατὰ τὴν εὐσμον καὶ σωτήριον αὐτὴν ἡμέραν!

Μετὰ αὐτὰ τὰ χαρμόσυνα καὶ ἐλπιδοφόρα δεδομένα εἰς χεῖρας, ἀπευθύνομεν, ἀπὸ τῆς ἐν Φαναρίῳ καθηγιασμένης καθέδρας τοῦ πανορέπτου Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, θερμὰ ἐόρτια συγχαρητήρια καὶ ἐγκαρδίους Πατριαρχικὰς εὐχὰς ἐπὶ τῇ «μητροπόλει τῶν ἐορτῶν» πρὸς ἅπαντα τὰ ἀνὰ τὸν κόσμον προσφιλῆ καὶ ἐπιπόθητα τέκνα τῆς ἀγιωτάτης Μητρὸς Ἐκκλησίας, κληρικοὺς παντὸς βαθμοῦ, μονάζοντας καὶ λαϊκοὺς, ἄρχοντας καὶ ἀρχομένους, μικροὺς καὶ μεγάλους, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς ἐμπεριστάτους, τοὺς ἐν θλίψει, ἀνάγκῃ καὶ δοκιμασίᾳ εὐρισκομένους. Εἴθε, ὁ ἐν σπηλαίῳ γεννηθεὶς καὶ ἐν φάτνῃ ἀνακλιθεὶς προαιώνιος Υἱὸς τοῦ Θεοῦ καὶ χάριν ἡμῶν Υἱὸς τοῦ Ἀνθρώπου, νὰ καταστήσῃ πάντας ἡμᾶς ἀξίους τῆς κενωτικῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀγίας καὶ προσκυνητῆς ἐνσάρχου οἰκονομίας Του!

Φανάριον, Χριστούγεννα βθ'

+ Ὁ Κωνσταντινουπόλεως

Διάπυρος πρὸς Θεὸν ἐνέχτης πάντων ὑμῶν

¹ Ἰωάν. 1: 14

² Λουκ. 2: 14

³ Β' Πέτρ. 1: 4.

⁴ Εφεσ. 4: 13.

⁵ Γαλ. 2: 20.

⁶ Ἰωάν. 19: 26-27..

⁷ Ἀπόστιχον Αἰῶνος 28ης Δεκεμβρίου.

Εγκύκλιος των Χριστουγέννων, υπό του Σεβασμιωτάτου Αρχιεπισκόπου Θυατείρων και Μεγάλης Βρετανίας κ. Γρηγορίου

«Υπόδεξι Βηθλεέμ, τήν τοῦ Θεοῦ
Μητρόπολιν' φῶς γάρ τό ἄδυντον,
ἐπὶ σέ γεννῆσαι ἤκει» (Ύμνος Χριστουγέννων)

Και πάλιν, αγαπητοί αδελφοί και αδελφές εν Κυρίῳ, θα ηχήσουν χαρμόσυνα οι καμπάνες των Εκκλησιῶν για να διαλαλήσουν το Γεγονός των Χριστουγέννων και να μας καλέσουν σε ευχαριστία και δοξολογία προς τον εν Τριάδι αληθινόν Θεό. Θα εορτάσουμε οι χριστιανοί και μαζί μας ολόκληρη η Ανθρωπότητα «το μέγα και παράδοξον μυστήριον» που βιώνουμε μυστικά και ιστορικά και πραγματικά για δύο χιλιάδες τώρα χρόνια. Και μαζί με τους αγγέλους και τους ανθρώπους και ολόκληρη την Δημιουργία, αναπέμπουμε ευγνώμονες ευχαριστίες στον Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν που μπήκε στην Ιστορία ξένος και απαρατήρητος και εγεννήθη στο φιλόξενο σταύλο της Βηθλεέμ της Ιουδαίας διότι «οὐκ ἦν αυτοῖς τόπος ἐν τῷ καταλύματι» (Λουκάς, κεφ. Β, 7). Αυτό το Γεγονός έγινε ένα συνεχές τραγούδι, ένας ὕμνος πανανθρώπινος, γιατί ο Θεός ενώνεται με τον άνθρωπο και ξαναζωντανεύει η κρυμμένη ελπίδα ότι «μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός». Δικαιολογημένα δε η Εκκλησία ψάλλει: «Μυστήριον μέγα ὁρῶ και παράδοξον». Αυτό το μυστήριο της θείας αγάπης γιορτάζει και φέτος, ὅλη η Ανθρωπότητα, και έχουμε στραμμένα τα βλέμματά μας εις το Σπήλαιον της Βηθλεέμ και προς το Θεῖο Βρέφος ευλαβώς υποκλινόμαστε και εναποθέτουμε τις ελπίδες, τις προσδοκίες, τα ὄνειρα και ὅλη την ὑπαρξή μας.

Τα Χριστούγεννα εἶναι η χαρά του κόσμου, της οικογένειας, της κοινωνίας των Εθνῶν και ολόκληρης της Ανθρωπότητος χάριν, της οποίας ο Χριστός ἦλθε στον κόσμο, μπήκε στην ιστορία, έγινε ένα με μας. «Ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο και ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν» (Ἰωάννης, κεφ. Α, 14). Εμεῖς δε εγίναμε κοινωνοί και τῆς ταπεινώσεως και τῆς δόξας και τῆς Θεότητος Του και τῆς Βασιλείας Του. Γι' αυτό η ιστορία μας γράφεται με την ιστορία του Θεανθρώπου Χριστοῦ για να διαβεβαιώνεται ο θεῖος λόγος ὅτι ο Εμμανουήλ-Emmanuel εἶναι μαζί μας. Θα ακούσουμε αντέ τις μέρες να ψάλλουν τα παιδιά τα κάλαντα Noel, Noel, και θα μας υπενθυμίζουν ὅτι ο Χριστός εἶναι ανάμεσά μας, περιφέρεται στις χώρες και τους ὠκεανούς, επισκέπτεται τα νοσοκομεία, τις φυλακές, τα διάφορα Ἰδρύματα του πόνου, της μοναξιάς, της απομόνωσης και τῆς θλίψεως. Ο Χριστός θα διαπιστώσει ὅτι υπάρχει πολλή θλίψη, ἀλλά υπάρχει και πολλή αγάπη και ἐλπίδα και πίστη βαθεῖα στο υπερύμνηστον ὄνομά Του που θυμίζει το μήνυμα των Χριστουγέννων. Επιβεβαιώνεται ὅτι δεν εἴμαστε μόνοι, ο Χριστός εἶναι πάντα μαζί μας και ακοῦει τις προσευχές και τους στεναγμούς της καρδιάς μας. Παρακολουθεῖ περίλυπος τους ἐμπόλεμους, οι οποίοι θανατώνονται ἀδικα γιατί αποποιᾶται ἀπὸ μέσα τους και ἀπὸ πάνω τους η εἰρήνη, ο σεβασμός, και το πνεῦμα της συμφιλίωσης και τῆς καλωσύνης. Ἐφυγεν ἀπὸ πολλούς, η μακαρία χαρά, στοιχεῖα για τα οποία ο Χριστός μπήκε στην ιστορία, εσαρκόφθηκε για να τα κάνει κοινὸ κτήμα του ἀνθρώπου, κάθε ἀνθρώπου, ὅπως

χαρκτηριστικὰ γράφει ο θεῖος Παῦλος «και ἐλθὼν ὁ Χριστός εὐαγγελίσαστο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν και τοῖς ἐγγύς» (Εφεσίους, κεφ. Β, 17-18).

Η Ανθρωπότητα στις μέρες μας βιώνει παράξενα και ιδιότροπα το Μυστήριο των Χριστουγέννων. Ἐνὸ γιορτάζει και γεμίζει ἀπὸ χαρά για το Γεγονός και το τιμὰ και το θυμάται, αγγαλιάται και αναγεννᾶται στην θύμισή του, ἐντούτοις δεν ἐμβαθύνει ὅσον θα ἔπρεπε και ὅπως ταιριάζει στην αγάπη και φιλανθρωπία του Θεοῦ. Γι' αυτό και τα προβλήματα του Ἀνθρώπινου Γένους συνεχῶς μεγαλώνουν, πληθαίνουν, μένουν ἄλυτα και οι ἄνθρωποι, ιδιαίτερα δε οι ολιγώτερον προνομιούχες τάξεις, απομακρύνονται ἀπὸ τον Θεό, αποχωματίζονται και αποξενώνονται ἀπὸ το Εὐαγγέλιο της θείας αγάπης και καταφεύγουν στην πλάνη, την ἀπιστία και την νεο-ειδωλολατρεία.

Καλούμαστε, λοιπόν, τούτες τις Ἅγιες Μέρεις της Χριστιανοσύνης να επανευαγγελιστοῦμε το πνεῦμα και το γράμμα της εορτῆς των Χριστουγέννων. Να ἐμβαθύνουμε περισσότερο ἐν τῇ οὐσίᾳ της πίστεως των Χριστουγέννων, να γνωρίσουμε καλύτερα τον Χριστόν, «γεύσασθε και εἰδότε ὅτι χρηστὸς ὁ Κύριος». Με ταπεινὴν και καλλιεργήσουμε τα ιερὰ αγαθὰ της φιλίας, της συνεργασίας της εἰρήνης, της συμφιλίωσης, της καλωσύνης, της πραότητος, της ταπεινοφροσύνης και τῆς συγγνώμης. Να γίνουμε πιὸ ἐλεήμονες και πιο φιλόανθρωποι, πιὸ συμπαθητικοὶ στους ἄλλους και να πλησιάσουμε περισσότερο την μυστηριακὴ ζωὴ της Εκκλησίας, τον τακτικὸν ἐκκλησιασμό, την συχνὴν θεῖα μετάληψη των Ἀρχάντων Μυστηρίων, τὴ συμμετοχὴ μας σε ἔργα ἀνθρωπιάς και ἐθελοντισμοῦ και ἐμπρακτικῆς αγάπης, ὅπως την ἐδείξε ὁ Χριστός, ο οποίος ἀποδόκιλος, ἀπαράτητος, ταπεινός και ξένος μπήκε στην ιστορία και την ἄλλαξε. Συνεχίζει δε να την ανακαινίζει και να την ἀγιάζει με την χάρι Του. Και ἀναμένει και ἀπὸ εμᾶς να ὀψιμαστούμε «ἐν Χριστῷ» στο ἔργο της δικῆς μας σωτηρίας, η οποία εἶναι σωτηρία και ὑπόθεση ὅλου του Ἀνθρώπινου Γένους. Γι' αυτό να γιορτάσετε σεμνὰ, και ταπεινὰ και θεάρεστα την Ἡμέρα. Να χαρεῖτε τα Χριστούγεννα και να δοξολογήσετε με ὅλη σας την ψυχὴ την καρδιά και την ὑπαρξή σας τον Νεογέννητο Χριστό. Να ετοιμάσετε δε στην καρδιά σας και στο σπῖτι σας τόπο για να ἔλθει ὁ Θεάνθρωπος Χριστός να το εὐλογήσει και να το ἀγιάσει. Να γευθεῖτε την ἀνεκλάλητη χαρά που ἔδωσε στους Μάγονς και τους Βοσκούς, οι οποίοι ἐβίωσαν θεοπερῶς το Θεῖο Βρέφος την νύχτα των Χριστουγέννων. Στο Ἐνανθρωπήσαντα γιὰ την δική μας σωτηρία, θεάνθρωπο Χριστόν, ἀνῆκε η δόξα και το κράτος και η Βασιλεία εις τους αἰῶνας των αἰώνων. Ἀμήν.

Χριστούγεννα 2009

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων
και Μεγάλης Βρετανίας Γρηγόριος

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ & ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ κ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΙΣΟΔΟΥ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ 2009

Προς τους Ευλαβεστάτους Ιερείς και Διακόνους,
τους Αξιοτίμους Προέδρους και τα Μέλη των
Επιτροπών των Εκκλησιών, των Βοηθητικών Αδελφотήτων,
και των Σχολικών Εφορειών των Κοινοτήτων και το Πλήρωμα
της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Θυατείρων και Μεγάλης Βρετανίας.

Αγαπητοί μας εν Κυρίω,

Αυτές τις μέρες και συγκεκριμένα από τις 15 Νοεμβρίου, εορτή των Αγίων Ομολογητών Γουρία, Σαμωά και Αβιβού, μψαίνουμε στην ιερή και χαρούμενη περίοδο των Χριστουγέννων, από δε την 21η Νοεμβρίου, εορτή των Εισοδίων της Παναγίας, θα ψάλλουμε στους Ναούς μας τις Χριστουγενιάρικες Καταβάσεις «Χριστός γεννάται, δοξάσατε» Χριστός εξ ουρανών, απαντήσατε».

Η Μάνα Εκκλησία, καθοδηγούμενη από το Πανάγιον Πνεύμα, μας υπενθυμίζει την έλευση του Λυτρωτή, του Θεανθρώπου Χριστού, γι' αυτό και μας καλεί να προετοιμαστούμε υπαρκτά για τον ερχομό του Μεγάλου, του Μοναδικού, του Ανεπανάληπτου Επισκέπτη στη Γή μας, Σαράντα μέρες η Εκκλησία πριν από την Γέννηση του Χριστού γιορτάζει το Γεγονός και διεγείρει τις ψυχές και τις καρδιές όλων μας. Μας καλεί δε και μας προτρέπει να Του κάνουμε βασιλική υποδοχή, να Τον δοξολογήσουμε σαν Θεόν Αληθινό και να μιμηθούμε την ταπεινότητα και την αγάπη Του προς το Ανθρώπινο Γένος.

Μέσα σ' αυτή την ιερή ατμόσφαιρα των ημερών τούτων, αδελφές και αδελφοί εν Χριστώ, γράφω τούτο το γράμμα όχι μόνο για να σας υπενθυμίσω το Θείο και παναθρώπινο αυτό Γεγονός που άλλαξε τον ρουό της ιστορίας της Ανθρωπότητας και δίδαξε την μονοθεία στον κόσμο, και μας απελευθέρωσε από την ειδωλολατρία. Αλλά να σας υπενθυμίσω επίσης ότι ο Θεός Πατέρας και Δημιουργός του Κόσμου προετοίμασε με πολλούς και ποικίλους τρόπους, «πολυμερώς και πολυτρόπως», τους ανθρώπους για να υποδεχθούν τον Υιόν και Λόγον Του, τον Κύριον ημών Ιησού Χριστό. Όπως γράφει χαρακτηριστικά ο Απόστολος των Εθνών θεός Παύλος, «ο Νόμος παιδαγωγός ημών γέγονεν εις Χριστόν» (Γαλάτας, κεφ. Γ' 24). Δηλαδή η Παλαιά Διαθήκη, με την πλούσια και εμπνευσμένη διδασκαλία των Προφητών, των Ποιητών και των άλλων Διδασκάλων της, διαφύλαξε την μεσσιανική Παράδοση και Πίστη και κατήχησε τις ψυχές του Ιουδαϊκού λαού και όχι μόνον, να ελπίζουν με την προσδοκία του ερχομού του «αγνώστου Θεού», ο οποίος θα διέλυε το σκοτάδι της ειδωλολατρίας και της σύγχυσης του πολυθεϊσμού και του συγκρητισμού (ανάμειξη διαφόρων θρησκειών) που βασάνιζε τους ανθρώπους του αρχαίου κόσμου.

Σήμερα, ύστερα από είκοσι και πλέον αιώνες χριστιανικής εμπειρίας και ζωής, οι Χριστιανοί καλούνται και πάλιν να βιώσουν μετά πίστεως και αγάπης βαθείας το Μυστήριο της απελευθέρωσής μας από τα κακά που μαστίζουν την σύγχρονη Κοινωνία, η οποία κοντεύει να ξεχάσει τον Θεόν, τον Κτίστην και Δημιουργόν της, και να λατρεύσει την Κτίση και τα επιτεύγματά της. Οι μέρες αυτές, εάν έχουν κάποιο νόημα και σχέση μαζί μας, είναι γιατί θυμίζουν στον άνθρωπο, και

μάλιστα τον Χριστιανό, την θεία καταγωγή του. Το χρέος των Χριστιανών και της Εκκλησίας είναι ότι εμείς, – οι Χριστιανοί, – κατέχουμε και διαφυλάσσουμε την παράδοση της θείας καταγωγής του Ανθρώπινου Γένους και ότι ο Θεάνθρωπος Χριστός ήλθε στον Κόσμο για να μας υπενθυμίζει αιωνίως την υπαρκτική σχέση μας με τον εν Τριάδι Θεόν. Γι' αυτό και ο Χριστός εσαρκοφόρεσε, εφόρεσε δηλαδή την ανθρώπινη φύση και την σάρκα, για να μας βεβαιώνει ότι είμαστε παιδιά Του και κληρονόμοι της Βασιλείας Του. «Θεν ώφειλε κατά πάντα τοις αδελφοίς ομοιωθίναί, ίνα ελεήμων γένηται και πιστός αρχιερεύς τα προς τον Θεόν, εις το ιλάσκειν τας αμαρτίας του λαού» (Εβρ. κεφ. Β' 17).

Πριν κλείσω αυτό το γράμμα προς εσάς, το Ποίμνιον της Ιεράς αυτής και Βιβλικής Επαρχίας του Οικουμενικού Θρόνου Κωνσταντινουπόλεως, θα ήθελα για μία ακόμα φορά να υπενθυμίσω σε όλους το μεγάλο χρέος μας προς την Εκκλησία και να ζητήσω την συμπαράσταση και βοήθειά σας. Για να συνεχίσει η Εκκλησία μας απερίσπαστη την διακονία της, να διδάσκει δηλαδή το Ευαγγέλιο και να συμβαδίζει το έργο της με τους υπόλοιπους Χριστιανούς της χώρας αυτής, θα πρέπει συνεχώς και αδιακόπως να ενισχύουμε την διακονία και να βελτιώσουμε την διοίκηση και την οργάνωσή της Εκκλησίας βαθύτερα και μακροπρόθεσμα. Για να ζει ανάμεσά μας ο Χριστός και το Ευαγγέλιό Του χρειάζονται Εργάτες, Επίσκοποι, Ιερείς, Διάκονοι, Υποδιάκονοι, Αναγνώστες, Δάσκαλοι, Ψάλτες, Επίτροποι και Επιτρόπιας, Κηδεμόνες, χορηγοί, εθελοντές, εργάτες του Καλού και πιστοί βοηθοί για να υπηρετούν τα Ιερά και Όσια της Εκκλησίας του Θεού. Προς τούτο προγραμματίζουμε αληθινή σταυροφορία για να επιστρατεύσουμε Κληρικούς και Λαϊκούς Εργάτες οι οποίοι να επανδρώσουν τους Ναούς και τα Σχολεία και τα άλλα ιδρύματά μας. Γι' αυτό και όλοι καλούμαστε να συμβάλουμε στην επιτυχία του σκοπού και στην εξασφάλιση του μέλλοντος για την πρόοδο της Εκκλησίας και την δόξα του Χριστού. Θά κάνουμε ιερή σταυροφορία για την επιτυχία αυτού του στόχου, αλλά χρειαζόμαστε απαραίτητα και την δική σας συμμετοχή. Θέλουμε την προσευχή και την συναίνεσή σας, την ηθική και οικονομική σας βοήθεια, την ενεργουμένη και ολόθερμη αγάπη σας. Γιατί, σε τελευταία ανάλυση, αυτή είναι η αποστολή όλων μας, η δόξα και η επικράτηση του θελήματος του Θεού στις ψυχές μας και η διάδοση του Ευαγγελίου των Χριστουγέννων στον κόσμο, αρχίζοντας από τον εαυτό μας, το σπίτι μας, την οικογένεια, την Εκκλησία, την Κοινότητα και την Πατρίδα μας.

Με τούτες τις λίγες ακέψεις, σας χαιρετίζω όλους και όλες, τα πιστά και αφοσιωμένα μέλη της Ιεράς αυτής Επαρχίας του Οικουμενικού Θρόνου Κωνσταντινουπόλεως και σας εύχομαι όπως με υγεία περάσετε αυτήν την περίοδο και περιχαρείς όλοι να φθάσουμε τα Χριστουγένη. Και διατελώ μετά θερμών ευχών και της εν Χριστώ αγάπης και ευλογίας.

Λονδίνο, Νοέμβριος 2009

Ο Αρχιεπίσκοπος κ. Γρηγόριος

Ο Αρχιεπίσκοπος Θυατείρων και
Μεγάλης Βρετανίας Γρηγόριος

Λόγος γενόμενος ὑπὸ τοῦ Πρωτοσυγκελλεύοντος Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Τροπαίου κ. Ἀθανασίου

(Προσλαλιά γενομένη ὑπὸ τοῦ Πρωτοσυγκελλεύοντος Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Τροπαίου κ. Ἀθανασίου, ἐπὶ τῷ πέρατι τῆς ἑσπερινῆς ἀκολουθίας καὶ κατὰ τὴν εὐλογίαν, κοπὴν τε καὶ διανομὴν τῆς Ἀγιοβασιλόπιτας, ἐν τῷ Παρεκκλησίῳ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων καὶ Μεγάλης Βρετανίας, τῇ 14ᾷ Δεκεμβρίου β07)

Σεβασμιώτατε Πάτερ καὶ
Δέσποτα,
Θεοφιλέστατε Ἅγιε
Ἀδελφέ,

Ἐσχωῶτατε Πρόσβυ τῆς
Μητρὸς Πατρίδος κ.
Πισινῇ,

Ἐντιμε Γενικὲ Πρόξενε
τῆς Ἑλλάδος κ. Εὐθύμει
Πανζόπουλε,

Πανοσιολογιώτατε Ἅγιε
Ἡγούμενε κ. Κύριλλε μετὰ
τῆς τιμωτάτης συνοδείας
Ἵμων,

Εὐλαβεστάτα Μέλη τοῦ
ἐταγοῦς Κλήρου,

Your Worship Madam
Mayor of Ealing,

Ἐντιμολογιώτατοι Ἀρχοντες Ὀφφικιάλοι,

Ἀξιότιμοι Κύριοι Πρόεδροι καὶ Μέλη τῶν εὐλογημένων
Κοινοτήτων,

Ἐρίτιμοι Κυρίαι Πρόεδροι καὶ Μέλη τῶν Βοηθητικῶν
Ἀδελφοτήτων,

Ἀξιότιμοι Κύριοι Πρόεδροι καὶ Μέλη τῶν Σχολικῶν
Ἐφορειῶν,

Ἑλλόγιμοι Ἐκπαιδευτικοὶ τῶν Ὁμογενειακῶν
Ἐκπαιδευτηρίων,

Κυρίαι καὶ Κύριοι Πρόεδροι καὶ Μέλη Εὐαγῶν Ἰδρυμάτων
καὶ ἄλλων Ὁμογενειακῶν Ὁργανώσεων τε καὶ Συλλόγων
καὶ ἔτεροι ἐκλεκτοὶ Ὁμογενεῖς,

Μουσικολογιώτατοι Ἱεροψάλται,

Ἀντιπρόσωποι τοῦ Τύπου καὶ λοιπῶν Μέσων Εὐρείας
Ἐπικοινωνίας,

Περιούσιε καὶ ἡλλογημένε Λαέ τοῦ Θεοῦ,

Θεῖα ἐπινεύσει «ἐλθόντες ἐπὶ τὴν ἡλίου δύσιν» καὶ νοερῶς
ἀτενίζοντες νῦν τὸν ἀστερόεντα οὐρανόν, εὐχαριστίαν
πλουσίαν προσάγομεν καὶ εὐγνώμονα ᾧδὴν ἀναπέμπομεν
τῇ Παναγίᾳ, Ζωαρχικῇ καὶ Ἀδαιρέτῃ Τριάδι, τῇ μιᾷ Θεότητι
τε καὶ Βασιλείᾳ.

Πάτερ Παντοκράτωρ κατηξίσας ἡμᾶς τοὺς ἀχρεῖους καὶ
δυσσείμονας τὴν μορφὴν δούλους Σου ἀφικέσθαι ἐπὶ τῇ
εὐλογημένῃ ἡμέρᾳ τε καὶ ὥρᾳ ταύτῃ. Ὅθεν ἔμπλεοι ἱεροῦ
δόξου, κυκλοῦμεν τὸ θυσιαστήριον τοῦ εὐκτηρίου οἴκου
τούτου καὶ, ἐν βαθεῖα ταπεινώσει διατελοῦντες, κλίνομεν γόνυ
ψυχῆς τε καὶ σώματος, αἰτούμενοι τὸ πλοῦσιον παρὰ Σοῦ
ἔλεος, καὶ ἔτι δὲ τὴν ἀφθονον χάριν. Ὡς ἄλλοι δὲ φαιδροὶ
συνδαιτυμόνες ἀναμέλλομεν «ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾧδαις
πνευματικαῖς...» (τῷ Κυρίῳ) (Ἐφ. ε' 19)

Δοξολογοῦμέν Σε Θεέ Υἱέ
μονογενές, ὃς διὰ τῆς Σῆς
ἐνανθρωπήσεως, «ἐαυτὸν
ἐκένωσες, μορφὴν δούλου
λαβὼν» (Φιλ. β' 7) καὶ
ἅπασαν τὴν ἀνθρωπεῖαν
ἡμῶν φύσιν προσλαβὼν, ἵνα
ταύτην ἰάσῃς καὶ ἑξαγιάσῃς.

Προσκυνοῦμέν Σε Θεέ
Πανάγιον Πνεῦμα, καὶ
«σύμμορφον καὶ
σὺ ν θ ρ ο ν ο ν»,
«συμπροσκυνούμενον καὶ
συνδοξαζόμενον», Πατρί τε
καὶ Υἱῷ, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς
τοὺς ἀτελευτήτους αἰῶνας
τῶν αἰώνων. Ἀμήν!

Περαιτωθείσης τοῖνυν τῆς ὡς ἄνω βραχείας προσευχῆς
ἄρχομαι τοῦ λόγου.

Συνήλθομεν τανῦν ᾧδε, ἐν τῷ εὐλογημένῳ παρεκκλησίῳ
τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Μαρίας, ἐνθα ἐν καρδίᾳ
καλῇ καὶ ἀγαθῇ, ἀνελύθημεν ἐν χαρμοσύνοις καὶ θεοφθόγοις
ῥομασιν, ἔτι δὲ καὶ διὰ τῆς φωνῆς καλλικελάδων ψαλτῶν
ἐδοξολογήσαμεν Θεόν τόν ἐν Τριάδι.

Ὁ πανδαμάτωρ, οὖν, ὁ ἀσίγητος καὶ ἐν ταυτῷ ἄδυσώπητος
χρόνος, ὅστις ἐπλήρωσεν τὰς ἡμέρας τοῦ παριππεύοντος
σωτηρίου ἐνιαυτοῦ τῆς τοῦ Κυρίου χρηστότητος, ἦτοι τοῦ
δισχιλιοστοῦ ἐνάτου, παρῆλθεν ἤδη ἀνεπιστρεπτι.

Ὁ κώδων μέντοι τῆς ἐξαγγελίας τοῦ ἐπιτέλλοντος νέου
ἐνιαυτοῦ, ἦτοι τοῦ δισχιλιοστοῦ δεκάτου, ἀπὸ τῆς τοῦ Χριστοῦ
Ἐπιφανείας, προσκαλεῖ πάντας ἡμᾶς καὶ προτρέπει ὅπως ἐν
εὐφροσύνοις πανηγυρισμοῖς ὑποδεχθῶμεν καὶ καλωσορίσωμεν
αὐτόν ἅμα. Ὅρωμεν δ' ὅτι οὗτος σφραγίζει τὴν κορυφὴν τῆς
πυραμίδος τῆς πρώτης δεκαετίας τῆς τρίτης χιλιετίας. Κατὰ
δὲ τὰ εἰωθότα, ποιῶμαι νῦν σύντομον ἱστορικὴν ἀναδρομὴν
ἐν τοῖς διαρρεῦσαι γεγονόσι, ἵνα ἐπιλεκτικῶς μνησθῶ τιῶν
ἐξ αὐτῶν, ἅτινα ἐπραγματώθησαν ἐν τῷ κλίματι τῆς ἡμετέρας
Βιβλικῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Θυατείρων καὶ Μ. Βρετανίας,
καὶ ἔτερά τινα, ἃ ἐν τινι μέτρῳ διατελοῦσιν ἐν δεσμῷ μετ'
αὐτῆς.

Ἐν πρώτοις ἀναφέρω ὅτι αἱ ποικίλαι ποιμαντικαὶ
δραστηριότητες τοῦ παρελθόντος μηνὸς Ἰανουαρίου
ἐκορυφώθησαν διὰ τοῦ ἑορτασμοῦ τῶν Ἑλληνικῶν καὶ
Χριστιανικῶν Γραμμάτων. Πρὸς τοῦτο δ' ἐκλήθη ὁ ἐσχωτάτος
Ἱπποκράτης Παιδείας καὶ Πολιτισμοῦ τῆς Κύπρου κος Ἀνδρέας
Δημητρίου, ὅστις καθ' ἡμέραν Τρίτην καὶ ἀνήμερα τῆς
σεβασμίας ἑορτῆς τῆς ἀνακομιδῆς τῶν λειψάνων τοῦ Ἁγίου
Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ἦτοι τὴν 27ην Ἰανουαρίου,
ἐξεφώνησεν ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Κέντρῳ Λονδίνου κατάλληλον

πανηγυρικόν λόγον, ἀναφερόμενον εἰς τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας.

Ἐν τῇ ροῇ τοῦ ἀπερχομένου ἐνιαυτοῦ ὁ Πρωτεύσκοπος καὶ Πρωθιεράρχης ἡμῶν, Ἀρχιεπίσκοπος κ.κ. Γρηγόριος καὶ ἡμεῖς μετ' αὐτοῦ πάντες, ἡξιώθημεν ἵνα ἐορτάσωμεν πανηγυρικῶς καὶ ἐν λαμπρότητι, οὗ τῇ τυχούσῃ, τὴν αἰσίαν συμπλήρωσιν πεντήκοντα ἐτῶν ἱερατικῆς Αὐτοῦ διακονίας ἐν τῇ γαίᾳ ταύτῃ. Ἐν τοῖς ἐορτασμοῖς συμμετέσχον πλέον τῶν ὀκτακοσίων προσώπων. Τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν, τὸ Οἰκουμενικόν ἡμῶν Πατριαρχεῖον, ἐξεπροσώπησεν ἐπαξίως ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Αὐστρίας κος Μιχαήλ. Ὡσαύτως συμμετέσχον ἐν τοῖς ἐορτασμοῖς δι' ἐκπροσώπων ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ, ἡ Ἀγγλικανικὴ καὶ ἄλλα Ἐκκλησίαι καὶ Ὁμολογίαι. Ἐπιπροσθέτως δὲ παρέστησαν πρόεδροι κοινότητων, σωματείων, δήμαρχοι περιοχῶν ἐνθα κατοικεῖ, βιοῖ, ἐργάζεται καὶ προκόπτει τὸ ἡμέτερον θεοφιλὲς ποίμνιον, καὶ πλείστοι ἄλλοι ὁμογενεῖς παντός βαθμοῦ, ὡς καὶ ξένοι οὐκ ὀλίγοι.

Τὸ ἔξῃον γεγονός τῆς πεντηκονταετίας τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, πλέον τῶν πανηγυρικῶν ἐορτασμῶν, οἵτινες ὀργανώθησαν διὰ πανηγυρικῆς ἐκδηλώσεως ἐν τῷ ξενοδοχείῳ Royal Lancaster, τὸ Σάββατον τῆς 31ης μηνὸς Ὀκτωβρίου καὶ δι' Ἀρχιερατικοῦ συλλειτουργοῦ τὴν ἐπομένην, 1ην μηνὸς Νοεμβρίου, ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας, ἐπλουτίσθη ἐπιπροσθέτως δι' ἐκδόσεων δύο τόμων ἀγγλιστὶ καὶ τεσσάρων τοιούτων ἑλληνιστὶ. Οὗτοι οἱ τόμοι περιέχουν δεγματοληπτικῶς κείμενα γραφέντα, ἐκδοθέντα καὶ κυκλοφορήσαντα, ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου, μετὰ τοῦ ποίμνιον καὶ εὐρύτερον, κατὰ τὰ τελευταῖα εἰκοσι ἔτη (1988-2008).

Καθίσταται πανθομολογούμενον δὲ ὅτι ὁ Σεβασμιώτατος καὶ πολὺς Ποιμενάρχης ἡμῶν διηκόνησεν καθ' ὅλην τὴν πεντηκονταετίαν ἀνυστάτως, ἀόκνως, ἀγογγύτως, ἐπιμελῶς, διηνεκῶς, εὐδοκίμως καὶ εὐσυνειδήτως τὸ φιλόθεον ποίμνιον τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, μὴ φειδόμενος τοῦ ἑαυτοῦ Του. Διηκόνησεν δὲ ἐκ τῆς ἀλύσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐπάλλεων, τοῦ Διακόνου, τοῦ Πρεσβυτέρου, τοῦ Πρωτοσυγγέλλου, τοῦ Βοηθῶν Ἐπίσκοπου, τοῦ Τοποτηρητοῦ καὶ τοῦ Θρόνου τῶν Θυατείρων καὶ, ἀπὸ τῆς 16ης μηνὸς Ἀπριλίου ἐν ἔτει σωτηριῶ 1988ω καὶ ἄχρι τοῦ νῦν, τοῦ Ἀρχιεπισκόπου.

Δεσθῶμεν, οὖν, τοῦ Κυρίου καὶ Δομήτορος τῆς Ἐκκλησίας ὑπὲρ τῆς ἀκλινοῦς Αὐτοῦ ὑγιείας καὶ ἀπροσκόπτου συνεχείας τοῦ πολυεχιδόους ἔργου τοῦ Σεβασμιωτάτου ὡς ἐπὶ μῆκυστον. Οὕτω πως ὁ Ποιμενάρχης ἡμῶν θέλει συνεχίσει διαφυλάττων τὰ τιμαλφὴ τοῦ Γένους ἡμῶν, καλλιεργῶν δὲ καὶ προσφέρον τῷ λαῷ καὶ ποίμνιῳ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς «ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνὰ, ὅσα δίκαια, ὅσα ἀγνὰ, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὐφρημα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος» (Φιλ. δ' 8), καθὼς ὁ οὐρανοβάμων Θεὸς Παῦλος φθέγγεται. Ταῦτα δὲ προσφέρονται διὰ τὴν ἀέναον τιμὴν τοῦ ἐν Τριῳδῷ Θεοῦ, τὸ κλέος τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ τὴν ὅπου δεῖ προβολὴν τοῦ εὐλογημένου Γένους ἡμῶν.

Προσφάτως ἐκοιμήθη ἐν Ἀθήναις ὁ ἀπὸ ἐτῶν ἐφησυχάζων Ἐπίσκοπος Πατάρων κυρὸς Εἰσηναῖος. Ὁ ἐκλιπὼν διηκόνησε μικρόν ἐν τῇ Ἑλληνορθόδοξῳ Κοινότητι τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου, ἐν τῇ πόλει Bristol, ἐπὶ ἑτῇ δὲ μακρᾷ ἐν τῷ Ἱερῷ Καθεδρικῷ Ναῷ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου καὶ τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου, ἐν τῇ πόλει τῆς Βιρμινγκάμς (Birmingham), ἐνθα καὶ προήχθη εἰς Βοηθὸν Ἐπίσκοπον, ὑπὸ τὸν φιλόν τίτλον τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμπρῆς ἐπισκοπῆς Πατάρων. Κύριος ὁ Θεὸς ἀναπαύσας τὴν ψυχὴν αὐτοῦ μετὰ τῶν ἁγίων καὶ δικαίων, ἡ δὲ μνήμη αὐτοῦ εἴη ἀγία.

Ἄλλοι κληρικοί, οἵτινες ἀπῆλθον ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, εἰσὶν οἱ ἀειμνήστοι Alban Barter (1927-2009) καὶ ὁ ἐπὶ ἑτῇ ἐγκαταβιώσῃ ἐν τῇ Σταυροπηγιακῇ καὶ Πατριαρχικῇ Μονῇ τοῦ Τιμίου Προδρόμου, εἰς Essex, Ἀρχιμανδρίτης Συμεών.

Δεόμεθα τοῦ Κυρίου ἵνα αὐτοὺς ἀναπαύσῃ ἐν τοῖς κόλποις Ἀβραάμ, Ἰσαάκ καὶ Ἰακώβ.

Ἐκ δὲ τῶν λαϊκῶν ἀρχόντων μετέστησαν πρὸς Κύριον οἱ χρηματίζαντες πρόεδροι τῶν εὐλογημένων κοινοτήτων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἀειμνήστοι Ἀνδρέας Νικολάου, διακονήσας ἐν τῷ Ἱερῷ Καθεδρικῷ Ναῷ Ἁγίων Πάντων Λονδίνου καὶ διατελέσας μετὰ τῶν νομικῶν συμβούλων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, Διαμαντῆς Ἀδαμαντίου Πατέρα, ὑπηρετήσας ἐν τῷ Συνδέσμῳ τῶν Ἑλληνορθόδοξων Κοινοτήτων, ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ Ἁγίου Νικολάου καὶ ἐν τῷ Παρεκκλησίῳ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, ὡσαύτως δὲ διατελέσας πρόθυμος συνδοξὸς καὶ μόνιμος συμπαράστατης τῶν τελευταίων τριῶν Ἀρχιεπισκόπων, (ἦτοι Ἀθηναγόρου, Μεθοδίου καὶ Γρηγορίου).

Μακαρίσωμεν δὲ τὸν αἰοίδιμον Πατριάρχην Σεργίαν κυρὸν Παῦλον, ἐσχάτως ἐκδημήσαντα πρὸς Κύριον. Εἰς αἰώνιον μνημόσυον Αὐτοῦ δεῖ ἀναφερθῆναι ὅτι ὁ ἐκλιπὼν κατὰ τὰς χρυσίμους ὥρας τῆς πατρίδος Αὐτοῦ οὐκ ἀφίστατο τοῦ θεωοσστηρίου, τελῶν τὴν θείαν Λειτουργίαν καθ' ἑκάστην.

Κατὰ τὸν παρελθόντα Σεπτέμβριον συνεπληρώθη μὴ τριακονταετία ἀπὸ τῆς ἐκδημίας τοῦ ἀλήστου μνήμης διατελέσαντος πατρός, διδασκάλου καὶ Ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν κυροῦ Ἀθηναγόρου Κοκκινάκη, (9-12-1979). Ὅθεν ἐτελέσθη τρισάγιον ἐπὶ τοῦ τάφου αὐτοῦ καὶ ἐμνημονεῖται τὸ δνομα αὐτοῦ ἐν τοῖς ἱεροῖς ναοῖς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς. Παραλλήλως κείμενα ἀναφερόμενα τῷ αἰοδίμῳ Ἀρχιεπισκόπῳ εἶδον τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος.

Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ φθινοπώρου, ὁ ἐκ τῶν Βοηθῶν Ἐπίσκοπων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, Θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Ναζιανζοῦ κ. Θεοδόρητος, μετὰ σχεδὸν δεκαετὴ διακονίαν ἐν τῷ Ἱερῷ Καθεδρικῷ Ναῷ τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας, παρητήθη ἐκ τῆς θέσεως αὐτοῦ, οἰκιοθελῶς. Ὅθεν γενομένων τῶν ἐπὶ τούτῳ διαδικασιῶν ἐστὶ νῦν ἐφησυχάζον ἐν Ἀθήναις.

Ἐσχάτως ἐπετεύχθη ἡ ἀγορὰ ἐτέρων ἱερῶν Ναῶν θεραπευόντων τὰς θρησκευτικὰς, λατρευτικὰς καὶ ἐκπαιδευτικὰς ἀνάγκας τῶν παροικούντων ἀδελφῶν ἡμῶν, ἐν ταῖς πόλεσι τοῦ Milton Keynes καὶ τοῦ Luton. Τοῦ μὲν πρώτου ἀφιερωμένον τοῖς ἀγίοις Ἀμβροσίῳ Ἐπισκόπῳ Μεδιολάνων καὶ ὁσῷ Στυλιανῷ τῷ Παφλαγονί, τοῦ δὲ δευτέρου τιμωμένου ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Ἱερομάρτυρος Χαράλαμπους. Ἐπιπροσθέτως δὲ ἡ Ἑλληνορθόδοξος κοινότης τῆς Ἀγίας Αἰκατερίνης ἐκτίσαστο λατρευτικὸν χώρον δι' ἐνοικιαγορᾶς, ἥτις θέλει στεγάσαι αὐτὴν διὰ τὴν ἐπομένην εἰκοσαετίαν.

Ἐκ τῶν παλαιῶν κοινοτήτων τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς ἡ Ἑλληνορθόδοξος Κοινότης τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Μεγαλοπόλεως τῆς Μαγγεστρίας (Manchester), ἐτοιμάζεται ἵνα ἐορτάσῃ πρεπόντως καὶ πανδήμως τὴν συμπλήρωσιν τῆς πρώτης ἑκατονταπεντηκονταετίας τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ αὐτῆς, κατὰ τὸν ἐκδιπλοῦντα τὰς ἑαυτοῦ σελίδας τρέχοντα ἐνιαυτόν.

Ὁ Ἱερὸς Κληρὸς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἐδέχθη ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ δύο νέα πρόσωπα. Τὸν ἐξ Ἀθηνῶν ὁρμώμενον διάκονον Παῦλον Γρηγόριον, χειροτονηθέντα ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου, τὴν 12ην μηνὸς Ἀπριλίου τρέχοντος ἔτους, ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, καὶ τὸν ὁμογενῆ διάκονον Μιχαὴλ Παῦλον, ἐκ τῆς κατεχομένης σήμερον κοινότητος τῆς Ἀκανθοῦς καὶ μόνιμον κάτοικον Λονδίνου, χειροτονηθέντα ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου Τροπαίου Ἀθανασίου, τὴν 22αν μηνὸς Νοεμβρίου, ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Βορείου Λονδίνου. Εὐχόμεθα εἰς ἀμφοτέρους εὐκλεῆ διακονίαν.

Ἡ πρόσφατος ἐμπειρία τῆς Ἐκκλησίας ἀπέδειξεν ὅτι ἡ διακονία κατωτέρων κληρικῶν, ὡς ἡ τῶν ὑποδιακόνων, καθίσταται ὁσημέραι λίαν χρήσιμος. Ὅθεν γενομένων χειροθεσιῶν, νῦν διακονοῦν ἐν τοῖς ἱεροῖς ναοῖς ἡμῶν περὶ τοὺς δέκα ὑποδιακόνους.

Η ΚΟΠΗ ΤΗΣ ΑΓΙΟΒΑΣΙΛΟΠΙΤΤΑΣ ΕΙΣ ΤΟ ΠΑΡΕΚΚΛΗΣΙ ΤΗΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ: 31-12-2009.

Τό ἐτήσιον Συνέδριον Νεολαίας τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, πραγματοποιήθη τήν 10ην μηνός Ἀπριλίου, ἐν τῇ Ἱερᾷ Κοινότητι Ἀποστόλου Βαρνάβα, ἔσχεν ἰδιαίτεραν ἐπιτυχίαν καθ' ὅτι συμμετείχαν ἐν αὐτῷ περί τούς ἑκατονπεντήκοντα νεανίας καί νεάνιδας.

Περαίνων, παρέχω ὑμῖν τήν πληροφορίαν ὅτι τήν καθιερωμένην ἐτησίαν σύναξιν τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, διαρκέσασαν ἐπὶ διήμερον, ἥτοι κατά τὰς 27ην καί 28ην μηνός Ἀπριλίου, αἱ μεγάλοι κοινότητες τῆς Μεσοχώρας, αἱ κατοικοεδρεύουσαι ἐν τῇ συμπερωτευούσῃ πόλει τῆς Βιρμινγκάμης (Birmingham), περιέβαλον μετὰ πλείστης ὁσῆς στοργῆς καί ἐδεξιώθησαν δι' Ἀβραμιαίας φιλοξενίας.

Ἀπαραίτητον ἡγοῦμαι ἀναφέρειν ὅτι, τήν 26ην μηνός Μαΐου, ἐκπροσώπων τῶν Τριῶν μονοθεϊστικῶν θρησκειῶν τῆς χώρας ταύτης, ἥτοι τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ, τοῦ Χριστιανισμοῦ καί τοῦ Ἰσλάμ, ἐπισκεφθέντες τήν Ἱεράν Ἀρχιεπισκοπὴν ἀπένευμαν πρὸς τόν Σεβασμιώτατον χρυσοῦν μετάλλιον, εἰς ἀναγνώρισιν τῆς συμβολῆς αὐτοῦ ἐν τῷ ἔργῳ τῆς ὁμάδος.

Τό παρελθόν θέρος τό Πανεπιστήμιον Κύπρου προσέφερεν τήν εὐκαιρίαν εἰς ἥδ' ὑπηρετοῦντας ἐκπαιδευτικούς ἐν τῇ Ὁμογενείᾳ, ὅπως οὗτοι τύχῳσι ταχυρὸν φοιτήσεως ἐν Σεμιναρίῳ ὠργανωθέν ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ. Ὅθεν ἡ Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Θυατείρων, ἀνταποκρινομένη θετικῶς εἰς τήν πρόσκλησιν ταύτην, ἀπέστειλεν μίαν πεντάδα διδασκάλων, οἵτινες ἐφοίτησαν ἀπὸ τῆς 12ης ἕως τῆς 27ης μηνός Ἰουλίου.

Ὁ Σεβασμιώτατος μετὰ τῆς συνοδείας αὐτοῦ, κατά τό πρῶτον δεκαήμερον τοῦ μηνός Ἀυγούστου, μετέβη εἰς τὴν κατασηκνωτικὸν χῶρον τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς, ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Δυτικῆς Ἀγγλίας, ἔνθα ἐπεσκέφθη τοὺς συμμετασχόντας νέους καί νεάνιδας καί τοὺς ἀρχηγούς αὐτῶν. Ὁ δὲ Ἀρχιεπίσκοπος συνέφαγε μετ' αὐτῶν καί, τελέσας τήν ἀκολούθιαν τὸν Ἀγιασμόν, ἡγάγαν ἅπαντας.

Τήν 13ην μηνός Σεπτεμβρίου ἔλαβε χώραν ἐν σημαντικὸν καί ἱστορικὸν γεγονός ἐν τῇ ζωῇ τῶν κοινοτήτων ἡμῶν. Ἀναφέρομαι εἰς τό καταθέσιν τοῦ θεμελίου λίθου τοῦ ἱεροῦ ναοῦ, Βυζαντινοῦ ρυθμοῦ, τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος, ἐν τῇ περιοχῇ Harrow Μεϊζονος Λονδίνου. Τολμηρὰ ὄντως ἡ ἐν λόγῳ πρωτοβουλία καί δύσκολον τό ἐγχεῖρημα! Πλὴν χάριτι Θεοῦ ἐχόμεθα δι' ἐλπίδος ὅτι τό μεγαλεπήβολον τοῦτο ἔργον θέλει γνωρίσῃ αἰσίαν ἔκβασιν καί τελείαν ἀποπεράτωσιν.

Ἡ οἰκονομικὴ δυσπραγία, ἥτις πρό διατίεας ἐνέκυψε καί ἄχρι τοῦ νῦν ὑφίσταται ἀνά τήν ὑφήλιον, ταιλανίζει δὲ ἰδιώτας, οἰκογενεάς, ἔθνη καί λαούς μετ' ἀδήλου ἐκβάσεως, ἀποτελεῖ ἔντονον ὑπόμνησιν ὅτι «οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζῆται ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ὀνείματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος Θεοῦ.» (Ματθ. δ' 4)

Νοερῶς νῦν μεταφερόμεθα ἐν τῇ Βασιλίδι τῶν πόλεων καί θεώμεθα τήν μορφήν τοῦ Παναγιωτάτου καί Θειοτάτου Πατριάρχου Κυρίου Κυρίου Βαρθολομαίου, τοῦ Αὐθέντου καί Δεσπότης ἡμῶν, μαχομένην μετὰ ζήλου καί οὐχ ὑποστέλλουσιν τὸ λάβαρον τῆς πίστεως, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς ποικίλας ἀντιξοότητας, ἃς ἀντιμετωπίζει. Δεόμεθα, οὖν, ἐκτενῶς τοῦ Πατρός τῶν Φώτων ὑπὲρ τῆς κατ' ἄμφω ὑγείας αὐτοῦ καί τῆς ἐξ ὕψους κατοικητηρίου τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ θαυματοῦς ἐνισχύσεως αὐτοῦ, ἵνα ὡς στίβλους ποδηγέτης τῆς Ὁρθοδοξίας ἐν τῇ Μητρὶ Ἐκκλησίᾳ, τῷ δὲ Σεπτῷ ἡμῶν Κέντρῳ καί ἀνά τήν ὑφήλιον, κοπιᾷ καί νήθῃ διὰ τήν φύλαξιν τῶν ἀπανταχοῦ τῆς γῆς Ὁρθοδόξων ἀδελφῶν ἡμῶν.

Ἄξιον μνείας, πιστεύομεν, τυγχάνει ἡ ἐκλογὴ τῆς ὁμογενοῦς κας Μαρίας Γιαννακουδάκη ὡς μέλους τῆς Εὐρωβουλῆς. Συγχαίρομεν ὅθεν αὐτὴν ἅμα καί εὐχόμεθα πᾶσαν ἐπιτυχίαν ἐν τῇ ἐξασκήσει τοῦ ἐπιζήλου ἔργου αὐτῆς.

Μεταφερόμενοι νῦν ἐν τῇ Μεγάλῃ Πατρίδι μνηνησόμεθα τῶν ἐκλογῶν δι' ὧν ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἀνέδειξε, ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ ΠΑΣΟΚ, νέον Πρωθυπουργόν,

τόν ἐξοχώτατον κόν Γεώργιον Παπανδρέου. Προσφάτως δὲ γενομένων ἀρχαιρεσιῶν ἐν τῇ Νέᾳ Δημοκρατίᾳ ὁ οἶαξ τοῦ κόμματος ἀνετέθη τῷ ἐξοχωτάτῳ κῶ Ἀντωνίῳ Σαμαρᾷ, ὅστις τυγχάνει γόνος ἱστορικῆς οἰκογενείας. Ἄπαντες προσβλέπομεν μετ' ἀγάπης καί ἐνδιαφέροντος ἐν τοῖς πράγμασι τῆς Πατρίδος καί εὐχόμεθα αἰσίαν ἔκβασιν αὐτῶν καί ὑπερνίκησιν τῶν συμπαρομαρτουσῶν ποικίλων δυσκολιῶν.

Ἐν τῷ διπλωματικῷ κόσμῳ τῆς Ἑλληνικῆς Πρεσβείας Λονδίνου ἔξομεν συντόμως ἔλυσιν νέου Πρέσβως ἐν τῷ προσώπῳ τῆς Α. Ε. τοῦ κ. Ἀριστείδη Σάνδη. Ὅθεν, δραττόμεθα τῆς εὐσήμες ταύτης εὐκαιρίας, ἵνα εὐχαριστήσωμεν ἐνθέρμως τόν ἀπερχόμενον ἐξοχώτατον Πρέσβην κ. Βασίλειον-Αχιλλέα Πισπινῆν διὰ τε τήν ἀγάπην καί τὸν σεβασμὸν αὐτοῦ πρὸς τήν Ἐκκλησίαν καί τοὺς ἐκπροσώπους αὐτῆς, ὡς καί διὰ τήν εὐδόκιμον καί ἐπιτυχή αὐτοῦ διπλωματικὴν ὑπηρεσίαν πρὸς τήν Μεγάλην Πατρίδα, καθὼς καί τήν ἐγνωσμένην φιλοπατρίαν αὐτοῦ. Ἐκφράζομεν δὲ τὰς καλλίστας εὐχὰς καί προσήσεις ἡμῶν διὰ τήν συνέχειαν τῆς ζωῆς αὐτοῦ. Παραλλήλως καλωσορίζομεν τόν νέον Γενικόν Πρόξενον τῆς Ἑλλάδος κ. Εὐθύμιον Παντζόπουλον εὐχόμενοι αὐτῷ τὰ βέλτιστα ἐν τοῖς ὑψηλοῖς αὐτοῦ καθήκοις.

Ἡ χαίνουσα πληγὴ τῆς ἰδιαίτερης ἡμῶν πατρίδος Κύπρου ὑφισταμένη, ἐπὶ τριάκοντα καί ἕξ ἔτη, παραμένει ἀθεράπευτος, προσβλέπουσα εἰς δικαίαν καί λειτουργικὴν λύσιν τοῦ προβλήματος. Εὐχόμεθα τῷ Κυρίῳ ὑπὲρ τῶν ἀρχόντων καί τῆς προόδου τοῦ λαοῦ αὐτῆς.

Προσφάτως ὁ Σεβασμιώτατος μετὰ τῆς τιμίας συνοδείας αὐτοῦ ἐπεσκέφθη τήν Ἱεράν Σταυροπηγιακὴν καί Πατριαρχικὴν Μονὴν τοῦ Τιμίου Προδρόμου, ἔνθα, κατόπιν αἰτήσεως τοῦ Πανοσιολογιωτάτου Ἡγουμένου καί τοῦ Συμβουλίου αὐτῆς, ἐχειροθέτησεν εἰς πνευματικὸν τόν Ὁσιολογίωτον Ἱερομόναχον Νικόλαον Χαχάρωφ. Ἡ Ἀδελφότης τῆς Μονῆς, προεξάρχοντος τοῦ Ἁγίου Ἡγουμένου, ἐπεδαψίλευσαν ἐφ' ἡμᾶς πάντας φιλόφρονα φιλοξενίαν καί πλείστην ἀγάπην. Ὅθεν ἐκφράζομεν φιλάδελφον καί ἐγγνώμονα εὐχαριστίαν.

Αφικνούμενος, νῦν, ἐπὶ τῷ πέρατι τοῦ λόγου, ἀπορῶ καί ἐξίσταμαι τί φθέγξομαι καί τί λαλήσω, ἵνα ἐπαρκῶς ἐκθειάσω καί πρεπόντως τονίσω τοὺς ἀτῦτους κόπους εἰς οὓς Ὑμεῖς καθ' ἑκάστην ὑποβάλλεσθε, Σεβασμιώτατε Πάτερ καί Δεσποτα; Ἐκάστην πρωίαν τό φιλόθεον καί φιλογενές ποίμνιον Ὑμῶν γνωρίζει τήν φωνήν τοῦ καλοῦ Ποιμένος αὐτοῦ, μεταδιδομένη διὰ τῶν ραδιοφωνικῶν κυμάτων, διδάσκουσαν ποικιλοτρόπως, γαλουχοῦσαν πνευματικῶς καί δαψιλῶς, παρηγοροῦσαν ἅμα ἐν τοῖς ἑαυτοῦ ποικίλαις περιστάσεσι καί ὑπενθυμίζουσαν ἀνελλιπῶς τήν βιοτὴν τῶν Ἁγίων, τὰς ἐορτάς ἐκάστης ἡμέρας καί τὰς ἀληθείας τῆς πίστεως, ἅπαντα προσφερόμενα πρὸς τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἕτερον πνευματικὸν γάλα.

Εἰ πειράσομαι διηγήσασθαι τήν ὁλόημερον δραστηριότητα Ὑμῶν ἐν τῷ γραφεῖ, ἐν ταῖς ἐπισκέψεσι τῶν κοινοτήτων, ἐν τοῖς παροικιακοῖς ἐκπαιδευτηρίοις, ἐν ταῖς κοινοτικαῖς καί παροικιακαῖς ἐκδηλώσεσι, σὺν τῇ Ὑμετέρα παρουσίᾳ καί ἀνταποκρίσει πρὸς τὰς διαφόρους προσκλήσεις, ἐκ πολλῶν καταθύνουσιν προερχομένας, «ἐπιλείπει γὰρ με διηγούμενον ὁ χρόνος» (Εβρ. ια' 32).

Ὅθεν, περαίνων καί κατακλείων τόν λόγον, δέομαι τοῦ Κυρίου ἐκτενῶς, διαφυλάξαι τήν Ὑμετέραν Σεπτὴν καί πολυνέβαστον Σεβασμιότητα ἐν ὑγίαι ἀσπερῇ καί ἐν δυνάμει πολλῇ, ἵνα ἐπαξίως καί ἀνυστάκτως ποδηγετῆτε, ὡς ἄχρι τοῦδε ἐπράξατε, τήν πρεσβυτέραν ἐν Εὐρώπῃ θυγατέρα τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, ἥτοι τήν Ἀρχιεπισκοπὴν Θυατείρων καί Μεγάλης Βρετανίας, ὡς ἐπὶ μῆχυστον.

ΕἰΣ ΠΟΛΛΑ ΕΤΗ ΔΕΣΠΟΤΑ

ΣΥΝΑΥΛΙΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΣΤΟ ΚΑΘΕΔΡΙΚΟ ΝΑΟ ΑΓΙΩΝ ΠΑΝΤΩΝ

Πρωτοπρεσβυτέρου Γεωργίου Ζαφειράκου

Στα πλαίσια των εορταστικών εκδηλώσεων της κοινότητάς μας για τα 60χρονα από ίδρύσεώς της, το Σάββατο 7 Νοεμβρίου η χορωδία της Σχολής Βυζαντινής μουσικής της Ιεράς Αρχιεπισκοπής μας, έδωσε συναυλία στον Καθεδρικό Ιερό Ναό των Αγίων Πάντων, Camden Town, ερμηνεύοντας με επιτυχία ύμνους από τις επικείμενες εορτές των εισοδίων της Υπεραγίας Θεοτόκου και των Χριστουγέννων. Την χορωδία, η οποία εντυπωσίασε με την μελωδία, την αρμονία και το βυζαντινό ύφος, διέυθυνε ο ταλαντούχος μουσικοδιδάσκαλος και πρόεδρος της σχολής κ. Αλέξανδρος Προκοπίου.

Τους προσκεκλημένους και το πλήθος των χριστιανών που προσήλθαν και απόλαυσαν τη υπέροχη κατανυκτική βραδιά, καλωσόρισε εκ μέρους της κοινότητας ο Ιερατ. Προϊστάμενος πρωτοπρεσβύτερος Γεώργιος Ζαφειράκος.

Στή συνέχεια μετέφερε τον χαιρετισμό, την πατρική αγάπη και ευλογίες του Σεβασμ. Αρχιεπισκόπου μας κ.κ. Γρηγορίου, πρωτοβουλία του οποίου ιδρύθηκε η σχολή Βυζαντινής Μουσικής.

Επίσης ανέφερε ότι ο Νοέμβριος μήνας είναι ο γενέθλιος μήνας της κοινότητας, αφού τον μήνα αυτό στις 7, 9 και 15, έλαβαν χώρα οι πρώτες συνεδριάσεις της ιδρυτικής επιτροπής του Ναού το 1947 και απεφασίσθη η ίδρυση του δεύτερου Ελληνορθόδοξου Ιερού Ναού στην καρδιά του Λονδίνου.

Αναφέρθηκε στην προσφορά της Σχολής στην ομογένεια, που όχι μόνο διαφυλάττει και προωθεί την Εκκλησιαστική Βυζαντινή μουσική αλλά και επανδρώνει τα αναλόγια των Ναών με ικανότατους ιεροψάλτες.

Η Βυζαντινή μουσική, τόνισε, -- το Θεϊκό τραγούδι --, είναι για μας τους ορθοδόξους χριστιανούς η γλώσσα της ψυχής μέσω της οποίας ο άνθρωπος συνομιλεί με το Θεό. Είναι η μουσική μελωδία την οποία κλέψαμε οι άνθρωποι από το στόμα των αγγέλων και φέρνουμε στη γη τον ουρανό.

Ο εφημέριος του Ναού Αρχιμ. π. Βασίλειος Παπαβασιλείου, εξήγησε στα αγγλικά την σημασία των εορτών και των ύμνων.

Χαιρετισμό απηύθυνε η συντονίστρια της Ελληνικής Εκπαιδευτικής Αποστολής κ. Μαρία Τσιραμπίδου, η οποία συνεχάρη το ιερατείο και την επιτροπή του Ναού για την μαγευτική μουσική εκδήλωση. Τέτοιες πολιτιστικές εκδηλώσεις όχι μόνο ανυψώνουν την ψυχή προς τα άνω, αλλά και προάγουν τον πολιτισμό μας στην φιλόξενη αυτή χώρα που ζούμε. Θερμά συγχαρητήρια, τόνισε, στον Αλέξανδρο Προκοπίου και στα μέλη της χορωδίας για την υπέροχη κατανυκτική βραδιά που μας χάρισαν, αλλά και στον διευθυντή της Σχολής μουσικοδιδάσκαλο πρωτοπρεσβύτερο π. Ιωσήφ Παλιούρα, για το λαμπρό έργο που επιτελούν.

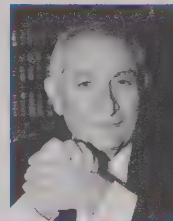
Ο κ. Αλέξανδρος Προκοπίου ευχαρίστησε τους ομιλητές για τα επαινετικά λόγια, μετέφερε τον χαιρετισμό του π. Ιωσήφ Παλιούρα, ο οποίος βρίσκεται για οικογενειακούς λόγους εκτός Αγγλίας και τόνισε ότι θα χαρώ πολύ να επαναλάβουμε στο εγγύς μέλλον άλλη μια παρόμοια Βυζαντινή μουσική εκδήλωση.

Τέλος ο πρόεδρος της κοινότητας κ. Γεώργιος Αθανάσι, ευχαρίστησε την συντονίστρια του γραφείου εκπαίδευσης της Ελληνικής Πρεσβείας κ. Μαρία Τσιραμπίδου που τίμησε με την παρουσία την εκδήλωση της κοινότητάς μας, τους φίλους της μουσικής που παρακολούθησαν την συναυλία και την χορωδία για την κατανυκτική βραδιά που μας χάρισαν και μας προετοίμασαν για να υποδεχθούμε πιο πνευματικά τη μεγάλη γιορτή των Χριστουγέννων.

Μετά το πέρας της συναυλίας η φιλόπρωτος αδελφότητα προσέφερε εδέσματα και ποτά.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΧΑΤΖΗΠΑΤΕΡΑΣ

(Συνέχεια από το προηγούμενο τεύχος)

Του Χάρη Μεττή

Δ. Σχέσεις με Ελληνικές Κρατικές & Αγγλικές Αρχές

Το ζήτημα αυτό είναι καφαλαιώδες και η επίλυσίς του ζωτική και απαραίτητος διά την ομαλήν εξέλιξιν των σχέσεων του Κ.Ε.Σ. μετά των αρμοδίων Ελληνικών και Κυπριακών Αρχών, καθώς και μετά των Αγγλικών τοιούτων.

Άνευ της από κοινού και ενηρμονισμένης αντιμετώπισης των θεμάτων της Παιδείας εν Μ. Βρετανία και χωρίς ισχυρόν lobby προς τας Αγγλικές Εκπαιδευτικές Αρχάς, δεν δύναται να εδραιωθεί επί σταθερών θεμελίων η όλη Εκπαιδευτική μας κίνησις και προσπάθεια.

Δια τούτο, εισηγήθην, εντός του πλαισίου της Διοικητικής Μεταρρυθμίσεως, την θέσπισιν αυτοτελούς μονίμου Διευθύνσεως υπό το Κ.Ε.Σ., της Διευθύνσεως Εξωτερικών Σχέσεων, της οποίας έργον θα είναι:

- Η συνεχής και ανελλιπής επαφή με τους αντιπροσώπους, εκπαιδευτικούς και διπλωματικούς, των δύο Πολιτειών Ελλάδος και Κύπρου, επί των θεμάτων της Παιδείας.
- Η προώθησις κάθε θέματος ή αιτήματος εκ μέρους του Κ.Ε.Σ. προς τα Κέντρα.
- Αι επαφάί με τας ενταύθα Εκπαιδευτικές Αρχάς, άδειαι Σχολείων, κλπ.κλπ.

Κύριοι Σύνεδροι,

Είμαι βέβαιος ότι σας εκούρασα με πάντα ταύτα, μερικά των οποίων ήδη κάποτε ηκούσατε.

Απλώς, έλαβα την ευκαιρίαν να ταξινομήσω και επαναλάβω εν περιλήψει τα βασικά προβλήματα του θέματος, προσπαθών ταυτοχρόνως να εισηγηθώ κατευθύνσεις λύσεων.

Το έργον είναι μέγα, και δυσχερές. Τα εμπόδια μεγάλα, αλλ' όχι ανυπέρβλητα. Ο δρόμος ανωφερής. Όμως εμείς οι Έλληνες, στα τόσα δεινά ελαττώματά μας, έχομε και ένα γνώρισμα μέγα, ένα αναμφισβήτητον προσόν.

Και τα πλέον τολμηρά όνειρα, εδείξαμεν ότι δυνάμεθα, ΗΝΩΜΕΝΟΙ, να τα καταστήσωμεν ζώσαν πραγματικότητα. Αρκεί να το θελήσωμεν!»

Τέσσερα χρόνια αργότερα, και συγκεκριμένα στις 21 Ιουνίου 1978, αποστέλλεται επιστολή του Κ.Ε.Σ. προς τον τότε Πρόεδρο της Κύπρου Σπύρο Κυπριανού, το περιεχόμενο της οποίας δεν χρειάζεται, πιστεύω, περαιτέρω επεξηγήσεων. Θα αναφερθούμε μονάχα στον Λεωνίδα Παναγίδη, ο οποίος, ως Γενικός Γραμματέας του Κ.Ε.Σ., συνοπογράφει την επιστολή μαζί με τον Γενικών Εισηγητή Νικόλαο Ι. Χατζηπατέρα. Ο Λεωνίδας Παναγίδης είχε, συν τοις άλλοις, διατελέσει επί μακράν σειράν ετών Πρόεδρος του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου των Αγίων Πάντων Λονδίνου, αλλά και πρωτοστάτης πάντοτε στην κινητοποίηση των Ελληνοκυπρίων της Μεγάλης Βρετανίας υπέρ των δικαίων του αγωνιζομένου για ελευθερία Κυπριακού λαού. Παράλληλα, όμως, είχε κατά το παρελθόν ενισχύσει οικονομικά μεγάλον αριθμό ενδεών συμπατριωτών του, μεταξύ των οποίων και αρκετούς φοιτητές. Είχε, επίσης, πρωτοστατήσει στην αναβάθμιση του εθνικού και πολιτιστικού έργου της Κυπριακής

Αδελφότητος Λονδίνου, κυρίως δε υποστήριξε και στήριξε με κάθε τρόπο την Εθνική Φοιτητική Ένωση Κυπρίων Αγγλίας (ΕΦΕΚΑ), στην οποία είχε και ο Σπύρος Κυπριανού διαδραματίσει ηγετικό ρόλο κατά την διάρκεια του Απελευθερωτικού Αγώνα της Κύπρου, ένας ρόλος που, ειρήσθω εν παρόδω, του είχε εξασφαλίσει, ευθύς μετά την Ανεξαρτησία της Κύπρου, την επίζηλη και μόνιμη θέση του Υπουργού Εξωτερικών στην Κυβέρνηση Μακαρίου. Συνεπώς, ο λόγος του Λεωνίδα Παναγίδη ανεμένετο ότι θα οπωσδήποτε θα είχε -τουλάχιστο για τους εν Κύπρω κυβερνητικούς κύκλους και λοιπούς ισχυρούς παράγοντες, του Μακαρίου, πολύ δε περισσότερο του Σπύρου Κυπριανού, μη εξαιρουμένων- και βαρύτητα και ειλικρίνεια και αντικειμενικότητα. Όμως, δυστυχώς, τότε, φωνή βωώντος εν τη ερήμω!

«Εξοχώτατε

Το Κεντρικόν Εκπαιδευτικόν Συμβούλιον της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Θυατείρων και Μ. Βρετανίας, εξ αποφάσεως της Συνεδρίας αυτού υπό την Προεδρίαν του Σεβασμιωτάτου Αρχιεπισκόπου κ. Αθναγόρου, την 7ην Ιουνίου 1978, επιθυμεί να φέρη εις γνώσιν υμών τα ακόλουθα σχετιζόμενα με την Ελληνικήν Παιδείαν εν Αγγλία και με την τοποθέτησιν της Κυπριακής Εκπαιδευτικής Αποστολής.

Δυστυχώς, παρά τας από ετών προσπάθειάς και τας πολλὰς συσκέψεις, εις τας οποίας έλαβον μέρος όλοι σχεδόν οι κατά καιρούς Υπουργοί Παιδείας Ελλάδος και Κύπρου, συνεχίζεται η ύπαρξις εν τη Μ. Βρετανία, παράλληλα με το ημέτερον Συμβούλιον, και έτερος εκπαιδευτικός φορέας των Ανεξαρτήτων Σχολείων.

Δεν θ' ασχοληθώμεν διά το λυπηρόν τούτο φαινόμενον καθ' ότι η θέσις ημών έχει πολλάκις αναπτυχθεί και, τόσοσν τα υπεύθυνα Υπουργεία όσον και αι εδώ Προξενικά Αρχαί, γνωρίζουν καλώς τας απόψεις μας.

Διά μίαν περίοδον μέχρι το 1973, παράλληλα με τους εξ Ελλάδος απεσπασμένους εκπαιδευτικούς, υπήρχε και η Κυπριακή Εκπαιδευτική Αποστολή υπό τον Επιθεωρητήν κ.Καραγιώργην, η οποία προσέφερε εξαιρετικής υπηρεσίας εις όλα τα παροικιακά Σχολεία ανεξαρτήτως του διοικητικού οχήματος αυτών. Όχι μόνον συνειργάσθημεν στενώς μετά της Αποστολής εκείνης, αλλά και δημοσίως διεμαρτυρήθημεν ότε, δι' αγνώστους εις ημάς λόγους, η Κυπριακή Κυβέρνησις ανεκάλεσε την Αποστολήν των εκπαιδευτικών αυτών εν Βρετανία.

Παρά τας δοκιμασίας, τας οποίας υπέστη ο Ελληνικός Κυπριακός Λαός το 1974, ο Αείμνηστος Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Μακάριος και η Κυπριακή Κυβέρνησις εθεώρησαν ως εθνικήν υποχρέωσιν την ανανέωσιν της προσφοράς πρακτικής ενισχύσεως προς τους αποδήμους Έλληνας Κυπρίους και, διά τον λόγον αυτόν, συνεστήθη το, υπό τον κ. Χριστοδουλίδη, Γραφείον Αποδήμων και, παράλληλα, απεστάλη νέα Εκπαιδευτική Αποστολή από τον κ.Θ.Αριστοδήμου.

Εις επανειλημμένας δηλώσεις του, εν Λονδίνω, ο κ. Αριστοδήμου ετόνισεν ότι είχε ρητάς εντολάς να διατηρήση την δραστηριότητα της Αποστολής εντός των πλαισίων της καθολικής εξυπηρετήσεως των αποδήμων Κυπρίων, ανεξαρτήτως οιωνδήποτε τοπικών

διαχωρισμών. Υπό το πνεύμα αυτό είχε αρχικώς επαφές μεθ' ημών, με σκοπόν την μελέτην των αναγκών των υπό το Κ.Ε.Σ. Σχολείων. Μας είχε δε δοθεί η υπόσχεσις ότι ανάλογος βοήθεια θα εδίδετο τον παρελθόντα Σεπτέμβριον, ότε θα ήρχιζε η λειτουργία των Σχολείων. Το τοιοούτο, όμως, δεν έγινε. Επί πλέον δε, εζητήθη η συνεργασία των απεσπασμένων Διδασκάλων του Υπουργείου της Λευκωσίας μετά των εξ Ελλάδος. Ο κ. Αριστοδήμου εδήλωσεν ότι εις τούτο χρειάζεται η έγκρισις του Υπουργείου Παιδείας της Λευκωσίας, η οποία δεν εδόθη. Αλλ' εκρείδιζετο κán άδεια να συνεδριάζουν προς συνεργασίαν Έλληνες Διδάσκαλοι διά την βοήθειαν των Ελληνοπαίδων, η μεγίστη αναλογία των οποίων είναι Κυπριακής καταγωγής;

Ωσαύτως, κατάπληξιν μας επροκάλεσεν το γεγονός ότι ο Υπουργός Παιδείας της Κύπρου, επισκεφθείς τελευταίως το Λονδίον, διά την μελέτην των εκπαιδευτικών μας προβλημάτων -ως πληροφορηθήμεν εκ του Τύπου- απέφυγεν να έλθη εις επαφήν ή να καλέσθαι εις συνεργασίαν αντιπροσώπους του Κ.Ε.Σ., του μεγαλύτερου αριθμητικώς και αρχαιότερου των εκπαιδευτικών φορέων. Τούτο διά πρώτην φοράν συνέβη, καθ' ότι εις το παρελθόν άπαντες οι υπεύθυνοι Υπουργοί διετήρησαν επαφήν και συνεργασίαν μεθ' ημών, τόσον κατά τας εδώ επισκέψεις αυτών, όσον και εκ Κύπρου.

Το Κεντρικόν Εκπαιδευτικόν Συμβούλιον της Ελληνικής Αρχιεπισκοπής ουδέποτε ετήρησεν εκθρικόν στάσιν ή εδοκίμασε να αποθαρρύνει οιαδήποτε κίνησιν διά την δημιουργίαν νέων χώρων προς διδασχήν της Ελληνικής γλώσσης. Τουναντίον, και δημοσίως, επήνεσε πάντας τους εργάτας των Γραμμάτων, των οποίων αι προσπάθειαι θα πρέπει ασφαλώς να τυγχάνουν της προσοχής και μερίμνης του Εθνικού Κέντρου των Αθηνών και της Λευκωσίας.

Τα προαναφερθέντα, όμως, δύο γεγονότα και η παρατηρουμένη τοπική προπαγάνδα εναντίον των Εκκλησιαστικών Κοινοτήτων και των Σχολείων αυτών, υπό καταστάσεων αίτινες πρόσκεινται προς την Κυπριακήν Αποστολήν και Αρμοστείαν, εν συνδυασμώ με την τελευταίως παρατηρουμένην κίνησιν εις Κύπρον αλλοιώσεως της Ιδέας του αδιαχωρίστου νοήματος, το οποίον δημιουργεί ο σύνδεσμος της Ελληνομαθείας μετά της Χριστομαθείας, μας προκαλούν ανησυχίαν και, εκ καθήκοντος, απευθύνομεν την παρούσαν, ίνα εκθέσωμεν την κατάστασιν ως διαμορφούται και να επισημάνωμεν τους κινδύνους που διατρέχει η ενταύθα Ομογένεια, εάν συνεχισθή η διακριτική και μονόπλευρος αυτή συμπεριφορά, διά της οποίας, αν μη τι άλλο, υποσκάπτεται το έργον των Σχολείων μας.

Ουδέποτε θα περιμέναμεν από την αιμασσουσαν Κύπρον να επιφορτίζεται με οικονομικά βάρη διά την εξυπηρέτησιν των αποδήμων. Εφ' όσον, όμως, ταυτούτη απόφασις ελήφθη και επραγματοποιήθη, είναι δίκαιον και εθνικώς επιβεβλημένον, όπως μη κατατάσσονται τα Ελληνόπουλα των Κυπρίων Γονέων εις ομάδας ευνοουμένων και μη. Φρονούμεν ότι, η συνέκεια τοιαύτης πολιτικής, θα δημιουργήσῃ εθνικόν σκάνδαλον και ευελπιστούμεν ότι το θέμα θα τύχη της υμετέρας μερίμνης.

Διά το Κεντρικόν Εκπαιδευτικόν Συμβούλιον

Ο Γενικός Γραμματέας

Λεωνίδα Παναγίδης

Ο Γενικός Εισηγητής

Νικόλαος Ι. Χατζηπατέρας

Κοινοποιήσις

1. Υπουργείον Παιδείας Αθηνών

2. Μακαριωτάτον Αρχιεπίσκοπον Κύπρου

3. Ελληνικόν Πρεσβείαν

4. Κυπριακήν Αρμοστείαν.»

ΟΜΙΛΙΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΙΩ. ΧΑΤΖΗΠΑΤΕΡΑ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΣΥΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ

Παραθέτουμε, επίσης, στα επόμενα την κύρια ομιλία του Νικολάου

Ι. Χατζηπατέρα, με τίτλο «Η Εκκλησία και τα προβλήματα του Αποδήμου Ελληνισμού», που εκφωνήθηκε κατά την πρώτη Σύσκεψη του Συνδέσμου τον Μάιο του 1979, επειδή, όπως αντιλαμβάνεται κανείς, ο Σύνδεσμος είχε ιδρυθεί ακριβώς για να ενισχύσει το επιτελούμενο από την Αρχιεπισκοπή Θυσταίρων και Μεγάλης Βρετανίας σοβαρότατο Εκπαιδευτικό και Κοινωνικό έργο, το οποίο επιδίωκε κι έλπιζε ακράδαντα να συμπληρώσει την καθαρά θρησκευτική της αποστολή στον Αποδήμο Ελληνισμό:

«Εις την Μ. Βρετανίαν διαβιούν σήμερα, κατά τους μετριετέρους υπολογισμούς, περίπου 150 χιλιάδες Έλληνες. Είναι, συνεπώς, εντελώς φυσικό όκι μόνο να μελετούμε την ιστορική πορεία που κατ' ανάγκην θα διαγράψει, αλλά προπάντων θα πρέπει, να έμβραθύνουμε στην ψυχοσύνθεσή του, ν' αναζητήσουμε όχι μόνο τις γενικές πολιτικοκοινωνικές του τάσεις, αλλά και τους ειδικούς τρόπους διαβιώσεως -είδη εργασίας, μορφώσεως, στεγάσεως κ.τ.λ. Πάντα ταύτα, βεβαίως, επιβάλλονται μεν προκειμένου να κάμουμε κανονική αναγνώριση «εδάφους», αποτελούν, όμως, θέμα που πρέπει να απασχολήσει τους Κοινωνιολόγους μας. Διά τους σκοπούς της παρούσης συντόμου εκθέσεως, θα περιορισθώ κατ' ανάγκην σ' ένα πολύ σοβαρόν μεν, αλλά και ταυτόχρονα πολύ ειδικό θέμα: Τα καθαρώς εθνικά προβλήματα του εδώ Αποδήμου Ελληνισμού. Άλλοι ομιλητές, και άξιοι και πεπειραμένοι, θα επιληφθούν άλλων παρεμφερών θεμάτων, ώστε εις το τέλος της παρούσης ιστορικής Διασκέψεως θα μπορέσουμε να έχουμε μια πιο συγκεκριμένη ιδέα και των προβλημάτων που θα πρέπει να μας απασχολήσουν εις το μέλλον, αλλά και των προτεινομένων λύσεων.

Με την ειλικρινή, συνεπώς, ελπίδα και πεποίθησις ότι η παρουσία εδώ τόσων αφιλοκερδών και αόκνων εργατών της Ελληνικής μας Παροικίας αποτελεί την μεγαλύτεραν εγγύησιν για ευόδωσιν των απωτέρων επιδιώξεων του Συνδέσμου, όπως αυτοί εκτίθενται στους κανονισμούς του. Χαιρετίζω όλους υμάς και σας καλώ σε μια εθνική Σταυροφορία για να συναγείρουμε τον εδώ Ελληνισμό σε επιπρόσθετα έργα που να τιμούν και τους ίδιους και τον τόπον τους, αλλά ταυτόχρονα και ν' αποτελέσουν εθνικόν κεφάλαιον έμπυχο, ώστε η δεινώς χειμαζόμενη Ελληνική Μεγαλόνησος Κύπρος, και μαζί μ' αυτή και ολόκληρος ο Ελληνισμός, να εορτάσουμε τον θρίαμβο του δικαίου, της Ηθικής και των ιερών αρχών της Ελευθερίας.

Η Ελληνική Παροικία της Μ. Βρετανίας αποτελείται από δύο διαφορετικά στοιχεία:

α) Την παρούσαν γενεάν με ρίζες καί εθνικήν ταυτότητα που ανήκουν εξ ολοκλήρου εις την Πατρίδα, και

β) Την νέαν γενεάν, όσοι δηλαδή εγεννήθησαν μακράν της Πατρίδος καί συνδέονται με την πατρίδα μέσω των γονεων των.

Η πρώτη κατηγορία υποδιαιρείται εις εκείνους οι οποίοι έχουν εγκατασταθεί εδώ προπολεμικώς και συνεπώς διετήρησαν τον εθνισμόν τους χωρίς καμμίαν εξωτερική βοήθεια, και εις εκείνους οι οποίοι έχουν μεταναστεύσει εδώ μεταπολεμικώς.

Η τελευταία υποδιάρθρωσις αποτελεί και τους πολυαριθμότερους, με το επιπρόσθετο χαρακτηριστικό ότι το μεγαλύτερο ποσοστό κατάγεται από την Ελληνική Μεγαλόνησον Κύπρο με εμφανή την συναισθηματική τους σύνδεσιν με την Γενέτειρά τους. Υπολογίζεται ότι ο αριθμός των εκ Κύπρου Μετáναστών υπερβαίνει τας εκατόν χιλιάδες, η δε συμβολή τους στη διαμόρφωσιν της εδώ Ελληνικής Παροικίας είναι ουσιαστική και πολύ αποφασιστικής μορφής.

Η δευτέρα κατηγορία Ελλήνων Μεταναστών υποδιαιρείται α) Στά παιδιά της πρώτης ομάδας συμπατριωτών μας, όσα εγεννήθησαν και ανδρώθηκαν με ελάχιστη εξωτερική βοήθεια, όταν δηλαδή η Εκκλησία και τα Ελληνικά σχολεία ήσαν ελάχιστα και δεν υπήρχε η σημερινή άνετη και ευκολοτάτη ταξιδιωτική διακίνησις που έχει εκδηλυνήσει τις αποστάσεις κι έχει φέρει την Πατρίδα σε απόσταση ολίγων ωρών και σχετικά ελαχίστου κόστους.

Οι πρώτοι Μετανάστες εστερούντο όλων αυτών των

διευκολύνσεων, η δε επικοινωνία τους με την Πατρίδα ήταν πολύ σπανία. Αυτό, βέβαια, δεν σημαίνει ούτε ότι οι πρώτοι αυτοί Μετανάστες μας απώλεσαν την εθνική τους συνείδηση, ούτε ότι όλων των παιδιά είναι μια χαμένη υπόθεση για τον Ελληνισμό. Αντιθέτως, αν έλειπαν οι πρώτοι εκείνοι Μετανάστες μας, των οποίων την καρδιάν εθέρμαινε το ιερόν όραμα της αγαπημένης Πατρίδας, τότε ούτε την βάση θα είχαμε εμείς αργότερα για να οργανωθούμε σε Κοινότητες, ούτε κι η οργάνωσή μας θα ελάμβανε την οίαν έλαβε μορφήν και κατεύθυνση. Ανεξαρτήτως, όμως, των παρατηρήσεων αυτών, μερικά παιδιά της πρώτης-πρώτης γενεάς εγεννήθηκαν από μικτούς γάμους, πολύ δε φοβούμαι πως αν δεν αναληφθή μια από μέρους μας συστηματική εκπαίδευση περισώσεώς των για τον Ελληνισμό, τότε και οι ίδιοι θ' αγνοούν την καταγωγή τους, κι ο Ελληνισμός θ' απωλέσει ένα πολύ σημαντικό κεφάλαιο και σε ανθρωπινό δυναμικό και σε υλικό ωφέλη.

Το δεύτερο σκέλος της Νέας Γενεάς αποτελούν τα παιδιά των Μεταναστών που ήρθαν εδώ σχετικά πρόσφατα και κατά χιλιάδας και των οποίων οι γονείς, στην μεγάλη τους πλειοψηφία, είναι και οι δυο τους Μετανάστες κι από το ίδιο πολλές φορές χωριό. Τα παιδιά αυτά αποτελούν προφανώς μέγιστον κεφάλαιο για τον Ελληνισμό, αλλά και χρήζουν ιδιαίτερα μετριοσύνης από μέρους μας και γιατί ο αριθμός τους είναι τεράστιος, αλλά και γιατί ευκολότερα διαμορφώνονται όπως το απαιτεί το εθνικό μας συμφέρον. Τα παιδιά αυτά και πολύ πιο εύκολα φοιτούν στα Ελληνικά μας Σχολεία, αλλά και καλύτερα καταλαβαίνουν την ψυχολογία των γονέων και των άλλων συμπατριωτών τους. Εξ άλλου, το σίτισι αποτελεί για τα παιδιά αυτά το καλύτερο περιβάλλον γιά διατήρηση μόνιμων δεσμών με τη γενέτειρα των γονέων τους, ώστε η Εκκλησία και το Ελληνικό Σχολείο ν' αποτελούν τον συντονιστή για μια μελλοντική αξιοποίηση της νέας αυτής γενεάς των Μεταναστών μας.

Το πρόβλημα, συνεπώς, που τίθεται ενώπιον ημών σήμερα είναι διττό:- Αφ' ενός μελέτης συστηματικής της ψυχосоυνθέσεως του εδώ Αποδήμου στοιχείου και, αφ' ετέρου, του καθορισμού των επιδιωκόμενων στόχων μας. Εν άλλους λόγους, τον εδώ Αποδήμον Ελληνισμόν (εάν το πάρωμεν ως δεδομένο ότι πρόκειται περί Ελληνισμού εις την κυριολεξίαν του όρου), θα πρέπει εμείς συνειδητά να τον κατευθύνωμεν προς την Ακρόπολη ως προς μίαν Νέαν Ιερουσαλήμ, αποτρέποντάς τον από του να γίνη ένας ισότιμος πολίτης της πολυεθνικής κοινωνίας της Μ. Βρετανίας, εις την οποίαν αδήριτος ιστορική ανάγκη τον έχει ριζεί. Ή, μήπως, θα πρέπει εμείς να δημιουργήσουμε τις κατάλληλες συνθήκες ώστε ο Ελληνισμός μας αυτός και να συντηρηθή αμόλυντος, αλλά και ισότιμος θέση ν' αποκτήσει μεταξύ των άλλων εθνότητων της φιλοξενούσης χώρας ή, καλύτερα, της δευτέρας αυτής Πατρίδος μας;

Επί του σημείου αυτού δεν νομίζω να υπάρχει διαφωνία μεταξύ των παροικιακών μας παραγόντων:- Ο εδώ Ελληνισμός δεν οργανούται σε «Κράτος εν Κράτει», αλλά σαν υγιές και ισχυρότατον στοιχείο μιας πολυεθνικής Κοινωνίας, με στενότερους, όμως, δεσμούς με τον Ελληνικόν κορμό, στον οποίο ανήκει φυλετικά και στον οποίο δύναται, κι επιβάλλεται, να δώση τους ανεκτίμητους χυμούς της γνώσης και της πείρας του. Το παράδειγμα του Ελληνοαμερικανικού στοιχείου αρκεί, πιστεύω, για να μας δείξη την σωστή πορεία που θα πρέπει ν' ακολουθήσωμε στον προγραμματισμό των δραστηριοτήτων μας. Επιβάλλεται, συνεπώς, σ' εμάς όχι μόνο θεωρητικά να προτρέψωμε τους γονείς να κρατήσουν τα τέκνα των και Έλληνες την εθνική ταυτότητα και αρίστους πολίτας της νέας των αυτής Πατρίδος, αλλά αποτελεί ύψιστον δι' ημάς καθήκον τας συμβουλίας μας αυτές να τας υλοποιήσωμε σε έργα κοινωφελή και σε μέσα ουσιαστικής Κοινωνικής αλληλεγγύης, σε πραγματικά φτώχεια καλών κ' αγαθών τέκνων του Αποδήμου Ελληνισμού.

Διά την υλοποίησιν, όμως, τοιούτων μακροπρόνων και υψηλών προγραμμάτων χρειάζεται όπως συγκλίνουν πολλοί και σοβαρότατοι παράγοντες, τώσον θεωρητικής υποδομής, ως εκείνοι που

προαναφέραμεν, όσον και πρακτικής χρησιμότητος, δυναμικού προσωπικού, υλικής αντοχής, ηγετικών προσόντων, και προ πάντων επισήμου συμμετοχής εις τας προσπάθειάς αυτές ημών. των ως επί το πλείστον ερασιτεχνών, τώσον της εδώ Ορθοδόξου Ελληνικής Εκκλησίας, όσον και των μητρικών μας Κυβερνήσεων Ελλάδος και Κύπρου, των οποίων η πείρα, η ελκρινής μέριμνα διά τα Αποδήμα τέκνα των αλλά και ένα ουκί εύκαταφρόνητον εθνικό συμφέρον, τις καθιστά ισχυροτάτους παράγοντας σε οιανδήποτε σοβαράν προσπάθειαν αξιοποιήσεως του τεραστίου εθνικο-κοινωνικο-υλικού δυναμικού της εδώ Παροικίας μας.

Και είναι, βέβαια, περιττόν να υπερτονίσω την ανεκτιμήτου αξίας συμβολήν της εδώ Αρχιεπισκοπής Θυατείρων, η οποία, υπό την πεφωτισμένην και ρηϊκόμελυντον ηγεσίαν του Προκαθημένου Αυτής Σεβασμιωτάτου Αρχιεπισκόπου κ.κ. Αθηναγόρα, όχι μόνον έθεσε τις βάσεις για την οργάνωση του εδώ Ελληνισμού, αλλ' αποτελεί, επίσης, παράδειγμα προς μίμηση για άλλων χωρών παροικιακές οργανώσεις. Η Εκκλησία μας εδώ προσέφερε πάμπολλα εις ημάς τα Αποδήμα πνευματικά της τέκνα. Μας δημιούργησε Ναούς καί Σχολεία, μας οργάνωσε σε κοινοτικά συμβούλια και σε Σχολικές εφορείες, ίδρυσε Χριστιανικές οργανώσεις Νέων, οίκους Ευημερίας, ταμεία ανακουφίσεως τεραστίων και σπύρων συμπατριωτών μας, επέκτεινεν ιδιόκτητον Αρχιεπισκοπικόν Μέγαρον και ενεθάρρυνε την δημιουργίαν ιδιοκτητών κοινοτικών Κέντρων πλησίον των διαφόρων Ναών μας και, εν γένει, επεδίωξε την κατά το δυνατόν αποκέντρωσιν των κοινοτικών δραστηριοτήτων ώστε τα κατά τόπους κοινοτικά Συμβούλια όχι μόνο να έχουν ιδίαν πρωτοβουλίαν, αλλά και να αναλαμβάνουν τεραστίως πολλάκις οικονομικές ευθύναι και ως άτομα καί συλλογικά, ακριβώς διότι η Αρχιεπισκοπή τους επέτρεψε ελευθερίαν δράσεως καί πρωτοβουλίαν δραστηριοποιήσεως των μελών της. Βεβαίως τα κοινοτικά Συμβούλια συνεβουλευόντο εις κάθε ενέργειάν των τους ιερείς των και τον Σεβασμιώτατον, οι αποφάσεις, όμως, υπήρξαν εξ ολοκλήρου δικές τους, αποτέλεσμα αγαστής συνεργασίας, υπεύθυνης πρωτοβουλίας και ειλικρινούς ενδιαφέροντος διά τον εδώ Ελληνισμόν από μέρους όλων μας, κληρικών και λαϊκών.

Τα έργα της Εκκλησίας μας εδώ είναι πολλά και ο χρόνος διά να τ' απαριθμήσωμεν περιορισμένος. Αρκεί, όμως, ν' αναφέρωμεν ότι η Αγία Σοφία γιορτάζει εφέτος τα εκατοντάχρονά της, οι Άγιοι Πάντες, ο Απόστολος Ανδρέας, ο Άγιος Νικόλαος, η Παναγία του Νοτίου Λονδίνου και εκείνη του Wood Green, ο Άγιος Νεκτάριος, ο Άγιος Δημήτριος και ο Άγιος Γεώργιος Kingston και τόσες άλλες Κοινότητες τόσο του Λονδίνου, όσο και άλλες στις άλλες πόλεις της Μ. Βρετανίας, έχουν να επιδείξουν θαυμασάιν δραστηριότητα όχι μόνο στον καθαρώς θρησκευτικόν τομέα, αλλά και στην εκπαίδευση και στην άλλη κοινωνική και εθνική δραστηριότητα, όπως αρμόζει σε παροικιακές εθνοκρησκευτικές οργανώσεις.

Αξιοθαύμαστον, πράγματι, και επιβλητικόν το δημιούργημα αυτό της Εκκλησίας μας. Είναι, όμως, αρκετό όχι μόνο για την παρούσα γενεάν, αλλά και για τις γενεές του Μελλοντός. Δεν υπάρχει, δηλαδή, άλλο έδαφος καλλιεργήσιμο κι άλλοι καρποί προς συγκομιδή: Ασφαλώς υπάρχει, και πολύ, μάλιστα! Η Αρχιεπισκοπή δημιούργησε τόσας και τόσας Κοινότητας σε κάθε γωνία του Λονδίνου και σε κάθε πόλη της Μ. Βρετανίας κι εμάζεψε γύρω από την Αγίαν Τράπεζαν τους πιστούς εκάστης περιοχής. Σε κάθε Κοινότητα παρεκώρθη, και πολύ ορθά, ένα είδος διοικητικής αυτονομίας, και εφαρμόστηκε πλήρως και πολύ αποτελεσματικά το αποκεντρωτικό σύστημα. Το σύστημα, όμως, αυτό, παρ' όλα τα ευεργετικά του οφέλη δι' εκάστην επί μέρους Κοινότητα, παρουσιάζει το τεράστιο μειονέκτημα της ελλείψεως συλλογικής ευθύνης και συλλογικής δραστηριοποιήσεως σε θέματα γενικωτέρου ενδιαφέροντος, τα οποία, ως εκ της φύσεώς των, ξεφεύγουν της αυστηρώς νοουμένης δικαιοδοσίας της Εκκλησίας.

Πιστεύωμε πως το λαϊκό στοιχείο των Κοινοτήτων μας πρέπει να

επωμισθή περισσότερες ευθύνες στην οργάνωση και στην κινητοποίηση όλων των δυνάμεων που διαθέτει ο εδώ Ελληνισμός. Τούτο θα επιτευχθεί πολύ ευκολότερα και αποδοτικότερα σήμερα με την δημιουργία, με την ευλογία της Εκκλησίας και σε στενότερη επαφή με τον ιερό μας κλήρο, της Κεντρικής αυτής Οργανωτικής Επιτροπής με Εκτελεστική δύναμη, στην οποία ν' ανήκουν όλες οι Κοινότητες μας. Η Επιτροπή αυτή θ' αποτελεί είδος Κεντρικής Τραπέζης Αναπτύξεως, όπου θα καταθέτουν όλες οι Κοινότητες τον πλούτο της πείρας, της δραστηριότητας, του προγραμματισμού, κι από την οποία θα δανειζόμεθα όλοι, στις ώρες της ανάγκης, όταν μια εισήγηση, μια συμβουλή θα μας απαλλάξει από κόπους κι ολισθήματα, όσο δυνατά και αν είμαστε σήμερα κι όσο κι αν δεν καταδεχόμαστε να συνεργασθούμε, μεγάλοι εμείς, με μικρές σήμερα και φαινομενικά ασήμαντες Κοινότητες.

Το έργο, όμως, της Κεντρικής αυτής Αρχής, του Συνδέσμου, όπως τον ονομάζουμε, δεν μπορεί, ασφαλώς, να σταματά εδώ, στην απλή αμοιβαιότητα στις σχέσεις μετά των διαφόρων Κοινοτήτων μας. Αντιθέτως χρειάζεται ο Σύνδεσμος ισχυράν δύναμη για να δύναται να προγραμματίζει μαλαλόηνα σχέδια πραγματοποιήσιμα και άξια του δυναμικού που διαθέτει, σε λανθάνουσιν, ως επί το πλείστον, κατάστασιν, η Παροικία μας. Και την δύναμή του, βέβαια, ο Σύνδεσμος θα την αρύεται από τα Μέλη του. Το πώς, όμως, και με ποίαν αποτελεσματικότητα θα την χρησιμοποιή, θα εξαρτηθεί, ασφαλώς, από δύο παράγοντες: Τις συνθήκες, μέσα στις οποίες θα κινηθεί, και τα πρόσωπα που θα επωμισθούν το βάρος εφαρμογής του οιοδήποτε προγράμματος του Συνδέσμου.

Και όσο μεν αφορά τους σκοπούς του Συνδέσμου, ούτοι εκτίθενται εις τους κανονισμούς που η προσωρινή Οργανωτική Επιτροπή έχει εκπονήσει κατόπιν πολλών συνεδριάσεων και ενδελεχούς μελέτης. Θα ήθελα, όμως, συνοπτικώς ν' αναφερθώ εις την προσφοράν του καλώς οργανωμένου Συνδέσμου προς τας Κοινότητας, εις τα οφέλη, δηλαδή, που θ' αποκομίσει ο εδώ Παροικιακός Ελληνισμός από μίαν ισχυράν και καλώς οργανωμένην Κεντρικήν Αρχήν, ως αυτή φιλοδοξεί να καταστή ο ημέτερος Σύνδεσμος.

Εκτός από την ανωτέρω εκτεθείσαν ανταλλαγή πάσης φύσεως βοηθείας μεταξύ των διαφόρων Κοινοτήτων, ο Σύνδεσμος αποσκοπεί εις την ενθάρρυνσιν και ενίσχυσιν των κατά τόπους κοινοτικών Συμβουλίων διά την ίδρυσιν παροικιακών κέντρων, σχολείων, εντευκτηρίων, καλλιτεχνικών συγκροτημάτων, την πιθανήν χρησιμοποίηση των Αγγλικών Αρχών προς όφελος των Κοινοτήτων μας και, γενικά, να θέτι εις την υπηρεσίαν των κατά τόπους Συμβουλίων ολόκληρον τον συλλογικό δυναμισμό που με την συνεργασία όλων μας θ' αποκτήσει ο Σύνδεσμος. Η ίδρυση μονίμου καί πλήρους Γυμνασίου, η δημιουργία μεγάλου Παροικιακού Κέντρου με Βιβλιοθήκη, οίκον Φοιτητού και Εντευκτήρια, η οργάνωση καταλλήλου διαφωτίσεως, η Προετοιμασία και αρτία Παρουσίαση των Εθνικών μας Εορτών και άλλων Μορφωτικών εκδηλώσεων, η επανεκτίμηση του μέχρι τούδε Εκπαιδευτικού μας έργου με στενή συνεργασία μας με το Κ.Ε.Σ. η οργάνωση των διδασκάλων μας και άλλα παρεμφερή εκπαιδευτικά προβλήματα αποτελούν τον κορμό του όλου προγράμματος του Συνδέσμου. Περί τούτων, όμως, υπάρχουν άλλων ομιλητών ειδικές εκθέσεις και εισηγήσεις.

Ο ημέτερος Σύνδεσμος, βεβαίως, δεν θα εργάζεται εις το κενό, ούτε και δύναται να παραγνωρίση υπάρχουσας καταστάσεις.

Θα επιδιώξουμε, συνεπιδιώτα και υπεύθυνα, συνεργασία και αλληλοβοήθεια με όλους. Θα δανεισθούμε και θα δανείσουμε πείραν και γνώσεις, ενθυμούμενοι το του Μακρυγιάννη: «ότι τούτη την πατρίδα την έχομεν όλοι μαζί, και σοφοί κι αμαθείς, και πλούσιοι και φτωχοί, και πολιτικοί και στρατιωτικοί, και οι πλέον μικρότεροι άνθρωποι. Όσοι αγωνιστήκαμε, αναλόγως ο καθείς, έχομε νά ζήσομεν εδώ. Το λοιπόν, δουλέψαμεν όλοι μαζί, να τη φυλάμε κι όλοι μαζί, και να μη λέγει ούτε ο δυνάτς 'εγώ', ούτε ο αδύνατος. Ξέρετε πότε να λέγει ο καθείς 'εγώ': Όταν αγωνιστεί μόνος του και φκιάσει ή

χαλάσει, να λέγει 'εγώ'· όταν όμως αγωνίζονται πολλοί και φτιάνουν, τότε να λέμε 'εμείς'. Είμαστε στο 'εμείς' κι όχι στο 'εγώ'. Και στο εξής να μάθομε γνώση, αν θέλομε νά φκιάσομε χωριό να ζήσομε όλοι μαζί.»

Αυτά ο αγνός κι απαρράμιλλος Μακρυγιάννης. Σε καιρούς, όμως, όπως ο δικός μας, όπου ο αγώνας, το αθώο αίμα, ο αβάσταχτος πόνος και η αγωνία των Ελλήνων για τη μαρτυρική Κύπρο, σε στιγμές όπου κοιτάζουμε και συλλογίζομαστε και προσπαθούμε να διακρίνουμε το πεπρωμένον του Ελληνισμού όπου γης, οι προφητικοί λόγοι του μεγάλου αυτού πατριώτη κι αγωνιστή ας μας νουθετούν κι ας μας ποδηγετούν εις το επίμοχθον έργο που αναλάβαμε.

Ήδη έχω αναφερθή στις ειδικές σχέσεις που ο Σύνδεσμος έχει με την Ιεράν Αρχιεπισκοπήν Θυατείρων, σχέσεις που επιβάλλονται και από λόγους αρχής και από λόγους ουσίας. Ο Σύνδεσμος δεν ιδρύεται με σκοπό να υποκαταστήσει το ανεκτίμητον έργο της Αρχιεπισκοπής, αλλά να το αξιοποιήσει, να το ενδυναμώσει, να το καταστήσει προσιτόν εις όλους, «πιστούς και απίστους, ημετέρους και μη».

Ενώ, όμως, οι σχέσεις μας με την Αρχιεπισκοπήν είναι αυτόνομες σαν σχέσεις Μητρος προς τέκνα και αντιστρόφως, οι σχέσεις μας με τας επισήμους Κυβερνήσεις της Ελλάδος και της Κύπρου θα καθορίζονται από ένα και μόνον Εθνικό καθήκον: Όταν πρόκειται για βασικές αρχές του Ελληνοχριστιανικού μας Πολιτισμού και για την εδαφικήν ακεραιότητα της Πατρίδος μας, τότε πάσα άλλη συζήτηση καταντά περιττή και άγονη, κι ο νους κι η καρδιά κι ολόκληρο το είναι μας θα πρέπει να δοθούν ολόψυχα στην προσπάσια και στην σωτηρία τους. Διαφορετικώς, τι να κάνουμε μια καλώς οργανωμένην Παροικίαν, όταν τα παιδιά μας κι εμείς θα θρηνούμε χαμένες για πάντα πατρίδες;

Εκτός, όμως, από το ιδιόν μας χρέος προς την Πατρίδα μας, γεννάται το ερώτημα: Ποιά στάση θα τηρήσουν οι δυο Κυβερνήσεις μας έναντι ημών των Αποδήμων παιδιών τους; Θά μας αναμείξουν εις τας πολιτικές των έριδας ή, απλώς, θα μας παράσχουν ηθικήν ή υλικήν βοήθειαν όταν και όπως τους ζητηθή; Ο Σύνδεσμος είναι, βεβαίως, αποφασισμένος να κρατηθή μακράν πάσης πολιτικής αναμείξεως εις την Ελλάδα ή την Κύπρο, αναμένει, όμως, από τας δύο Κυβερνήσεις των να θεωρήσουν τον Αποδήμον Ελληνισμόν σαν Εθνικόν Κεφάλαιον που δεν πρέπει ούτε να παραγνωρισθῇ, ἀλλ' ούτε και να γίνη έδαφος εκμεταλλεύσεως για κομματικούς και μόνον λόγους. Η παροχή προς την Παροικία μας διδασκάλων, η πιθανή μελλοντική αναγνώρισις των ετών υπηρεσίας του εδώ Κλήρου και των εδώ εγκατεστημένων διδασκάλων μας, η παροχή υποτροφιών για σπουδές στα Ανώτατα Εκπαιδευτήρια στην Ελλάδα και Κύπρον, πάντα ταύτα εφ' όσον γίνονται με μοναδικόν γνώμονα το γενικώτερο συμφέρον του Αποδήμου Ελληνισμού, αποτελούν θετικήν προσφοράν των μητρικών μας Κυβερνήσεων, διά την οποίαν η Παροικία εκφράζει εκ των προτέρων την ειλικρινή της ευγνωμοσύνην.

Όσον αφορά τώρα τας σχέσεις του Συνδέσμου προς τας άλλας Παροικιακάς Οργανώσεις, όσαι ευρίσκοντο εκτός των κόλπων της Εκκλησίας, ήδη ελέχθησαν αρκετά. Θά προσθέσουμε, όμως, ότι δεχομένα ως γεγονός αναπόφευκτον το ότι σε μια δημοκρατικά κυβερνώμενη χώρα θα υπάρχουν, και πρέπει να υπάρχουν, και άλλοι οργανισμοί. Προκειμένου, όμως, για την ιδική μας Παροικία, τους Έλληνες της Αλλοδαπής, κάθε διαφορά εξαφανίζεται μπροστά σε ζητήματα πατριωτικής εξάρσεως, Εθνικής Συνειδήσεως και Χριστιανικής Πίστεως. Και τούτο γιατί κοινά είναι τα βάθη του Εθνικοθρησκευτικού μας ωκεανού, αποτελούν γενικόν προσφόν που μας ζωογονεί σε στιγμές Εθνικής συμφοράς και μας λικνίζει σε ώρες γαλήνης και πνευματικής κυοφορίας.

Από αυτά τα ανεξίτηλα βάθη της Εθνικής μας ταυτότητος ας αφήσομε να ξεκινούν τα κύματα, γιατί σημαίνουν κίνηση και ζωή, κι ας έρχονται σ' αποσιωπητέ κατατέτονον, για να συντρίβονται και να ξεθεμβρουν στον αμετακίνητο βράχο της σκληράς κι αδήριτης πραγματικότητας της ξενιτιάς, στην οποία ζούμε. Αρκεί ο ωκεανός

να υπάρχει. Αρκεί ο Ελληνισμός μας να μη καθί. Αρκεί όλοι να συνειδητοποιήσουμε πως εδώ στην ξενιτιά εκείνου που έχει σημασία είναι να διατηρήσουμε την Εθνική μας οντότητα και τα Ελληνοχριστιανικά μας ιδεώδη. Με αυτή, λοιπόν, την βαθειά πίστη στα Ελληνοχριστιανικά μας ιδανικά, με αγάπη και κατανόηση, με θάρρος και εμπιστοσύνη στον αείζωο δυναμισμό της Φυλής μας, με συνεργασία και πνεύμα καλής θελήσεως προς όλους, ως θέσωμεν σήμερα τον θεμέλιον λίθον του Συνδέσμου και ο Θεός Βοηθός».

Η ΔΕΚΑΕΤΗΡΙΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΕΛΛΗΝΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Στην ως συνήθως μεστή νοημάτων και γλαφυρότητας ομιλία του, κατά τη Συνεστιάση που οργανώθηκε, την Κυριακή, 6 Νοεμβρίου 1988, στους χώρους της Κοινότητας Αγίου Νεκταρίου, στο Δυτικό Λονδίνο, με την ευκαιρία της συμπλήρωσης δέκα χρόνων ζωής και δραστηριότητας του Συνδέσμου Ελληνορθοδόξων Κοινοτήτων Μεγάλης Βρετανίας, παρόντος, μεταξύ άλλων, και του Αρχιεπισκόπου Θυατείρων Γρηγορίου, ο Πρόεδρος του Συνδέσμου Νικόλαος Χατζηπατέρης τόνισε τα ακόλουθα:

«Πρώτα απ' όλα ήθελα να αναφερθώ στη σημερινή μεγάλην εορτή του Αγίου Νεκταρίου, του οποίου η θαυματουργή φήμη ξεπέρασε τις ακτές της Αιγίνης και τιμάται σήμερα όχι μόνον στο Πανελλήνιο, αλλά ήρθε κι εδώ στη Μεγάλη Βρετανία Παμποροικιακό χαρακτήρα, όπως μαρτυρεί η σημερινή κοσμοσυρροή.

Συχαίρω, λοιπόν, εγκάρδια τους ιδρυτές και πρωτεργάτες της Κοινότητας, με επικεφαλής τον Χρήστο και Κούλα Καταικίδη, για το δημιουργήμα αυτό, που αποτελεί ένα ακόμη διαμάντι χριστιανικής ευσέβειας και εθνικής προσφοράς και στολίδι στον Σταυρό Θυατείρων.

Σήμερα εορτάζουμε, επίσης, την δεκαετηρίδα της ιδρύσεως του Συνδέσμου Ελληνορθοδόξων Κοινοτήτων Μεγάλης Βρετανίας και την εορτάζουμε στον Άγιο Νεκτάριο, γιατί εδώ έλαβε χώρα η Πρώτη μας συνάντησις το 1978.

Εκ μέρους του Συνδέσμου ευχαριστώ τον κ. Καταικίδη και την Κοινότητα διά τας διευκολύνσεις γραφείου που μας παρέχει καθ' όλην την δεκαετίαν εκτός από μίαν μικρήν περίοδο ότε παρέιχε τας διευκολύνσεις αυτές η Κοινότης των Αγίων Αναργύρων, της οποίας τον Πρόεδρον κ. Ανδρέαν Αυγουστή και δι' αυτού τα μέλη της Κοινότητος Αγίων Αναργύρων, επίσης ευχαριστώ επί τη ευκαιρία αυτή.

Ευχαριστώ, επίσης, και τον Προϊστάμενον του Ναού Αγίου Νεκταρίου, οικονόμον Ανδρέαν Πίτταν, διά την πρόθυμον εξυπηρέτησιν που μας προσφέρει εφ' όσον δεν διαθέτομεν έμμισθον γραμματέα.

Ιδιαίτερως ευχαριστώ διά την σημερινήν φιλοξενίαν όλους όσους εφρόντισαν διά τας διευθετήσεις για το γεύμα.

Και τώρα παρακαλώ να μου επιτραπεί να κάνω τρεις μικράς αναφοράς γύρω από την ίδρυσιν του Συνδέσμου.

Τον Νοέμβριον του 1978, ως Πρόεδρος της Κοινότητας Τιμίου Σταυρού και Αρχαγγέλου Μιχαήλ, έλαβα επιστολήν από τον κ. Καταικίδη, διά της οποίας με προσκαλούσε να παρευρεθώ εις την σύσκεψιν μετά άλλων Προέδρων «διά να μελετηθώ τρόπος συντονισμού των ενεργειών των διαφόρων Εκκλησιαστικών Κοινοτικών Επιτροπών».

Είναι γεγονός ότι τότε, εκτός από τας κατά καιρούς συναντήσεις μας εις διαφόρους Συνάξεις και Συνέδρια που διοργάνωνε η Ιερά Αρχιεπισκοπή, δεν είχα την ευχάριστη εμπειρία της προσωπικής γνωριμίας και συναδελφικής φιλίας με πολλούς από τους Προέδρους των Κοινοτήτων. Νομίζω πως κάτι παρόμοιο συνέβαινε, ως προς τις αμφίδρομες σχέσεις, μεταξύ και των άλλων Προέδρων Κοινοτήτων. Διότι, παρά το γεγονός ότι οι στόχοι και οι προσανατολισμοί μας ήταν ταυτοίσοι, η κοινή μας αυτή έπαλξις υπήρξεν πάντοτε πολύπλευρος και η πορεία μας συνεχής, ώστε

συναντιούμαστε μόνο κατά καιρούς, εκεί που τ' ανχώρια μας βιαστικά δασταυρώνονταν.

Μπορώ, λοιπόν, να πω με βεβαιότητα ότι, ένα από τα ευχάριστα και χρήσιμα αποτελέσματα που έφερε η ύπαρξις του Συνδέσμου, είναι και η δημιουργία των προϋποθέσεων εκείνων που εβοήθησαν εις το να αναπτυχθούν στενότεροι φιλικοί δεσμοί, που είναι ένας απαραίτητος παράγων διά την επιτυχίαν όσων σκοπεύουν κοινάς επιδιώξεις.

Διά τα θέματα εκείνα των Κοινοτήτων, τα οποία ευρίσκονται στα πλαίσια της απολύτου πνευματικής υπευθυνότητας της Ιερής Αρχιεπισκοπής Θυατείρων, είχαμε ως οδηγόν το γράμμα και το πνεύμα των σκοπών μας ως διευτυώθησαν κατά την ιδρυτική μας Διάσκεψιν. Πέραν, όμως, από αυτό, αισθανόμεθα και την ύπαρξιν κάποιων αγράφων κανόνων που καθορίζουν τα σχέσεις της Εκκλησίας με τους λαϊκούς της Άρχοντες, οι οποίοι επιβαρύνονται με την τιμητική αυτήν υπευθυνότητα -το νοικοκυριό, δηλαδή, των Κοινοτήτων. Με τα κριτήρια αυτά και με πίστη στο προβάδιο του πνευματικού καθοδηγητικού ρόλου του κλήρου, εφροντίσαμε να δραστηριοποιούμεθα όσον έπρεπε και εκεί που εκρείζεται. Είναι αυτό το ιδιόρρυθμο πλαίσιο συνεργασίας κλήρου και λαού που έφερε τα λαμπρά αποτελέσματα που παρουσιάζουν οι Κοινότητες.

Τα πολλαπλά μας εθνικά προβλήματα και εκείνα ακόμα που άμεσα και αποκλειστικά αφορούν τους Αποδήμους, έχουν υποβαθμιστεί εν σχέσει με το καυτό πρόβλημα της Κύπρου. Γιατί γνωρίζουμε πως μόνο με την σωτηρία της Μεγαλονήσου ο Ελληνισμός θα μπορέσει να στενίσει με βεβαιότητα, με εντιμότητα και με εθνική υπερηφάνεια το μέλλον.

Είναι αποδεκτόν, δυστυχώς, ότι τα αποτελέσματα των διαφόρων προσπαθειών, διά συγχρονισμόν και αξιοποίησιν της δυναμικής προσφοράς των Αποδήμων διά τον σκοπόν αυτόν υπήρξαν απογοητευτικά.

Τον Σύνδεσμόν μας απσχόλησε το θέμα των συγκαλουμένων εις Κύπρον Παγκοσμίων Συνεδρίων Αποδήμων Κυπρίων, όχι, βέβαια, διά να εκτοπίσωμεν κανένα ή να υποτιμήσωμεν το έργον εκείνων που συμμετέχουν, αλλά διότι αισθανόμεθα πως το βήμα αυτό των Αποδήμων μπορούσε και έπρεπε οπωσδήποτε να ήτο ενοποιόν στοιχείον των προσπαθειών όλων μας.

Δυστυχώς δεν υπήρξε ουσιαστική μελέτη και εποικοδομητική αντιμετώπισις του θέματος.

Ο Σύνδεσμος έχει επεξηγήσει εις τας υπευθύνους αρχάς της Κυπριακής Κυβερνήσεως, διά μακράς αλληλογραφίας, διατί επιθυμεί να διατηρήσει την αυτοτέλειάν του και ότι αυτό δεν θα έπρεπε να είναι κώλυμα διά την ξεχωριστήν συμμετοχήν του Συνδέσμου εις τα Συνέδρια. Ελπίζουμε, λοιπόν, να ιδώμεν, τελικά, διαφοροποιήσιν της θέσεως του Τμήματος Αποδήμων επί τούτου.

Εν κατακλείδι, θα ήθελα να αναφερθώ εις το ευχάριστον γεγονός της αναδείξεως του Σεβασμιωτάτου Αρχιεπισκόπου Γρηγορίου εις τον θρόνον Θυατείρων.

Έτσι οι Κοινότητες της Ιερής Αρχιεπισκοπής εισέρχονται εις μίαν νέαν περίοδον, με ανανεωμένην την πνευματικήν και εθνικήν ηγεσίαν.

Διά τον Σύνδεσμον υπάρχει και η ευχάριστη ανάμνησις της περιόδου ότε ο Σεβασμιώτατος, ως Επίσκοπος Τροπαίου και Πρωτοσύγκελλος της Ιερής Αρχιεπισκοπής, εβοήθησε τα μέγιστα όστε ο αείμνηστος Αρχιεπίσκοπος Αθηναγόρας Κοκκινάκης τελικά να καταλήξει στην απόφασιν να ευλογήσει την ίδρυσιν του Συνδέσμου.

Η εκλογή του Σεβασμιωτάτου εχαίρεισθη ενθουσιωδώς από όλην την Παροικίαν και, επομένως, δυνάμεθα να είπωμεν ότι η νέα αυτή περίοδος είναι ελπιδοφόρος και, ως Σύνδεσμος, την στενίζομεν μετά βεβαιότητας και ενθουσιασμού. Αι Κοινότητες της Ιερής Αρχιεπισκοπής αποτελούν ένα φυσικόν ενοποιόν παράγοντα διά την πορείαν της Ομογενείας. Ο Σύνδεσμος, όστις εκπροσωπεί οργανωτικά το λαϊκόν πλήρωμα του οικοδομήματος αυτού, θα κάμει ό,τι είναι δυνατόν διά να φανερί ωφέλιμος».

ΕΠΑΦΕΣ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ κ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

Νοέμβριος 2009

1. Τέλεσε Αρχιερατικό Συλλείτουργο στον Καθεδρικό Ναό της Αγίας Σοφίας Λονδίνου μετά τον παρεπιδημούντος στο Λονδίνο Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Αυστρίας Μιχαήλ, και των Θεοφιλεστών Βοηθών Επισκόπων Κυανέων Χρυσοστόμου και Τροπαίου Αθανασίου, επί τη ευκαιρία συμπλήρωσης πεντηκονταετούς Ιερατικής και Αρχιερατικής Διακονίας του στην Αρχιεπισκοπή Θυατείρων. Στην συνέχεια, και παρουσία του Υφυπουργού Εξωτερικών της Ελλάδος, εψάλη Δοξολογία για την Εθνική Επέτειο της 28ης Οκτωβρίου 1940. Ακολούθως, παρέθεσε Γεύμα προς επίλεκτους προσκεκλημένους του στο Ελληνικό Εστιατόριο "Αφροδίτη".
2. Τον επισκέφθηκε η Μαρία Γιαννή. Το βράδυ παρέστη σε εκδήλωση στο "Ελληνικό Κέντρο" Λονδίνου, που οργάνωσε ο Γιάννης Μ. Μούσκος με θέμα "Ανάσα για Ζωή" για τα παιδιά της Κύπρου με αναπνευστικά προβλήματα.
3. Το πρωί τέλεσε την Νεκρώσιμω Ακολουθία για τον Σταύρο Χαλαράμους στον Ιερό Καθεδρικό Ναό Αγίων Αντωνίου και Ιωάννου Βαπτιστή, Holloway. Το βράδυ τον επισκέφθηκαν διαδοχικά ο Ανδρέας Φουλής, και η Χρυσάνθη και Μαριάννα Λεμού.
4. Τον επισκέφθηκε ο εκ Κύπρου Αρχιμανδρίτης Τύχων Ανδρέου.
5. Τον επισκέφθηκε ο Πρωτοπρεσβύτερος Βασίλειος Κουτσγιαννης, στον οποίο παρέθεσε Γεύμα. Το βράδυ παρακολούθησε ομιλία της Φωτεινής Παπαδοπούλου στο Ελληνικό Κέντρο Λονδίνου σχετικά με το "Μουσείο Λεβέντη" στην Λευκωσία.
6. Τον επισκέφθηκε ο Επίσκοπος Αλικαρνασσού Εμμανουήλ, συνοδευόμενος από το ζεύγος Παναγιώτη και Diana Γεωργίου, με τους οποίους και παρέκάθισε σε Γεύμα. Το βράδυ παρακολούθησε διάλεξη στο Ελληνικό Κέντρο Λονδίνου από τον Καθηγητή Νίκανδρο Μπούρα σχετικά με τον Όρκο του Ιπποκράτη.
7. Τέλεσε την βάπτισμα του Μιχαήλ, τέκνου του ζεύγους Κωνσταντίνου και Χριστίνας Λογοθέτη, στο Παρεκκλήσιο της Αρχιεπισκοπής, και στην συνέχεια παρέκάθισε σε Γεύμα στο ξενοδοχείου Claridges του Λονδίνου που παρέθεσαν οι γονείς του Νεοφώτιστου.
8. Το πρωί παρέστη στην καθιερωμένη τελετή "Ημέρα Μνήμης" στο Κενόταφιο του Λονδίνου, τη παρουσία της Βασίλισσας Ελισάβετ, και στην συνέχεια παρέκάθισε σε Γεύμα που παρέθεσε στην οικία του ο Αγγλικανός Επίσκοπος του Λονδίνου.
9. Το βράδυ παρέθεσε αποχαιρετιστήριο Δείπνο στην Αρχιεπισκοπή προς τιμή του αποχωρούντος από την Αγγλία Έλληνα Πρέσβυ, Βασιλείου-Αχιλλέα Πισινή.
10. Το βράδυ παρέκάθισε σε Δείπνο στο ξενοδοχείο Radisson Portman, που παρέθεσε η Παγκόσμια Οργάνωση Εφοπιστών.
11. Το βράδυ παρέκάθισε σε Δείπνο που παρέθεσε ο Nachmi Shakir Auchí στο ξενοδοχείο Mayfair, προς τιμή του Αρχηγού του Κόμματος των Φιλελευθέρων Nicholas Clegg.
12. Τον επισκέφθηκαν διαδοχικά ο Πρωτοπρεσβύτερος Αναστάσιος Σαλαπάτας (συνοδευόμενος από τον γιό του Δημήτρη), ο Γιάννης Μ. Μούσκος, και η Μαρίνα Καλογόρου (με την οποία παρέκάθισε σε Γεύμα). Το βράδυ παρακολούθησε διάλεξη του Τάκη Αράπογλου στο London School of Economics
13. Τον επισκέφθηκαν διαδοχικά ο Χριστόφορος Ρένος και ο π. Vitaly Seradinas
14. Τον επισκέφθηκαν η Χρυσάνθη, και Μαριάννα Λεμού και η Αναστασία Πρωτόπαπα. Το βράδυ παρέκάθισε σε Δείπνο που οργάνωσε η Βοηθητική Αδελφότητα Κυριών του Καθεδρικού Ναού Απ. Ανδρέα Λονδίνου, στο ξενοδοχείο Russell.
15. Τέλεσε την Θεία Λειτουργία στον Ιερό Ναό Αγίων Λαζάρου και Απ. Ανδρέα, Forest Gate Ανατολικού Λονδίνου, όπου και παρέκάθισε σε Γεύμα.
- 16/17. Επισκέφθηκε την οικογένεια Serif Habib στο Stockport.
18. Το βράδυ παρέστη σε Δεξίωση στο Δημαρχείο του Λονδίνου, που οργάνωσε ο Λόρδος "Δήμαρχος για την Διαθρησκευτική Οργάνωση Λονδίνου".
19. Τον επισκέφθηκαν διαδοχικά ο Αντώνης Στεφόπουλος, ο Κωνσταντίνος Κασσιώτης, και οι Αντώνης και Βασιλική Μπεκίρη.
20. Τον επισκέφθηκαν διαδοχικά οι Αρχιμανδρίτες Θεωνάς Μπακάλης και Διονύσιος Τσίτσας, και η μοναχή Φωτεινή με άλλα μέλη της Γυναικείας Μονής Αγίας Ελισάβετ της Μεγάλης Δουκίσσης και Νεομάρτυρος, Minsk (οι οποίες παρέκάθισαν σε Γεύμα στην Αρχιεπισκοπή).
21. Παρακολούθησε την Θεία Λειτουργία στον Καθεδρικό Ναό Κοιμήσεως της Θεοτόκου, Wood Green Βορείου Λονδίνου, όπου και παρέκάθισε σε Γεύμα. Αργότερα μετέβη στην πόλη Nottingham, παρέκάθισε δε σε Δείπνο στην οικία του Προέδρου της εκεί Κοινότητας, Πέτρου Χρήστου.
22. Τέλεσε την Θεία Λειτουργία στον Ιερό Ναό Παναγίας της Ελεούσης, Nottingham, όπου και παρέκάθισε σε Γεύμα, προήδρευσε δε συνεδρίας της Εκκλησιαστικής Επιτροπής της Κοινότητας. Επιστρέψας στο Λονδίνο, τον επισκέφθηκαν ο π. Νικήτας Lantsbery, η Αικατερίνη Παπακώστα, ο Δρ. Γεώργιος Πλακάς, ο Παναγιώτης Μηπαράκης, και ο Νικόλαος Σκηνίτης.
23. Τον επισκέφθηκαν διαδοχικά η Tanja Grbic, το ζεύγος Μιχάλη και Άνδρουλας Στεφανίδη, και οι Άνδρος Παυλίδης και Παντελής Δημοσθένους.
24. Τον επισκέφθηκαν διαδοχικά η Νίκη Ρούσου, η Κούλα Λεμού και Αγόθη Καλησπέρα, ο π. Stephen Maxfield (ο οποίος παρέκάθισε σε Γεύμα), και η Σοφία Θεοφίλου.
25. Τέλεσε την Θεία Λειτουργία στον νεοαποκτηθέντα Ιερό Ναό της Κοινότητας Αγίας Αικατερίνης, Barnet, παρέκάθισε δε σε Γεύμα στην οικία του ζεύγους Γεωργίου και Ελένης Στρατή. Αργότερα, τον επισκέφθηκε ο Παναγιώτης Δρουσιώτης, και το βράδυ παρέκάθισε σε Δείπνο στο Marriot Hotel με την ευκαιρία της 75ης επετείου από της ίδρύσεως της Κυπριακής Αδελφότητας Λονδίνου.
26. Τον επισκέφθηκαν διαδοχικά οι Γεώργιος Μπούτλας, Ιωάννης Κυριακίδης, και Κώστας Κυριάκου.
27. Τέλεσε τρισάγιο στον τάφο του Ανδρέα και Άννας Λιβέρα, στο Κοιμητήριο του New Southgate, και στην συνέχεια παρέκάθισε σε Γεύμα που παρέθεσε η οικογένεια των μεταστάτων σε εστιατόριο της περιοχής.
28. Μετέβη στην πόλη Weston-super-Mare, όπου προήδρευσε συνεδρίας των Κηδεμόνων της Ελληνικής Ορθόδοξου Κοινότητας της πόλης, όπου και παρέκάθισε σε Δείπνο.
29. Τέλεσε την Θεία Λειτουργία στον εορτάζοντα Ιερό Ναό Αποστόλου Ανδρέα, Weston-super-Mare, και παρέκάθισε σε Γεύμα στην οικία της Νίτσας Α. Μιχαήλ. Επιστρέψας στο Λονδίνο, τέλεσε Μέγαν Εσπερινό στον Καθεδρικό Ναό Αποστόλου Ανδρέα, Kentish Town Βορειοδυτικού Λονδίνου.

30. Τέλεσε την Θεία Λειτουργία στον εορτάζοντα Ιερό Καθεδρικό Ναό Απ. Ανδρέα, Kentish Town, όπου και παρέκάθισε σε Γεύμα. Αργότερα επισκέφθηκε στο Νοσοκομείο Charing Cross την νοσηλευόμενη εκεί Μαρία Σολωμού, το δε βράδυ τον επισκέφθηκαν ο Farhod Moghadan και η Έλενα Ιωάννου.

Δεκέμβριος 2009

1. Τον επισκέφθηκε ο Δήμαρχος της κατεχόμενης κωποπόλεως Μόρφου, Χαράλαμπος Πίττας, συνοδευόμενος από Μέλη του Συμβουλίου του. Στην συνέχεια, προήδρευσε συνεδρίας των Βοηθών του Επισκόπων, με τους οποίους παρέκάθισε σε Γεύμα. Αργότερα τον επισκέφθηκαν διαδοχικά ο π. Ιουλιανός Ichim, και ο Αλέξανδρος Προκοπίου. Το βράδυ προήδρευσε συνεδρίας της Εκκλησιαστικής Επιτροπής του Ιερού Καθεδρικού Ναού Αγίων Πάντων Λονδίνου.
2. Τον επισκέφθηκε ο Μητροπολίτης Διοκλείας Κάλλιτος. Στην συνέχεια τέλεσε την Νεκρώσιμο Ακολουθία για την Χριστίνα Χριστοφή στον Ιερό Καθεδρικό Ναό Κοιμήσεως της Θεοτόκου, Wood Green Βορείου Λονδίνου, παρέκάθισε δε αργότερα σε Γεύμα που παρέθεσε η τοπική Κοινότητα.
3. Τον επισκέφθηκαν οι Ανδρέας Κινιάρης και Παράσχος Αναστασιάδης της Κοινότητας Αγίου Αντωνίου και Ιωάννου Βαπτιστή, Holloway Λονδίνου.
4. Τέλεσε την Θεία Λειτουργία στον Ιερό Ναό Αγίας Βαρβάρας, Αγίου Φανουρίου και Αποστόλου Παύλου, Southend-on-Sea, όπου και προήδρευσε συνεδρίας των Κηδεμόνων της Κοινότητας και παρέκάθισε σε Γεύμα στην οικία του Κίκη Χαράλαμπος.
5. Τέλεσε την Θεία Λειτουργία στον Ιερό Ναό Αγίων Αμβροσίου και Στυλιανού, Milton Keynes, όπου και παρέκάθισε σε Γεύμα. Στην συνέχεια ανεχώρησε για την πόλη Liverpool, όπου τέλεσε Μέγαν Εσπερινό στον Ιερό Ναό Αγίου Νικολάου, μίλησε δε και στα παιδιά του Ελληνικού Σχολείου της Κοινότητας και παρέκάθισε σε Γεύμα στην οικία του ζεύγους Δημήτρη και Μαρίας Σεργίου.
6. Τέλεσε την Θεία Λειτουργία στον εορτάζοντα Ιερό Ναό Αγίου Νικολάου, Liverpool, όπου και παρέκάθισε σε Γεύμα που παρέθεσε η Κοινότητα. Στο Γεύμα παρέκάθισαν, επίσης, ο Λόρδος Δήμαρχος της πόλης μετά της συζύγου του.
7. Τον επισκέφθηκαν διαδοχικά ο Διάκονος Μιχαήλ Σπανού με μέλη της οικογένειάς του, ο Αρχιμανδρίτης Διονύσιος Τσίτσας, και ο Πρόεδρος του "Δημοκρατικού Συναγερμού" Κύπρου, Νίκος Αναστασιάδης, μετά της συζύγου του Ανδριανής και του ζεύγους Ξεοφώντος και Ζωής Πρωτοπαπά.
8. Παρέστη στην ενθρόνιση του Ρωμαιοκαθολικού Αρχιεπισκόπου στον Καθεδρικό Ναό του St Chad της πόλεως Birmingham. Στην συνέχεια παρέκάθισε σε Γεύμα που παρέθεσε η Ελληνική Ορθόδοξη Κοινότητα Birmingham.
9. Το πρωί, ομάδα παιδιών του Ελληνικού Ορθοδόξου Ομολογιακού Σχολείου "Άγιος Κυπριανός" έψαλαν τα Κάλαντα στην Αρχιεπισκοπή. Το μεσημέρι παρέθεσε Γεύμα στο Ελληνικό Εστιατόριο Χαλέπι προς τιμήν της "Κυβερνητικής Επιτροπής" της Βουλής των Αντιπροσώπων Κύπρου, στο οποίο παρέκάθισαν επίσης ο Υπατος Αρμυστής και ο Γενικός Πρόξενος της Κύπρου στο Λονδίνο, Αλέξανδρος Ζήνων και Ευάγγελος Σάββα. Αργότερα τον επισκέφθηκε ο Αντώνιος Εμπερικό.
10. Τον επισκέφθηκαν διαδοχικά ο Φαίδων Κωνσταντινίδης, και ο π. Thomas Heffer (με τον οποίο παρέκάθισε σε Γεύμα). Το βράδυ παρέστη στην αποχαιρετιστήρια Δεξίωση που δόθηκε από τον επιστρέφοντα στην Ελλάδα, Έλληνα Πρέσβυ,

Βασίλειον-Αχιλλέα Πισπινί.

11. Το πρωί τον επισκέφθηκαν οι Αντώνης Γερολέμου, Σταύρος Μιχαήλ και Κωνσταντίνος Αντωνίου. Αργότερα τέλεσε στον Καθεδρικό Ναό της Αγίας Σοφίας Λονδίνου την βάπτισμα του θυγατρίου του ζεύγους Κωνσταντίνου Σούκου και Στυλιανής Παντελίδου, στο οποίο έδωσε το όνομα Κωνσταντίνα-Ερμιόνη. Στην συνέχεια μετέβη στην πόλη Great Yarmouth όπου τέλεσε Μέγαν Εσπερινό στον Ιερό Ναό του Αγίου Σπυριδώνος και μίλησε στα παιδιά του Ελληνικού Σχολείου της Κοινότητας, παρέκάθισε δε σε Δείπνο που παρέθεσε η Κοινότητα.
12. Τέλεσε την Θεία Λειτουργία στον εορτάζοντα Ναό του Αγίου Σπυριδώνος Great Yarmouth, όπου και παρέκάθισε σε Γεύμα.
13. Τέλεσε την Θεία Λειτουργία στον Ιερό Καθεδρικό Ναό των Αγίων Πάντων Λονδίνου, όπου και παρέκάθισε σε Γεύμα.
14. Τον επισκέφθηκαν διαδοχικά η Μαργαρίτα Κασάπογλου με την κόρη και τον γαμπρό της, και η Ευμορφία Χριστοδούλου, και η Θωμάς Κακουλλά.
15. Τον επισκέφθηκαν οι Αλέξανδρος Ταπάκης και Ερασμία Ρουσιά, Επιθεωρητές Δημοτικής Εκπαίδευσης της Κύπρου.
16. Επισκέφθηκε την Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου, Έσσεξ, όπου χειροθέτησε σε πνευματικό τον Ιερομόναχο Νικόλαο Ζαχάρωφ. Επιστρέψας στο Λονδίνο τέλεσε Τρισάγιο για τους Ανδρέα και Ζωή Μεταξά, στο Παρεκκλήσιο της Αρχιεπισκοπής. Αργότερα τέλεσε Αγιασμό στα νέα Γραφεία του Ν. Σ. Λεμού, και το βράδυ παρέστη στη Δεξίωση που οργάνωσε η Εταιρεία Τσαβλίρη στο Royal Thames Yacht Club.
17. Τον επισκέφθηκαν διαδοχικά ο Μιχαήλ Καλογεράκης, και Μέλη της χορωδίας του Λυκείου Ελληνίδων Λονδίνου για να του ψάλουν τα Κάλαντα. Αργότερα παρέστη σε Δεξίωση που οργάνωσε ο νέος Γενικός Πρόξενος της Ελλάδος, Ευθύμιος Παντζόπουλος, στο Ελληνικό Προξενείο Λονδίνου.
18. Μετέβη στην οικία του Δρος Serif Habib και στην συνέχεια στην πόλη του Manchester.
19. Παρέμεινε όλη την ημέρα στο Manchester.
20. Τέλεσε την Θεία Λειτουργία στον Ιερό Ναό Ευαγγελισμού της Θεοτόκου, Manchester, προήδρευσε δε συνεδρίας της Εκκλησιαστικής Επιτροπής και παρέκάθισε σε Γεύμα.
21. Στην Αρχιεπισκοπή τον επισκέφθηκε ο Μητροπολίτης Γαλλίας Εμμανουήλ.
22. Τον επισκέφθηκαν διαδοχικά ο Αντώνης Γερολέμου και το ζεύγος Κωνσταντίνου και Κατερίνας Σβολοπούλου (με τους οποίους παρέκάθισε σε Γεύμα).
23. Τον επισκέφθηκαν διαδοχικά το ζεύγος Παναγιώτη Μπαράκη, οι Τάκης Αμερισμός και Λούης Λοιζου, το ζεύγος Λαυρέντη και Ευγενίας Σπανού, και η Δρ Καλυψώ Μαρκοπούλου.
24. Τον επισκέφθηκαν διαδοχικά η Ελένη Τραπεζίδου και ο Σταύρος Σηφιακάκης με φίλους του. Το βράδυ τέλεσε την Εσπερινή Θεία Λειτουργία των Χριστουγέννων στο Παρεκκλήσιο της Αρχιεπισκοπής.
25. Τέλεσε την Θεία Λειτουργία στον Ιερό Καθεδρικό Ναό της Αγίας Σοφίας Λονδίνου.
26. Τον επισκέφθηκε ο Αρχιμανδρίτης Γερμανός Κουρκούνης.
27. Τέλεσε την Θεία Λειτουργία στον Ιερό Ναό Αγίων Αντωνίου και Ιωάννου Βαπτιστού, Holloway, όπου και παρέκάθισε σε Γεύμα που παρέθεσε η ομώνυμη Κοινότητα.
29. Τον επισκέφθηκε ο Αρχιμανδρίτης Μάξιμος Μπαράς.
30. Τον επισκέφθηκε ο Πρωτοπρεσβύτερος Γεώργιος Ζαφειράκος.
31. Τέλεσε Μέγαν Εσπερινό και το κόψιμο της Αγιοβασιλίτιδας στο Παρεκκλήσιο της Αρχιεπισκοπής. Στην συνέχεια τον επισκέφθηκαν ο Δημήτρης Γιώρκας και η Ειρήνη Νίκαινα.

VARTHOLOMAEOS
By God's Grace
Archbishop of Constantinople-New Rome
and Oecumenical Patriarch
To the Plenitude of the Church
Grace, peace and mercy from the Saviour Christ
Born in Bethlehem

Beloved concelebrants and blessed children in the Lord,

**Heaven and earth have united
 Through the birth of Christ.
 Today, God has appeared on earth,
 And man has ascended to heaven.
 (Christmas Hymn)**

The distance and separation between God and humanity resulting from sin has been abolished with the assumption of the entire human nature by the Only-Begotten Son and Pre-eternal Word of God. It was God's good will – that is to say, His initiative and will – that the incarnation of His Son should abolish all such distance uniting heaven and earth, as well as creation with its Creator.

During the Feast of the Entrance of the Theotokos, the Church chanted: "Today is the beginning of God's good will and the proclamation of human salvation." During that feast, through the dedication of the blessed Mary to the temple and her preparation there to become the bearer of the boundless God, the road was paved for the incarnate dispensation of God, which foretold our salvation.

During the feast of the Annunciation, when the divine conception of the Inconceivable occurred through the Holy Spirit within the womb of the Theotokos and divine nature began to coexist with human nature in order that – as St. Athanasius the Great articulated it – "we might become deified," the Church again chanted: "Today is the beginning of our salvation and the revelation of the pre-eternal mystery; the Son of God becomes the son of the Virgin." Thus, the "divine good will" welcomed at the Entrance, as well as the salvation commenced and revealed at the Annunciation, are today rendered a tangible reality, as we celebrate the great and holy day of Christmas. Today, "the Word assumes flesh and dwells among us" (John 1.14), while the Angels celebrate the event, chanting: "Glory to God in the highest, and on earth peace, good will among humankind." (Luke 2.14)

With the Incarnation of the Divine Word, the salvation of the human race has already potentially occurred. For

those who believe in Jesus, live in accordance with this faith, fulfilling His commandments and practicing His teaching, are thereby elevated to become the friends and participants of God! They become "partakers of divine nature" (2 Peter 1.14), gods by grace! This takes place exclusively within the Church, where we are reborn in Christ and adopted by the Father through Holy Baptism and through the holy Sacraments, as well as by cultivation of virtue in order to be filled with divine grace and the Holy Spirit, growing "to maturity, to the measure of the full stature of Christ" (Eph. 4.13) until we reach the level of saying, like St. Paul: "It is no longer I who live, but it is Christ who lives in me." (Gal. 2.20) Those who acquire such perfection are not regarded by Christ simply as His friends or brothers, but are recognised by Him as members of His Body. This is why, from the height of the Cross, He would say to His Most Holy Mother about the Evangelist John: "Woman, here is your son," and to John: "Here is your mother." (John 19.26-27) Christmas, therefore, opens wide the door of human "christification" and deification by grace; and for this reason, "the entire creation rejoices in celebration and the heavens delight with us" on this day of significance and salvation." (Hymn of December 28)

With these joyful and hopeful realities before us, from the sacred See of the Oecumenical Patriarchate at the Phanar, we extend to you our fervent festive congratulations and wholehearted Patriarchal wishes on this central feast of the Christian calendar. We greet all of our beloved faithful throughout the world, the beloved children of the holy Mother Church – clergy of all levels, monastics and laity, pastors and parishioners, and especially those who are suffering, experiencing sorrow, need or trial. May the pre-eternal Son of God – Who was born in a cave and lay in a manger, Who for our sake became Son of Man – render all of us worthy of His self-emptying love and of His sacred, venerable incarnate dispensation.

At the Phanar, Christmas 2009
Vartholomaeos of Constantinople
Fervent supplicant for all before God

ENCYCLICAL BY ARCHBISHOP GREGORIOS OF THYATEIRA AND GREAT BRITAIN ON OUR ENTRY INTO THE SEASON OF THE NATIVITY 2009

To the Pious Priests and Deacons, Honourable Chairpersons and Members of the Church Committees, Ladies' Auxiliary Associations and Parish Schools, and to the Fullness of our Sacred Archdiocese of Thyateira and Great Britain.

Dearly Beloved in the Lord,

During this time, more specifically from 15th November (the feast day of the holy Confessors, Saints Guriyas, Samonas and Avivos) we enter the sacred and joyful period of Christmas. From 21st November - the feast of the Entry of the Mother of God - we chant in our churches the Christmas Katavasies: "Christ is born, give glory! Christ comes from heaven, go to meet him!"

Our Mother, the Church, being guided by the Holy Spirit, reminds us of the coming of the Redeemer, Christ the God-man. And thus the Church calls us to prepare for the coming of that Great, Unique and Incomparable Visitor to our world. For forty days before the Feast of Christ's Birth, the Church celebrates the Nativity and rouses the souls and hearts of us all. The Church invites us and urges us to give Christ a royal welcome, to glorify the True God and to imitate His humility and love for the Human Race.

Within the sacred climate of these days, brothers and sisters in Christ, I am writing this encyclical not only to remind you of this divine event which concerns all mankind and which changed the course of human history - teaching monotheism to the world and redeeming us from idolatry - but also to remind you that God the Father and Creator of the world has prepared men "at many times and in various ways" to receive the Son and Word of God, our Lord Jesus Christ. As St Paul, the Apostle to the Nations, characteristically writes: "The Law was our tutor to lead us to Christ, so that we may be justified by faith" (Gal. 3:24). In other words, the Old Testament - with the rich and inspired instructions of its Prophets, Poets and other Teachers - preserved the messianic Tradition and Faith, and instructed the souls of the Jewish people to hope for and expect the Messiah - the heavenly King and Deliverer Who would liberate humanity from sin and the disorder that followed the disobedience and the Fall of the First-formed. The same goes for the wise men of the rest of the ancient world, who lived outside of the divine interventions of Jewish monotheism. But they too lived with the expectation of the coming of an "unknown god", who would disperse the darkness of idolatry and the delusion of polytheism and syncretism (the fusion of differing systems of belief) which burdened the people of the ancient world.

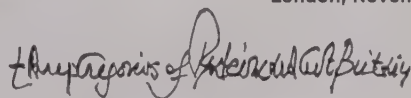
Today, after more than twenty centuries of Christian experience and life, Christians are called again to live out with faith and love the profound mystery of our redemption from the evils which tarnish our modern society - a society which has well-nigh forgotten God, Who made and fashioned the world, and which again worships the created world and its achievements. If we Christians can find any meaning or connection in our day

and age, it is that it reminds us of the importance of humanity, and especially of the Christian person and his divine origin. The obligation of Christians and of the Church is that we who are Christians possess and guard the tradition of humanity's divine origin, and that Christ the God-man came into the world to ever remind us of our relationship with the Triadic God. Thus Christ 'put on flesh', He bore our human and fleshly nature, to confirm that we are children of God and heirs to His Kingdom. "He had to be made like his brothers in every way, in order that he might become a merciful and faithful high priest in service to God, and that he might make atonement for the sins of the people" (Heb. 2:17).

Before I end this letter to you, the Flock of this Sacred and Biblical Eparchy of the Oecumenical Throne of Constantinople, I would like to remind you all once again of our great obligation to the Church and to ask for your support and assistance. For our Church to continue its everlasting ministry - which means to teach the Gospel to all people and to carry out its work together with other Christians of this country - we must continually and unceasingly support that ministry, to improve the administration and organisation of the Church, so that it may be more efficient in the long-term. For Christ and His Gospel to live among us, we need ministers - Bishops, Priests, Deacons, Sub-deacons, Readers, Teachers, Chanters, Church Wardens, trustees, benefactors, volunteers, workers for the good and faithful assistants - to serve the sacred and venerable affairs of the Church of God. To this end, we are preparing a true spiritual crusade to "enrol" Clergy and Lay Leaders who will man our churches and schools and other establishments. And so I call on you all to contribute to the achievement of this goal to secure the future and progress of the Church for the glory of Christ. We will carry out a spiritual crusade to realise this aim, but your contribution is absolutely necessary. We need your prayers and your co-operation, your moral and financial support, your active and fervent love. For, ultimately, this mission belongs to us all - a mission for the glory and prevalence of God's will in our souls and the spreading of the good tidings of Christmas throughout the world, beginning with ourselves: our home, our family, our church, our community, our homeland.

With these few thoughts I greet you all, faithful and devoted members of this Sacred Eparchy of the Oecumenical Throne of Constantinople, and I pray that you may all enjoy this season of the Nativity in good health, and arrive at the Feast of Christmas in gladness. And I remain with fervent prayers and love and blessings in Christ.

London, November 2009

Gregorios, Archbishop of
Thyateira & Great Britain

Christmas Encyclical by Archbishop Gregorios of Thyateira and Great Britain

"Bethlehem, welcome the Mother City of God: for she has come to give birth in you to the light that never sets".

(Hymn of Christmas)

Once again, beloved brothers and sisters in the Lord, the bells of the Church will ring out to announce the events of Christmas, and to invite us to thanksgiving and praise of the true God in Trinity. We Christians will celebrate with all mankind "the great and strange wonder" which we have experienced mystically, historically and in actuality for two thousand years. Together with man and angels and all Creation, we offer up grateful thanks to Jesus Christ our Lord, Who entered history as a stranger, unnoticed, and was born in an hospitable stable in Bethlehem of Judaea, because "there was no room in the inn" (Luke 2:7). This event has become a continuous song of praise, a hymn of all mankind, because God is united with man and regenerates the hidden hope that "God is with us". Rightly does the Church sing: "I see a great and strange wonder!" And it is this wonder of divine love that all humanity will celebrate again this year. With our eyes turned towards the Cave in Bethlehem, we will devotedly bow down and entrust our hopes, dreams, expectations, and our very beings to the Divine Child.

Christmas is the joy of the world, of the family, of the society of nations, and of all humanity. This is because Christ came into the world, entered history and became one with us. 'The Word became flesh and dwelt among us' (John 1:14), thus making us participants in His humility, glory, divinity and kingdom. Thus our history records the events of the life of Christ the God-man to confirm that the divine Logos, Emmanuel, is with us.

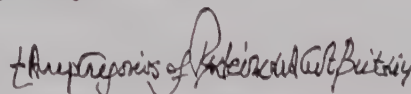
During these days, we will hear the children sing Christmas carols and repeat the words "Noël, Noël". We will be reminded that God is among us and that He moves over our lands and oceans. He visits the hospitals, the prisons, the various Institutions that deal with human pain, loneliness, isolation and grief. Christ will perceive that there is much sadness but also much love and profound faith in His all-hymned name, which reminds us of the message of Christmas. He reaffirms that we are not alone, but that Christ is always with us and hears our prayers and the sighings of our heart. With sadness, He watches those who are at war and who are killed in vain because peace, respect and the spirit of reconciliation and kindness are not to be found either around them or within them. Love and joy, the very characteristics for which Christ entered human history and put on human flesh in order to make them the common property of every man, have fled from the many. As Saint Paul so poignantly said, 'And He came and preached peace to you who were afar off and to those who were near' (Ephesians 2:17-18).

In our days, humanity retains the tradition and the

mystery of Christmas in a most peculiar and individualistic way. On the one hand, it celebrates the event and is filled with joy, and honours, remembers, rejoices, and is renewed at its remembrance; and on the other it does not - as it ought - enter profoundly into the love and friendship of God. Thus the problems of mankind grow, multiply and remain unsolved. People, and especially the less-fortunate, become despondent, are separated from God, and become isolated from the Gospel of divine love, with the result that they find refuge in the deceptive world of atheism and neo-paganism.

This is why we are called once again during these Holy Days of Christianity to be re-evangelised in the spirit and meaning of the feast of Christmas. We should become better-established in the essence of the faith of Christmas, in order to get to know Christ better: 'Taste and see that the Lord is gracious'. With humility we must cultivate the gifts of friendship, co-operation, peace, reconciliation, kindness, gentleness, humility and forgiveness. We should become more merciful and compassionate towards others. We should come closer to the mystical life of the Church, attend church regularly and receive Holy Communion frequently. We should participate in acts of charity, voluntary work and deeds of love, as did Christ Himself. Although uninvited, He entered human history unnoticed, humble and as a stranger. He changed it, and continues to renew it and sanctify it with His grace. He also awaits for us to participate 'in Christ' in the work of our own salvation, which has to do with the salvation of the whole human race. For this reason, you should celebrate the Day unassumingly, with humility and in a God-pleasing way. Enjoy Christmas and praise the New-born Christ with all your soul, heart and being, preparing a place in your heart and your home for Christ the God-man to bless and sanctify. Thus will you taste the selfless joy which He gave not only to the Magi, but also to the Shepherds who experienced Christmas night in Bethlehem of Judaea in the presence of the Divine Child.

To the God-man Christ, Who became incarnate for our salvation, belongs the glory and power and Kingdom unto the ages of ages. Amen.

Gregorios, Archbishop of
Thyateira & Great Britain

Christmas 2009.

ORIGINAL SIN: ORTHODOX DOCTRINE OR HERESY?

Fr Vassilios Papavassiliou

How easily we Orthodox indiscriminately adopt the language of Western theology! It is always a great temptation for those who have converted to Orthodoxy from Western Christian denominations to bring the baggage of their former allegiances with them rather than embrace Orthodoxy as something which is entirely different from the Christianity they left behind. While they may see the Western Christendom of today as alien to the Church of the Fathers, they are sometimes reluctant to accept that not everything from the pre-schism West is part and parcel of Orthodoxy. And yet, the influence of Western theology is to be found not only amongst Orthodox converts in the West, but also among those who have been brought up in the Orthodox Faith in traditionally Orthodox countries such as Greece and Russia. Alas, we Orthodox are too quick to assume that the most 'hardcore' fundamentalist views among Western Christians must also be the most 'correct' Orthodox ones. Rarely, if ever, is this the case. Heresies always tend to be found at opposite poles. It is not unusual for one heresy to arise in reaction to another. One heresy claims that Christ is not God, another that He is not man. One heresy condemns the veneration of the Virgin Mary as Mother of God, another makes her the Immaculate Conception. One claims that man is saved by grace alone, another that he is saved only by works. Such extremes are not easily embraced by Orthodoxy. True Orthodoxy tends to be the middle-way between the two extremes. This holds true also for the doctrine of 'Original Sin'. "But wait!" I hear someone protest. "The Orthodox Church **does** believe in Original Sin!" I would hesitate to say so, at least without serious qualification. I would prefer to say that the Orthodox Church believes in the 'Ancestral Sin' (προπατορικόν ἁμάρτημα). Is this mere semantics? By no means! For anyone who says 'Original Sin' is bound to find themselves involved in the doctrine expounded by Augustine and ever since then by the Latin Church, and not that of the Fathers of the Eastern Orthodox Church. I intend to illustrate that the Orthodox understanding of Ancestral Sin is a far cry from that of Augustine, and that, despite the fact that the Latin doctrine of Original Sin was never formally condemned as heretical in the East, it is,

nonetheless, not that of the Orthodox Church.

Augustine and Pelagius

Augustine's doctrine of Original Sin was born from his attempt to combat the heresy of Pelagianism. The controversy began in Rome when the British monk, Pelagius, opposed Augustine's prayer: "Grant what you command, and command what you desire". Pelagius was opposing the idea that the divine gift of grace was necessary to perform the will of God. Pelagius believed that if we are responsible for obeying the commandments of God, then we must all also have the ability to do so without divine aid. He went on to deny the doctrine of Ancestral Sin, arguing that the consequences of Adam's sin are not passed on to the rest of mankind. Adam's sin affected Adam alone, and thus infants at birth are in the same state as Adam was before the Fall.

Augustine took a starkly different view of the Fall, arguing that mankind is utterly sinful and incapable of good. Augustine believed that the state of Original Sin leaves us in such a condition that we are unable to refrain from sin. The 'image of God' in man (i.e., free will) was destroyed by the Fall. As much as we may choose to do good, our evil impulses pervert our free will and compel us to do evil. Therefore we are totally dependent upon grace.

So far did Augustine take his stark view of the human condition, that he argued not only that the Original Sin effects all of Adam's descendants, but that each person is guilty of the Original Sin from birth (Original Guilt). Infants are therefore guilty of sin and thus infants who die before baptism, in which (according to Augustine) the guilt of Original Sin is removed, are condemned to perdition and cannot be saved. As if that was not bad enough, Augustine went on to formulate the doctrine of Predestination, which affirms that God has foreordained who will be saved and who will not.

Augustine prevailed and Pelagius was condemned as a heretic by Rome at the Council of Carthage in 418. It seemed that Pelagius' views were more reprehensible to the Latin Church than the idea of predestination and babies burning in hell - views that the Latin Church was

not only willing to tolerate, but even willing to champion as Orthodox doctrine!

St John Chrysostom

Between Augustine and Pelagius, there appeared to be no middle-way in the West. A different view, however, was expressed in the East by Augustine's contemporary, John Chrysostom. The dispute between Augustine and Pelagius had not reached the East, and so Chrysostom's views were not so agitated by heated disputes and polemics. Were Chrysostom involved in the dispute between Augustine and Pelagius, perhaps his teaching on Ancestral Sin would have prevailed over both Pelagius and Augustine alike, but considering that the sole concern of the Latin Church seemed to be the condemnation of Pelagianism, it is probably more likely that he would have been condemned as semi-pelagian! Whatever the case, Chrysostom's views on the subject have never enjoyed the attention they deserve, and the heated nature of the dispute in the West meant that the doctrine of 'Original Sin' as expounded by Augustine was regarded as the only safeguard against the heresy of Pelagianism.

Chrysostom, while claiming that all human beings are made in the image of God, believed that the Ancestral Sin brought corruptibility and death not only to Adam but to all his descendants, weakening his ability to grow into God's likeness, but never destroying God's image (free will). Chrysostom is a major voice within a consensus of Greek patristic writers who interpret the Fall as "an inheritance essentially of mortality" rather than sinfulness, sinfulness being merely a consequence of mortality". Chrysostom's position is echoed, for example, by St Athanasius the Great and St Cyril of Alexandria, who claimed that we are not guilty of Adam's sin, though we inherit a corrupted nature; but our free will remains intact. This Greek patristic interpretation is founded upon Romans 5:12: "As sin came into the world through one man, and through sin, death, so death spread to all men because all men have sinned"¹. John Meyendorff explains how the deficient Latin translation of the text may have contributed to such a stark difference in the Latin interpretation of the Ancestral Sin:

'In this passage there is a major issue of translation. The last four Greek words were translated in Latin as *in quo omnes peccaverunt* ("in whom [i.e., in Adam] all men have sinned"), and this translation was used in the West to justify the guilt inherited from Adam and spread to his descendants. But such a meaning cannot be drawn from the original Greek'.²

St Cyril of Alexandria explained the passage in this way:

"How did many become sinners because of Adam?... How could we, who were not yet born, all be condemned with him, even though God said, 'Neither the fathers

shall be put to death because of their children, nor the children because of their fathers, but the soul which sins shall be put to death'? (cf. Deut. 24:18) ... We became sinners through Adam's disobedience in such manner as this: he was created for incorruptibility and life, and the manner of existence he had in the garden of delight was proper to holiness. His whole mind was continually beholding God; his body was tranquil and calm with all base pleasures being still. For there was no tumult of alien disturbances in it. But because he fell under sin and slipped into corruptibility, pleasures and filthiness assaulted the nature of the flesh, and in our members was unveiled a savage law. Our nature, then, became diseased by sin through the disobedience of one, that is, of Adam. Thus, all were made sinners, not by being co-transgressors with Adam,... but by being of his nature and falling under the law of sin... Human nature fell ill in Adam and subject to corruptibility through disobedience, and, therefore, the passions entered in".³

St John Cassian

The East paid little attention to Augustine, and this was largely due to language barriers. For the Eastern Christians, serious theologians wrote in Greek, and they paid little heed to Latin writers. What opposition did come from the East came from some Eastern Orthodox theologians who, for one reason or another, found themselves living in the West. Amongst the most prominent was St John Cassian. St John opposed Augustine on four major points:

- 1) There were clearly instances where people had come to God of their own volition, who, while called by Christ and aided by divine grace, chose to change their ways (e.g. Matthew, Paul, Zacchaeus). Therefore, it is not grace alone that saves us, but also man's willingness to repent.
- 2) After the Fall, Adam and his descendants retained a knowledge of good, and an impulse, however weakened, to pursue good. Man was not, as Augustine claimed, utterly depraved and incapable of good after the Fall.
- 3) The 'Image' of God in man is sick, but not dead. The divine image is in need of healing, but this healing requires synergy (the co-operation of man's will with divine grace).
- 4) God wishes all to be saved and come to the knowledge of the truth, so those who are not saved reject salvation against His will. Predestination should be understood as foreknowledge and not as foreordination.

The West condemned St John Cassian's views as semi-pelagian, but for the Orthodox, Cassian is one of the foremost exponents of the Orthodox doctrine of theosis.⁴ His views were supported also by Theodoret

of Antioch:

"There is need of both our efforts and divine aid. The grace of the Spirit is not vouchsafed to those who make no effort, and without grace our efforts can not collect the prize of virtue".

The Ancestral Sin and Baptism

Augustine's view of Original Sin was the reason also for his justification of infant baptism. Believing that babies are born guilty of sin, he argued that baptism was necessary for the babies' salvation. He saw the innocence of infants purely in terms of their being physically too weak to commit sin, but equally guilty as adults of Adam's sin.

The Greek Fathers, having a different view of the Fall and the Ancestral Sin, interpreted the purpose of infant baptism in another way, different in important respects from the familiar Augustinian and Reformed interpretations of the West. The Greek Fathers believed that newborn infants are innocents, wholly without sin. While infants inherit a human nature which, in its wholeness, is wounded by the Ancestral Sin, weakening the will and making each person prone to sin, they are innocent of sin nonetheless. In the fourth of his catechetical homilies on baptism, St John Chrysostom states, "We do baptise infants, although they are not guilty of any sins". For the Greek Fathers, baptism, above all else, is an acceptance by the Church and entrance of the baptised person into the redeemed and sanctified Body of Christ, the beginning of a life spent in spiritual combat and instruction in holiness on the deepening journey to the Kingdom of God.

Considering the stark contrast between the Orthodox doctrine of the Ancestral Sin and the Augustinian doctrine of Original Sin, and the different understanding of baptism that these doctrines lead to, is it not surprising that some Orthodox speak of baptism in Augustinian terms – of the forgiveness of Original Sin – especially considering that the Orthodox service for baptism makes not a single reference to it? The closest we come to mention of the Ancestral Sin (Προπατορικόν ἁμάρτημα) in baptism is in the first prayer of the Service for the Making of a Catechumen (which was

originally completely separate from the service of Baptism): "Remove far from him/her that ancient error" (παλαιά πλάνη). If one of the main purposes of baptism was the forgiveness of Original Sin, surely it would be worth mentioning in the baptism service! But the idea of 'Original Sin' being "forgiven" is nowhere to be found in the Greek Fathers or in the hymns and prayers of the Orthodox Church. For it is an idea which is alien to Greek Patristic thought. The Ancestral Sin is a condition, primarily of mortality and corruptibility, which needs healing, an inherited 'illness' which means that free will – or 'the Image of God' as the Greek Fathers preferred to put it – though kept intact, is in need of divine grace in order to progress along the path to attaining God's 'likeness', the path to theosis or 'deification'.

Conclusion

Bearing in mind the significant differences between the Orthodox and the Augustinian views of 'Original Sin', it surprises me that some Orthodox Christians are so quick to employ the term, claiming that the Orthodox Church holds to the doctrine of 'Original Sin', and qualifying this simply by saying that it does not embrace the doctrine of 'Original Guilt'. I do not think that this is adequate for expounding the Orthodox position on Original Sin. Although Augustine was recognised as a saint by the Orthodox Church,¹⁰ it has never accepted his teaching on Original Sin. If what I have written above is correct, then the Augustinian doctrine of Original Sin is wholly un-Orthodox, and it led, I believe, to a whole series of heresies in the Latin Church, such as Predestination, Purgatory, Limbo and the Immaculate Conception. We Orthodox would do well to distance ourselves from the well-known Augustinian position on Original Sin by employing a less familiar term: Ancestral Sin. It is not merely a case of semantics. For an erroneous understanding of this doctrine has serious repercussions for our understanding of sin and the Fall, for grace and free will, for baptism, the human condition and man's deification. In short, how we understand the Ancestral Sin has direct implications for our whole soteriology – our understanding of the salvation of man and the world.

Notes

¹ Semi-pelagianism, a doctrine advocated by monks of Southern Gaul at Marseilles after 428, aimed at a compromise between the extremes of Pelagianism and Augustinism, claiming that the beginning of faith is the work of man, while the increase of faith is the work of divine grace. It was condemned as a heresy by Rome at the Council of Orange in 529.

² John Meyendorff, *Byzantine Theology: Historical Trends and Doctrinal Themes* (New York: Fordham University Press, 1976), 144.

³ Διὰ τοῦτο ὥσπερ δι' ἐνὸς ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία εἰς τὸν κόσμον εἰσῆλθε καὶ τῆς ἁμαρτίας ὁ θάνατος, καὶ οὕτως εἰς πάντας ἀνθρώπους ὁ θάνατος διήλθεν, ἐφ' ὃ πάντες ἥμαρτον.

⁴ Meyendorff, *Byzantine Theology*, 144.

⁵ Commentary on Romans, P.G. 74, 788-789.

⁶ Theosis is the doctrine that man is saved by attaining the likeness of God, by his 'deification' or 'divinisation'. This is achieved by 'synergy' – the co-operation of free will with divine grace. This doctrine is sometimes condemned as semi-pelagian, particularly by Protestant theologians, because it suggests that man contributes to his own salvation.

⁷ "In the Orthodox Church, Augustine is often referred to as 'Blessed' or 'Venerable' (ιερός) and not 'Saint' (Άγιος). But this should not be regarded as a reluctance on the part of the Orthodox to elevate Augustine to the full status of Sainthood. For other Church Fathers, unambiguously venerated by the Orthodox as saints, are also frequently given such titles: for example, the 'Venerable' (ιερός) John Chrysostom.

The Heart according to St Gregory Palamas

By Hierodeacon Vartholomaeos

i. Noûs

In the medieval West there was a well-established distinction between the *ratio* or discursive thinking and the *intellectus* or spiritual understanding. The Greek Fathers draw a similar distinction between *διάνοια* (discursive thinking) and *νοῦς* (spiritual understanding). To use the *νοῦς* in realms which the *διάνοια* is incapable of apprehending is neither irrational nor obscurantist. On the contrary, the obscurantist – willing or unwilling – is one who makes his *ratio* or *διάνοια* the measure of the divine realm and who refuses to accept the possibility that there may be truths which the *διάνοια* cannot grasp. The *διάνοια* works by means of dissection and analysis deriving its information from objects that are foreign to it. The *νοῦς*, on the other hand, works through direct experience and intuition and not through abstract concepts. What is a contradiction to the *διάνοια* is not necessarily so to the *νοῦς*.¹

Noûs is a word that is at the very heart of any Greek mystical theology. It is usually translated as ‘intellect’ or ‘mind’, neither being particularly appropriate. These words suggest man’s reasoning and thinking, whereas *νοῦς* suggests an intuitive grasp of reality. It is more like an organ of mystical union than anything suggested by mind or intellect.² It is natural that Palamas, basing his theology on direct and immediate experience, emphasised the

role of the *νοῦς* whereas some of his opponents, leaning heavily on philosophy, put their trust in the *διάνοια*.³ Through discursive thinking, we *know about* God, whereas through the mind, we *know* God.⁴ To avoid the confusion of transliterations we have opted for the word ‘mind’ to render the Greek *νοῦς*, asking the reader to bear in mind the mystical and intuitive character of the word.

The mind has an extremely important role to play, for it governs the whole person, as the helmsman governs a ship. After the Fall, man is subject to all kinds of passions and desires. Many of them are natural, and therefore harmless, such as the desire to rest and to eat.⁵ However, often these desires are sinful, subjecting the mind to their whim. The Hesychast endeavours to rectify this status-quo. This he does by testing and subjecting the suggestive thoughts that assail him and not simply letting the impulses of the soul dictate how he acts. The mind should determine the movements of the soul. The monk must oust the law of sin that dwells in his members, and replace it with the law of grace. ‘But I see another law in my members, warring against the law of my mind, and bringing me into captivity to the law of sin which is in my members’.⁶ Alluding to the above, Palamas continues: “That is why we grapple with the ‘law of sin’ (Rom. 8:2) and expel it from our body, establishing in its place the surveillance

¹ Kallistos Ware, ‘The Debate about Palamism’, *Eastern Churches Review* 9, no. 1 (1977), 50-1.

² Louth, *The Origins of the Christian Mystical Tradition*, xv-xvi.

³ Lowell Clucas, ‘The Hesychast Controversy in Byzantium in the Fourteenth Century’ (Ph.D. thesis, California University,

1975), 576.

⁴ Ware, ‘Prayer in Evagrius’, 16.

⁵ Palamas even speaks about blessed passions (*μακάγια παθήματα*). See Palamas, *Défence des Saints Hésychastes*, 2. 12. 343.

⁶ Rom. 7:23.

of the mind. Through this surveillance, we prescribe what is fitting for every faculty of the soul, and every member of the body".⁷

Palamas attacks the idea of the ancient Greeks that says that man must drive his mind out of his body in order to attain spiritual visions as an erroneous belief and a ruse of the devil.⁸ In paradise, the mind of the first created man was able to *see* God in a direct manner. However, after the Fall, man's mind lost the agility it once had, and became dispersed upon creation, being continually engaged with creation, and not with the Creator as before. 'After the Fall our inner being naturally adapts itself to outward forms'.⁹ The aim of the Hesychast is to prevent his mind from, 'straying hither and thither',¹⁰ and for it to once again draw close to God.¹¹ St Gregory Palamas says the following:

'For the mind,' writes St Basil, 'when not dispersed outwardly' – note that it does go out from itself; and so having gone out, it must find a way to return inwards – 'returns to itself, and through itself ascends to God'.¹²

To demonstrate this dispersion of the mind, Palamas, again basing his theology on the Fathers (this time Dionysius the Areopagite) speaks about two different movements of the mind. He does this by drawing a comparison with the eye. The mind is like the eye, in that it sees and observes visible things other than itself. This, to use Dionysian terminology, is called the 'direct movement' (κατ'εὐθείαν κίνησις) of the mind. The second movement is termed the 'circular movement' (κυκλική κίνησις). This is when the mind returns to itself, and operates within itself, and so beholds itself, something the eye is not able to do. According to Palamas, this is the highest and most befitting activity of the mind. Palamas continues, 'and through it (the circular movement) it even

transcends itself and is united with God'.¹³

St Gregory Palamas is renowned for drawing the distinction between God's essence and His energies. He applies the same device to man's mind stating that the essence of the mind is one thing, and its energies something else. 'The activity consisting of thoughts and intuition is called mind, and the power that activates thought and intuition is likewise the mind'.¹⁴ Therefore, the same word refers both to the source of the action as well as the action itself. This is why Palamas can talk about the heart as being the place where the mind and the thoughts abide, but at the same time, he can talk about the mind as being dispersed through the senses.¹⁵ That is to say, the essence of the mind is found in the heart, but the energies may be scattered outwards.¹⁶

ii. Heart

St Gregory Palamas follows a long tradition of writers who have spoken about the heart. His teaching is unique in its synthesis without being revolutionary in its content. It is in accordance with the Biblical interpretation of the heart, as well as that of the Macarian Homilies, which he uses explicitly. His teaching about the heart has had a lasting effect on Eastern Christianity. It is still called upon today as an exposition of the traditional Orthodox viewpoint. He has not written a complete and systematic work about the heart, but its teaching can be traced in nearly all of his works,¹⁷ showing the importance he gives to it.

In his treatise on *Purity of Heart*, St Gregory Palamas portrays the heart as being a power of the soul, one of the soul's many powers, all of which are susceptible to cleanliness and filth. Palamas also tells us that, 'the mind is pre-eminent among our inner powers'.¹⁸ First, one perceives the impurity of one's heart, and only then is one able

⁷ Palamas, *Défence*, 1. 2. 2. 77.

⁸ *Défence*, 1. 2. 4. 83.

⁹ *Défence*, 1. 2. 8. 89-90.

¹⁰ *Défence*, 2. 2. 26. 375.

¹¹ Palamas, *Περὶ Προσευχῆς καὶ Καθαρότητος Καρδίας*, in Π. Χρήστου (ed.), *Συγγράμματα*, vol. V (Thessalonica: Βασιλικὸ Ἱδρυμα Ἑρευνῶν, 1992), 1. 157.

¹² See *Défence*, 1. 2. 5. 85.

¹³ See *Défence*, 1. 2. 5. 85.

¹⁴ See Palamas, *Περὶ Προσευχῆς*, 3. 159.

¹⁵ See *Défence*, 1. 2. 4. 83.

¹⁶ More shall be said in part iii of this chapter.

¹⁷ The treatise *Three Texts on Prayer and Purity of Heart* is far too brief to be considered as a thorough handling of the subject.

¹⁸ Palamas, *Περὶ Προσευχῆς*, 3. 159.

to see impurity of the other powers.¹⁹ In the second *Triads* he also speaks about the heart as being the inner man,²⁰ thus indicating his Biblical understanding, that is to say he does not think of the heart simply in terms of emotions and affections.

One of the key issues in the *Hesychast controversy* was the vision of God - was it possible and what was the nature of such a vision? Palamas affirmed that it was. However, there was one presupposition: purity of heart.²¹ Palamas' argument was based on the words of Christ, 'blessed are the pure in heart: for they shall see God' (Mth. 5:8). He understood this beatitude in a most literal sense. He argued, 'for it is those who have a clean heart that see God, according to the infallible beatitude of the Lord'.²² The parable which speaks about the cleansing of the cup, he understood in the same way, and that cup was the heart.²³ Palamas accepts that anyone can know about God, even those who have an unclean heart. However, in order to receive illumination (ἐλλαμψις) from God the heart must first be purified.²⁴

How does Palamas understand the process of cleansing one's heart? It is commonplace in the ascetic tradition that the passions pollute man and obstruct him from drawing near to God. Palamas tells us that, 'the mind while still passion-dominated cannot be united to God'.²⁵ Along with prayer and ascetic struggle, man needs to reach ἀπάθεια in order to cleanse his heart.²⁶ Ἀπάθεια literally translates passionlessness, which can be misleading. A monk does try to mortify his passions. However, apart from harmful passions there are also positive ones which are necessary in the ascetic's effort to reach ἀπάθεια, such as anger, when used against sin and evil, and love of neighbour and God.²⁷ Therefore, the ἀπάθεια Palamas speaks about must not be confused with a Stoic-like killing of all

the passions. Palamas did not subscribe at all to the idea that man must completely mortify the passionate part of his soul, as his adversaries believed. He says:

We have not been taught that the killing of the passionate power of the soul is passionlessness, but its transformation from the lower to the higher...having turned away completely from the wicked and turned towards the good.²⁸

Palamas believes that the passionate part of man's soul must be presented to God 'alive' as a sacrifice, in the same way that the apostle Paul exhorts the Christians to offer their bodies to God as a living sacrifice.²⁹ With ἀπάθεια the soul becomes sufficiently detached from earthly attraction to be able to contemplate and pray with undisrupted mind.³⁰ From very early on the 'pure of heart' have been identified in Christian spirituality with those who have obtained the gift of ἀπάθεια. Overlooking its etymological meaning, ἀπάθεια constitutes a divine passion.³¹ Ἀπάθεια is a state of self-mastery and attention, which brings to mind the νήψις we spoke about.³² Its best rendering would be 'freedom from the domination by the passions'.³³

In the heart - the inner man - is the place par excellence where prayer takes place. Palamas reiterates the words of the apostle who tells us that it is in the heart one cries, 'abba father'.³⁴ The heart is also the place where true faith resides. Palamas's opponents gave special emphasis to the need of acquiring knowledge in order to be saved. In response, Palamas says:

He that has in his heart the knowledge of beings (ἡ γνώσις τῶν ὄντων), does not have, due to this, God inside himself; but he that has believed in the Lord Jesus in his heart with honest faith, has God enthroned in his heart.³⁵

Almost everything Palamas says about the heart is

¹⁹ See Palamas, *Περὶ Προσευχῆς*, 3. 159.

²⁰ *Défence*, 2. 3. 62. 517.

²¹ See *Défence*, 1. 3. 5. 117-119.

²² *Défence*, 1. 3. 9. 127.

²³ Cf. Mth. 23:25-26, and Lk. 11:39. See *Défence*, 1. 2. 10. 95.

²⁴ *Défence*, 1. 3. 52. 223.

²⁵ Palamas, *Περὶ Προσευχῆς*, 1. 157.

²⁶ See *Défence*, 2. 3. 66. 525; and *Περὶ Προσευχῆς*, 3. 159.

²⁷ See *Défence*, 3. 3. 15. 723

²⁸ *Défence*, 2. 2. 19. 361.

²⁹ Cf. Rom. 12:1

³⁰ See Louth, *The Origins of the Christian Mystical Tradition*, 108.

³¹ Mantzarides, *Παλαμικά*, 61.

³² Louth, *The Wilderness of God*, 54

³³ Luke Dysinger, *Psalmody and Prayer in the Writings of Evagrius Ponticus*, Oxford Theological Monographs (Oxford: Oxford University Press, 2005), 28.

³⁴ Gal. 4:6

³⁵ *Défence*, 2. 3. 44. 477.

directly related to Scripture. For the above, he slightly paraphrases Rom. 10:9. Within the same framework of defence Palamas quotes the apostle Paul writing to the Corinthians, 'Forasmuch as ye are manifestly declared to be the epistle of Christ ministered by us, written not with ink, but with the Spirit of the living God; not in tables of stone, but in fleshly tables of the heart'.³⁶ It seems Palamas wants to stress the direct contact in the heart between man and God. Once man has thus 'found his heart' he no longer needs the word of God directing his actions, for he has God Himself telling him how to act. Palamas wants to underline that God is not known through knowledge of created things but through direct experience with God in the heart.

iii. Unification

We have briefly considered the two faculties of mind and heart separately. Now we shall turn our attention to the nature of their very close interrelation as it appears in the theology of St Gregory Palamas.

According to St Gregory Palamas the soul of man is a unified whole, 'For the soul is a single entity possessing many powers'.³⁷ However, Palamas does accept the classic tripartite division of the soul as formulated by Plato in his *Republic*. On the whole, this division is accepted by all the Greek Fathers. Thus, Palamas speaks about the soul's three powers.³⁸ He says, 'the soul is tripartite and is considered as having three powers: the intelligent (*τὸ λογιστικόν*), the incensive (*τὸ θυμικόν*), and the appetitive (*τὸ ἐπιθυμητικόν*).'³

In talking about the relation between the heart and the mind it is important to speak about the mind's location. When writing the *Triads* this was one of the arguments Palamas had to deal with. He states that the organ of the soul is the body, and then continues to ask, 'but which organs does the mind use?'⁴⁰ He tells us that all agree that this 'organ'

is found inside man, but not all agree as to which of these organs it chiefly makes use of. Others have located it in the head (*ἐγκέφαλος*) as though in a sort of acropolis, whereas as others have located it in the heart. Referring to the *λογιστικόν* (the intelligent power of the soul), Palamas says:

We know very well that our intelligence (*λογιστικόν*) is neither within us as in a container – for it is incorporeal – nor yet outside us, for it is united to us; but it is located in the heart as in its own organ. And we know this because we are taught it not by men but by the Creator of man Himself when He says, 'it is not that which goes into a man's mouth that defiles him, but what comes out of it', adding, 'for thoughts come out of the heart' (Matt. 15:11).⁴¹

He thus calls the heart the shrine of the intelligence (*τὸ τοῦ λογιστικοῦ ταμεῖον*) and the chief intellectual organ of the body (*πρῶτον σαρκικὸν ὄργανον λογιστικόν*).⁴² Leaning heavily on *The Macarian Homilies* Palamas continues, 'for the mind and all the thoughts of the soul are located there' (in man's heart).⁴³ Here one must bear in mind the distinction between the mind's essence and its energy. In this instance, Palamas is referring to the essence of the mind, for as we know the energy is often dispersed outwards, without implying the essence is also dispersed. The heart is the abode of the mind (essence), and the mind's energy ought to abide there also. This is why Palamas argues that it is essential for the Hesychasts, 'to concentrate and enclose their mind in the body, and I might add, in the innermost body of the body, that which we call the heart'.⁴⁴

'The Ladder of Divine Ascent' is a key text to understanding *ἡσυχία*, and Hesychasm. Written by St John of the Ladder (6th-7th c.), abbot of the monastery at Mount Sinai, a whole chapter⁴⁵ is dedicated to it. The whole text is comprised of thirty

³⁶ II Cor. 3:2.

³⁷ *Περὶ Προσευχῆς*, 3. 159.

³⁸ When speaking about the heart, Palamas again uses the word power (*δύναμις*). These are not to be confused.

³⁹ Palamas, *Πρὸς τὴν Σεμνοτάτην ἐν Μοναζούσαις Ἑξήνῃ Περὶ Παθῶν καὶ Ἀρετῶν καὶ περὶ τῶν Τικτομένων ἐκ τῆς κατὰ Νοῦν Σχολῆς*, in Π. Χρήστου (ed.), *Συγγράμματα*, vol.

V (Thessalonica: Βασιλικὸ Ἱδρυμα Ἑρευνῶν, 1992), 29. 208.

⁴⁰ *Défence*, 1. 2. 3. 79.

⁴¹ *Défence*, 1. 2. 3. 79-81.

⁴² *Défence*, 1. 2. 3. 81.

⁴³ *Défence*, 1. 2. 3. 81.

⁴⁴ *Défence*, 1. 2. 3. 81.

⁴⁵ Step 27.

steps, which guide the ascetic along the spiritual path. It has proved extremely influential within monastic circles, especially among the Hesychast writers of the fourteenth century.⁴⁶ To cement the above teaching on the Fathers Palamas makes explicit reference to this text.⁴⁷ 'Strange as it may seem', declares St John 'the Hesychast is he who fights to keep his incorporeal self shut-up in the house of the body'.⁴⁸ The incorporeal self refers to man's mind, that faculty of man that always seeks to 'travel' outward, that is dispersed upon creation. The house of the body in which he must contain it is the heart. The notion of the mind's energy abiding in the mind (essence), which in turn abides in the heart, Palamas expressed succinctly thus, 'but we, on the contrary (to those who believe that the mind must be extracted from the body), install our mind not only within the body and the heart, but also within itself.'⁴⁹

In order to prevent the mind from being turned aside to distractive images St Gregory Palamas suggests the practice of νήψις.

When, therefore, we strive to scrutinize and amend our intelligence through rigorous watchfulness (νήψις), how could we do this if we did not collect our mind, outwardly dispersed through the senses, and bring it back within ourselves – back to the heart itself, the shrine of the thoughts?⁵⁰

As an aid in the practice of νήψις, the Hesychasts would recommend the repetition of the same short prayer. The prayer most commonly used for this is the Jesus Prayer. In the practice of this prayer the Hesychast is longing to unite his mind with the heart.⁵¹ With time and by God's grace, this prayer of Jesus becomes the prayer of the heart, that is to say the prayer of Jesus is repeated automatically and continually in the heart of man. This is how the Hesychasts interpreted Christ's words, 'behold, the

kingdom of God is within you' (Lk. 17:21). The Jesus Prayer is not an end in itself but a means of acquiring this state of unceasing prayer of the heart, which is ultimately an experience of the kingdom of God here and now. Palamas says, 'in those devoted to prayer, and especially the single-phrased Jesus Prayer, the mind's activity is easily ordered'.⁵² He also exhorts his reader, using the words of St John Climacus, 'Let the memory of Jesus cling to your breath, and then you will know the benefit of ἡσυχία'.⁵³ This practice is especially recommended for the inexperienced, who struggle to control the instability of the mind.⁵⁴

Since the mind of those recently embarked on the spiritual path continually darts away again as soon as it has been concentrated, they must continually bring it back once more; for in their inexperience they are unaware that of all things it is the most difficult to observe and the most mobile.⁵⁵

With time and the help of God, the ascetic reaches a higher state of concentration and is able to prevent his mind wandering outwards. In his treatise *to the Most Reverend Nun Xenia*, Palamas talks about the dispelling of shameful passions and the mind returning to itself.⁵⁶ When the mind has been freed from the distraction of the passions, the Hesychast is then in a position to bring back his scattered mind to its true abode: the heart.

When it (the mind) has got rid of that uncouth guise, and the soul is no longer coarsely distracted by various cares and worries, then the mind withdraws untroubled into its true treasure-house and prays to the Father 'in secret' (Matt. 6:6). And the Father bestows upon it peace of thoughts, the gift which contains within it all other gifts.⁵⁷

Only then is the Hesychast able to offer, from his heart, a purified mind to God. Only then is he able to contemplate Him and come into direct communion with Him.

⁴⁶ John Chrysavgis, 'Hesychasm', in William Johnston (ed.), *Encyclopedia of Monasticism* (Chicago: Fitzroy Dearborn, 2000), vol. I, 586.

⁴⁷ See *Défence*, 1. 2. 3. 87.

⁴⁸ John Climacus, *The Ladder of Divine Ascent*, trans. Colm Luibheid and Norman Russell. The Classics of Western Spirituality (New York: Paulist Press, 1982), 27, 262.

⁴⁹ *Défence*, 1. 2. 4. 83.

⁵⁰ *Défence*, 1. 2. 3. 81.

⁵¹ Zacharou, *Αναφορά*, 218.

⁵² *Περὶ Προσευχῆς*, 3. 159.

⁵³ *Défence*, 2. 2. 25. 373.

⁵⁴ *Défence*, 2. 2. 2. 323.

⁵⁵ *Défence*, 1. 2. 7. 87.

⁵⁶ See Palamas, *Πρὸς τὴν Σεμνοτάτην ἐν Μοναζούσαις Ἑέννην*, 58. 223.

⁵⁷ See Palamas, *Πρὸς τὴν Σεμνοτάτην ἐν Μοναζούσαις Ἑέννην*, 54. 221.

HIS EMINENCE ARCHBISHOP GREGORIOS' DIARY

November 2009

1. In the morning, His Eminence Archbishop Gregorios concelebrated the Divine Liturgy together with Metropolitan Michael of Austria and Bishops Chrysostomos of Kyanea & Athanasios of Tropaeou at the Cathedral of the Divine Wisdom in Bayswater on the occasion of the 50th anniversary of his commencing pastoral service in England; following which, and in the presence of the Hellenic Alternate Minister for Foreign Affairs, he presided at a Te Deum to mark the Hellenic National Day commemorating 28th October 1940. At midday, he hosted a luncheon for the invited guests at the Aphrodite restaurant.
2. In the morning, he received Mrs. Maria Yianni. In the evening, he was present at a function organised by Ioannis M. Mouskos at the Hellenic Centre in connection with the Breathing Life Trust.
3. In the morning, he presided at the funeral of Stavros Charalambous at the church of Ss. Anthony & John the Baptist in Holloway. During the afternoon, he received Andreas Foulis and Chrysanthi & Marianna Lemou.
4. In the morning, he received Archimandrite Tychon Andreou from Cyprus.
5. In the morning, he received Protopresbyter Vassilios Koutsoghiannis, afterwards entertaining him to lunch. In the evening, he was present at a lecture concerning the Leventis Museum in Nicosia that was delivered at the Hellenic Centre by Mrs. Photine Papadopoulou.
6. At midday, he entertained Bishop Emmanuel of Alikarnassos and Panaghiotis & Diana Geoghiou to lunch at the Archdiocese. In the evening, he was present at the Hippocratic Oration delivered by Prof. Nikandros Bouras at the Hellenic Centre.
7. In the afternoon, he baptised Michael, infant son of Constantinos & Christina Loghothetis, in the Chapel of the Archdiocese, later attending the celebratory dinner at Claridges Hotel.
8. In the morning, he was present at the Remembrance Day ceremony held in the presence of Her Majesty The Queen at the Cenotaph in London's Whitehall, afterwards being a guest at a luncheon held by the Anglican Bishop of London at his residence.
9. In the evening, he hosted a dinner held at Thyateira House, given to bid farewell to the Hellenic Ambassador, Vassilios-Achilleus Pispinis, on his return to Greece.
10. In the evening, he was a guest at a Dinner organised by the World Maritime Organisation and held at the Radisson Portman Hotel.
11. In the evening, he was a guest at a dinner organised by Nachmi Shakir Auchy at the Mayfair Hotel in honour of Nicholas Clegg, leader of the Liberal Party.
12. In the morning, he received Protopresbyter Anastasios Salapatas (who was accompanied by his son, Demetrios) and Ioannis M. Mouskos. At midday, he entertained Miss Marina Kalogherou to lunch. In the evening, he was present at a lecture delivered by Takis Arapaglou at the London School of Economics.
13. He received Christophoros Renos in the morning and Father Vitaly Seradinis in the afternoon.
14. In the afternoon, he received Mesdames Chrysanthi & Marianna Lemou together with Mrs. Anastasia Protopapa. In the evening, he was a guest at the St. Andrew's Greek Ladies' Voluntary Organisation's annual Ball, held at the Russell Hotel.
15. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the church of Ss. Lazarus & Andrew the Apostle in Forest Gate, being entertained to lunch by the Community afterwards.
16. He visited Dr. Serif Habib in Stockport.
18. In the evening, he was present at the Mayor of London's Interfaith Reception, held at the Greater London Authority's City Hall.
19. During the day, he received Antonios Stephopoulos, Konstantinos Kassiotis, and the family of Antonios & Vassiliki Bekiris.
20. In the morning, he received Archimandrites Dionysios Tsitsas & Theonas Bakalis. At midday, he entertained Sister Photine & other members of the Convent of St. Elizabeth the Grand Duchess & New Martyr in Minsk to lunch.
21. In the morning, he was present at the celebration of the Divine Liturgy at the Cathedral of the Dormition of the Mother of God in Wood Green, being entertained to lunch by the Community afterwards. In the afternoon, he left for Nottingham, where he was entertained to supper by the Community's chairman, Petros Christou,

at his home.

22. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the church of the Merciful Mother of God in Lenton (Nottingham), being entertained to lunch by the Community afterwards and presiding at a meeting of the church committee. Returning to London, he received Father Nicetas Lantsbery and Mrs. Aekaterini Papakosta, Dr. Geoghios Plakas, Panaghiotis Miterakis & Nikolaos Skinitis.
23. He received Mrs. Tanya Grbic in the morning and Michalis & Androula Stephanidis, Andros Pavlidis and Pantelis Demosthenous during the afternoon.
24. During the morning, he received Miss Niki Roussou and Mesdames Koula Lemou & Agathi Kalispera. At midday, he entertained Father Stephen Maxfield to lunch. In the afternoon, he received Mrs. Sophia Theophilou.
25. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the newly-acquired church of St. Catherine in Barnet, being entertained to lunch afterwards at the home of Georghios & Heleni Strati. In the afternoon, he received Panaghiotis Droussiotis. In the evening, he was present at a function organised by the Greek-Cypriot Brotherhood at the Marriott Hotel to mark its 75th anniversary.
26. He received Georghios Boutlas and Ioannis Kyriakidis during the morning and Kostas Kyriakou in the afternoon.
27. In the morning, he presided at a Trisagion for the late Andreas & Anna Livera at the New Southgate Cemetery, being entertained to lunch afterwards at Hunter's Restaurant.
28. He left for Weston-super-Mare in the afternoon, being entertained to supper there at the Greek Community Centre and having the opportunity to preside at a meeting of the church committee and the Trustees.
29. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the church of St. Andrew the Apostle in Milton (Weston-super-Mare), being entertained to lunch afterwards by Mrs. Nitsa A Michael. Returning to London, he presided at Great Vespers at the Cathedral of St. Andrew the Apostle in Kentish Town.
30. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the Cathedral of St. Andrew the Apostle in Kentish Town on the occasion of its title feast, being entertained to lunch by the Community afterwards. In the afternoon, he visited Mrs. Maria Solomou, a patient at the Charing Cross Hospital. In the evening, he was visited by Farhod Moghadan & Mrs. Helena Ioannou.

December 2009

1. During the morning, he received Charalambos Pittas (together with members of the Morphou city council) and presided at a meeting of the London-based hierarchy (afterwards entertaining them to lunch). During the afternoon, he received Father Iulian Ichim and Alexandros Prokopiou. In the evening, he presided at a meeting of the committee of the Cathedral of All Saints in Camden Town.
2. In the morning, he received Metropolitan Kallistos of Diokleia. In the early afternoon, he presided at the funeral of Mrs. Christina Christophi at the Cathedral of the Dormition of the Mother of God in Wood Green, being entertained to lunch by the Community afterwards.
3. In the morning, he received Paraschos Anastassiadis & Andreas Kiniaris.
4. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the church of Ss. Barbara, Phanourius & Paul the Apostle in Westcliffe-on-Sea (Southend-on-Sea) on the occasion of its title feast, being entertained to lunch by the Community afterwards at the home of Kikis Charalambous and having the opportunity to preside at the meeting of the Trustees.
5. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the church of Ss. Ambrose & Stylianus in Stony Stratford (Milton Keynes), being entertained to lunch by the Community afterwards. He then left for Liverpool, where he presided at Great Vespers at the church of St. Nicholas and had the opportunity to speak to the pupils of the Greek School, who were present. In the evening, he was entertained to supper by Demetrios & Maria Serghiou.
6. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the church of St. Nicholas in Liverpool on the occasion of the patronal feast, being entertained to lunch by the Community afterwards (with the Lord Mayor of Liverpool & his wife being among the guests).
7. He received Deacon Michael Spanou & relatives and Stavros Michael during the morning and Archimandrite Dionysios Tsitsas in the afternoon. In the evening, he received Nikolaos & Andriani Anastassiadis (who were accompanied by Xenophon & Zoe Protopapas).
8. At midday, he was present at the installation of the Most Revd. Bernard Longley as ninth Roman

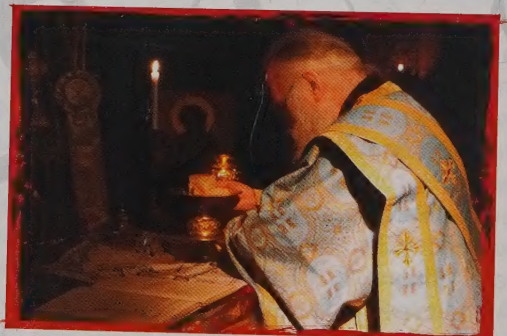
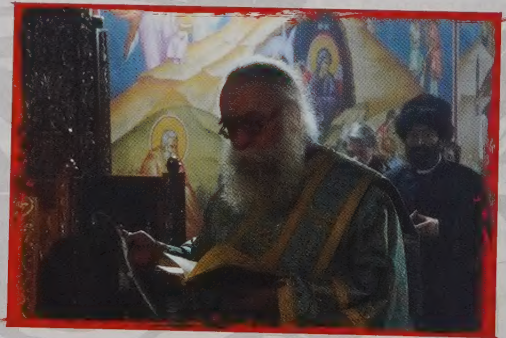
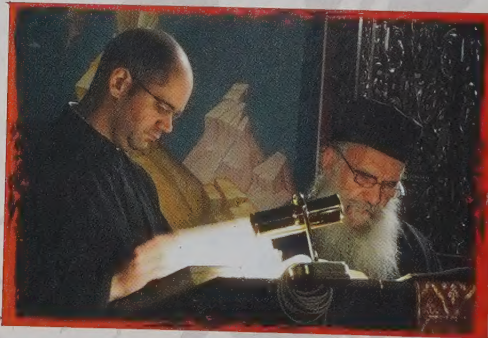
Catholic archbishop of Birmingham at a ceremony held at the Metropolitan Cathedral of St. Chad in the city. Afterwards, he was entertained to lunch by the nearby Greek Orthodox Community.

9. In the morning, pupils from St. Cyprian's Greek Orthodox V.A Primary School in Thornton Heath visited him to sing carols. At midday, he entertained members of the Parliamentary Investigative Committee of the Cyprus Parliament to lunch at Thyateira House. He received Antonios Embeirikos in the afternoon.
10. He received Phaedon Constantinidis in the morning. At midday, he entertained the Revd. Thomas Heffer, General Secretary of the Mission to Seafarers, to lunch. In the evening, he was present at a Farewell Reception given by the departing Hellenic Ambassador & his wife at the Residence.
11. In the morning, he received Antonios Yerolemou, Stavros Michael & A Antoniou. Later, he baptised Konstantina Hermione, infant daughter of Constantinos & Styliani Soukos at the Cathedral of the Divine Wisdom in Bayswater. He left for Great Yarmouth in the afternoon, where he presided at Great Vespers at the church of St. Spyridon, spoke to the pupils of the Greek School and was entertained to supper by the Community at a local restaurant.
12. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the church of St. Spyridon in Great Yarmouth on the occasion of its title feast, being entertained to lunch by the Community afterwards.
13. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the Cathedral of All Saints in Camden Town, being entertained to lunch by the Community afterwards.
14. In the morning, he received Mrs. Margharita Kassapoglou, her daughter & son-in-law. During the afternoon, he received Mrs. Evmorphia Christodoulou and Mrs. Thomai Kakouli.
15. In the afternoon, he received Alexandros Tapakis & Miss Erasmia Rousia, primary school inspectors from Cyprus.
16. In the morning, he visited the Monastery of St. John the Baptist in Tolleshunt Knights (Essex), where he conferred the office of Spiritual Father on the Hieromonk Nikolaos Sakharov. Returning to London, he presided at a Trisagion for the late Andreas & Zoe Metaxas in the Chapel of the Archdiocese. In the afternoon, he blessed the newly-acquired offices of N.S. Lemos. In the evening, he was a guest at a Cocktail Party given by Tsaviris Salvage at the Royal Thames Yacht Club.
17. In the morning, he received Michalis Kalogherakis. At midday, members of the Lyceum of Greek Women visited him to sing carols. In the afternoon, he was a guest at a reception given by Efthymios Pantzopoulos, Hellenic Consul-General.
18. He left for Manchester in the afternoon, visiting the house of Dr. Serif Habib in Southport.
19. He spent the day in Manchester.
20. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the church of the Annunciation of the Mother of God in Upper Broughton (Salford, Manchester), being entertained to lunch by the Community afterwards and presiding at a meeting of the church committee.
21. In the morning, he received Metropolitan Emmanuel of France.
22. In the morning, he received Antonios Yerolemou. At midday, he entertained Konstantinos & Katerina Svolopoulos to lunch.
23. He received Mr. & Mrs. Panagiotis Miterachis, Takis Amerikanos & Louis Loizou, and Lavrentios & Eugenia Spanos during the morning and Dr. Kalypso Markopoulou in the afternoon.
24. He received Miss Helena Trapelidou in the morning and Spyros Sifakakis & friends in the afternoon. In the evening, he presided at the Vespers Divine Liturgy of Christmas in the Chapel of the Archdiocese.
25. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the Cathedral of the Divine Wisdom in Bayswater.
26. In the afternoon, he received Archimandrite Germanos Kourkounis.
27. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the church of Ss. Anthony & John the Baptist in Holloway, being entertained to lunch by the Community afterwards and presiding at a meeting of the church committee.
29. In the afternoon, he received Archimandrite Maximos Mitaras.
30. In the morning, he received Protopresbyter Georgios Zafeirakos.
31. In the evening, he presided at Great Vespers and at the cutting of the St. Basil's Cake in the Chapel of the Archdiocese. Later, he received Demetrios & Irini Yiorkas.

CHRISTMAS AT THE ARCHDIOCESE

CAROL SINGERS FROM ST. CYPRIAN'S SCHOOL

VESPERAL LITURGY OF CHRISTMAS

